

*Управління культури і туризму
Донецька обласна державна адміністрація
Донецька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. Н. К. Крупської*

КАЛЕНДАР

знаменних і пам'ятних дат

Донецької області

2011 РІК

Донецьк 2010

ББК 92.5

К 17

Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2011 рік [Текст] / Упр. культури і туризму Донец. облдержадмін., Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; уклад. І. В. Гайдишева ; ред. Т. С. Литвин ; наук. ред. Н. П. Авдєєнко, Н. В. Петренко ; від. за вип. Л. О. Новакова, засл. працівник культури України. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2010. – 132 с.

Щорічне довідково-бібліографічне видання «Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області» містить інформацію про визначні та пам'ятні події в історії політичного, соціально-економічного, наукового, культурного життя регіону, ювілеї видатних осіб, чие життя і діяльність пов'язані з Донеччиною*.

Всі дати наведені за новим стилем. До окремих дат подаються довідки і списки літератури. Через різночитання у викладені фактів в друкованих та електронних джерелах, наведені дати, імена, прізвища можуть мати певні розбіжності.

Видання розраховане на працівників бібліотек, архівів, музеїв, закладів освіти, органів місцевого самоврядування, ЗМІ, краєзнавців та широке коло читачів.

Пошуковий апарат включає іменний покажчик авторів, укладачів тощо.

«Календар...» стане у нагоді при організації книжкових виставок, переглядів, проведенні масових заходів.

Електронний варіант видання та архів «Календаря...» з 2004 року розміщено на сайті бібліотеки в розділі «Ресурси бібліотеки» (<http://www.donetsk.ua/index.pxp?target=kraez#1>)

Зауваження і пропозиції просимо надсилати на адресу Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської: 83001, м. Донецьк, вул. Артема, 84, відділ краєзнавства.

* Матеріали до знаменних і пам'ятних дат державного значення див. у щоквартальному «Календарі знаменних і пам'ятних дат» (К. : Нац. парламент. б-ка України).

Укладач: І. В. Гайдишева

Редактор: Т. С. Литвин

Наукові редактори: Н. П. Авдєєнко,
Н. В. Петренко

Комп'ютерний набір: О. В. Потапова

© Донецька ОУНБ
ім. Н. К. Крупської, 2010
© «Східний видавничий дім»
(макет і обкладинка)

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ У 2011 РОЦІ

СІЧЕНЬ

1 – 105 років тому (1906) у м. Бахмут (тепер м. Артемівськ) почала виходити «Народная газета Бахмутского земства».

– 75 років тому (1936) у Донецьку 5 машин таксі почали обслуговувати пасажирів.

2 – 65 років від дня народження Юрія Олександровича Скобцова (1946), інженера-фізика, завідувача кафедри автоматизованих систем управління Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, провідного наукового співробітника Інституту прикладної математики і механіки НАН України, члена Інституту інженерів з електротехніки та радіоелектроніки ІЕЕЕ, члена Російської асоціації штучного інтелекту.

– 65 років від дня народження Віктора Михайловича Старикова (1946), викладача, артиста оркестру, директора-художнього керівника Донецького академічного обласного театру ляльок, заслуженого працівника культури України, академіка Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності.

3 – 105 років від дня народження Олексія Григоровича Стаханова (1906–1977), ініціатора масового руху трудящих за високопродуктивну працю, Героя Соціалістичної Праці.

– 60 років від дня народження Олександра Івановича Запольського (1951), засновника камерного оркестру «Віола» Донецької обласної філармонії, заслуженого артиста України, професора Датської Королівської академії музики. Проживає у м. Копенгаген.

4 – 85 років від дня народження Олександра Сергійовича Чумака (1926), гірничого інженера, генерального директора науково-виробничого об'єднання з гірничорятувальної справи «Респіратор», кандидата технічних наук, заслуженого шахтаря України, академіка

Академії інженерних наук України, нагородженого орденами Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, «Знаком Пошани», медалями.

5 – 70 років від дня народження Володимира Павловича Шевченка (1941), механіка, колишнього ректора, завідувача кафедри прикладної механіки і комп'ютерних технологій Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора фізико-математичних наук, професора, академіка НАН України, заслуженого діяча науки і техніки України, голови ради ректорів вузів Донецької області, голови Донецького наукового центру НАН України та Міносвіти і науки України, Почесного громадянина міста Донецьк, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, нагородженого орденом Святого Володимира IV ступеня, орденами Ярослава Мудрого V і IV ступеня, знаком «Шахтарська слава» III ступеня, орденом Держави, Героя України.

– 65 років від дня народження Олени Костянтинівни Цимбал (1946), історика, колишнього заступника директора Донецького національного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, заслуженого працівника культури України.

7 – 75 років тому (1936) у м. Донецьк відкрилася шлакова лікарня (тепер міська клінічна лікарня № 6).

7–10 – 75 років тому (1936) у м. Донецьк проходив Вседонецький зліт стахановців-майстрів видобування вугілля.

8 – 65 років від дня народження Валерія Володимировича Митрофанова (1946–2006), актора Донецького академічного ордена Пошани обласного російського драматичного театру (м. Маріуполь), заслуженого артиста України.

10 – 105 років від дня народження Натана Григоровича Рахліна (1906–1979), народного артиста СРСР, лауреата державних премій. У 30-ті роки організував і очолив симфонічний оркестр Донецького обласного радіокомітету.

11 – 265 років від часу спорудження (1746) Соборної Свято-Троїцької церкви у м. Бахмут (тепер м. Артемівськ), яку в 1768–1769 роках відвідував Омелян Пугачов, керівник селянської війни в Росії в XVIII ст., коли служив в царській армії. В 1781 році собор відвідав український поет і філософ Григорій Сковорода, у 1825 – російський цар Олександр I, Бахмутський собор оспівував в своїх творах український поет Володимир Сосюра. У 1931 році собор було закрито, а в 70-х роках – зруйновано.

Див.: Кравець Д. П. Свято-Троїцький собор м. Бахмут: До 260-річчя від часу спорудження // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 60–62.

12 – 90 років від дня народження Леоніда Михайловича Литвиненка (1921–1983), вченого-хіміка, академіка АН УРСР, доктора хімічних наук, професора, першого ректора (1965–1968) Донецького національного університету, першого директора Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії АН УРСР (1990 року Інституту присвоєно ім'я Л. М. Литвиненка), автора більше 170 наукових праць, лауреата премії ім. Л. Пісаржевського АН УРСР, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора.

– 70 років від дня народження Анатолія Кириловича Семенченка (1941), гірничого інженера-механіка, завідувача кафедри гірничих машин Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Української технологічної академії.

13 – 75 років від дня народження Василя Івановича Захарченка (1936), українського журналіста, письменника, керівника редакційно-видавничої групи серії науково-документальних книг «Реабілітовані історією. Черкаська область», члена Національної спілки письменників України, заслуженого працівника культури України, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка, літературних премій ім. А. Головка, ім. Ю. Яновського, ім. Олекси Гірника, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня, Орденом Святого рівноапостольного князя Володимира III ступеня. У 60-ті роки працював у редакції газети «Комсомолець Донбасса» (тепер газета «Акцент»), видавництві «Донбас», кореспондентом газети «На

будові» (м. Донецьк) та ін. Автор 19 книг, серед яких збірки повістей та оповідань «У п'ятницю після обіду», «Трамвай о шостій вечора», «Стежка», «Мобілізовані», «Дзвінок на світанні», «Брат милосердний»; романів «Клекіт старого лелеки», «Ярмарок» та ін. Нині проживає у м. Черкаси.

14 – 105 років від дня народження Василя Андрійовича Гайворонського (Гайдарівського) (1906–1972), українського письменника, заступника головного редактора журналу «Літературний Донбас» (тепер журнал «Донбас»), члена літгрупи «Забой» і Всеукраїнської асоціації пролетарських письменників, репресованого у 1933 році. Після Великої Вітчизняної війни жив і працював у Сполучених Штатах Америки. Автор оповідань і новел «Пугачівська рудня», «Ще одне кохання», «А світ такий гарний».

Див.: Романько В. І. Повернення на батьківщину Василя Гайворонського // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 81–84.

– 85 років від дня народження Віктора Семеновича Ахрамєєва (1926), актора Донецького академічного ордену Пошани обласного російського драматичного театру (м. Маріуполь).

– 60 років від дня смерті Микити Олексійовича Ізотова (1902–1951), новатора у вугільній промисловості. Коли був забійником шахти «Кочегарка» (м. Горлівка), виступив ініціатором навчання молодих робітників кадровими робітниками («Ізотовський рух»). З 1937 року – керівник тресту «Орджонікідзевугілля» в м. Єнакієве.

16 – 80 років від дня народження Василя Родіоновича Рибинця (1931), донецького письменника, лауреата літературних премій ім. В. Шутова, ім. В. Даля. Автор роману-трилогії «Поле хлебное, поле бранное», роману «Близнецы»; збірок повістей і оповідань «Кто твой друг?», «Отчий дом», «Твой след» та ін.

17 – 80 років тому (1931) засновано Донецьку обласну філармонію. Відбулися перші концерти.

Див.: Грані творчості: До 70-річчя Донецької обласної філармонії // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 32–34.

– 75 років тому (1936) у Слов'янське депо Донецької залізниці надійшли перші 4 паровози серії «ФД».

19 – 75 років від дня народження Анатолія Леонідовича Заруби (1936–1994), донецького письменника, автора повістей і оповідань «Заветное окно», «Терпкий запах шалфея», «Август в отчем доме», «Живите светло».

20 – 80 років від дня народження Віктора Петровича Качалова (1931), ветерана сцени, колишнього режисера Донецького національного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка.

21 – 100 років від дня народження Іллі Ісааковича Стебуна (1911–2005), вченого-славіста, літературного критика, професора Донецького національного університету.

– 80 років тому (1931) опубліковано Постанову ЦК ВКП(б) «О Донбассе».

– 75 років від дня народження Валентина Гавриловича Іванова (1936–2008), українського композитора, домриста, педагога, президента Харківського караїмського національно-культурного товариства «Карай», заслуженого працівника культури України, члена Національної Спілки композиторів України. У 1960–65 рр. – керівник естрадного ансамблю Донецької обласної філармонії. Народився у м. Часів Яр.

23 – 105 років від дня народження Віктора Миколайовича Добровольського (1906–1984), українського і російського актора театру і кіно, народного артиста СРСР. У 30-х роках працював у Сталінському музично-драматичному театрі (тепер Донецький національний академічний український музично-драматичний театр). Нагороджений орденами Леніна, Трудового Червоного

Прапора, орденом Народної Республіки Болгарія «Кирило і Мефодій» I ступеня, медалями.

– 90 років від дня смерті Миколи Дмитровича Леонтовича (1877–1921), українського композитора, хорового диригента, музиканта, педагога. Деякий час працював учителем співу в школі на ст. Гришине (тепер м. Красноармійськ).

24 – 80 років від дня народження Миколи Васильовича Гриня (1931–2008), лікаря, професора кафедри гігієни та екології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

27 – 65 років від дня народження Ольги Михайлівни Маякової (1946), лікаря, голови правління Донецького обласного кардіологічного диспансеру, кандидата медичних наук, заслуженого лікаря України.

28 – 60 років від дня народження Валерія Ілліча Герланця (1951), донецького журналіста, дитячого письменника, завідувача відділу редакції газети «Вечерний Донецк», головного редактора дитячого журналу «Апельсин», лауреата літературних фестивалів та конкурсів «Золотий Скіф», «Достояние Донбасса», «Кленове листя» (Канада), «Территория мира и согласия» (Росія), Міжнародного академічного рейтингу популярності «Золотая Фортуна», Всеукраїнського конкурсу романів, кіносценаріїв та п'єс «Коронація слова», нагородженого «Почесною відзнакою» Митрополита Київського і всієї України. Автор 30 книг для дітей.

29 – 100 років від дня народження Антона Амвросійовича Шапурми (1911–1987), грецького письменника Приазов'я, перекладача. Автор віршів, поем, балад, казок «Кардьяком ту Приазовье», «Край мой Приазовский», «Морской десант», «Гост» та ін.

– 85 років від дня народження Григорія Федоровича Журавки (1926–2005), журналіста, завідувача відділу екології газети «Жизнь», заслуженого журналіста України, нагородженого орденами Великої

Вітчизняної війни I ступеня, Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, «Знак Пошани», медалями.

30 – 70 років від дня народження Володимира Яковича Зусіна (1941), інженера-металурга, професора кафедри металургії та технології зварювального виробництва Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, нагородженого знаком «Відмінник освіти України», Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

31 – 135 років від дня народження Олександра Миколайовича Динника (1876–1950), радянського вченого у галузі механіки й теорії пружності, академіка АН УРСР, АН СРСР, заслуженого діяча науки і техніки України, засновника наукової школи з теорії пружності на Україні, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, медалями. Його наукова і практична діяльність була пов'язана з Донецьким гірничим технікумом (тепер Донецький національний технічний університет), де він консультував інженерів, провідних гірничих робітників, читав спецкурси з питань гірничого тиску.

Цього місяця виповнюється:

– 170 років від дня народження Архипа Івановича Куїнджі (1841–1910), російського живописця-пейзажиста, автора творів «Чумацький тракт у Маріуполі», «Українська ніч», «Вечір на Україні», «Березовий гай», «Місячна ніч на Дніпрі», «Захід сонця в степу» та ін. Народився у м. Маріуполь.

Див.: Чарівник місячного світла: Цього місяця виповнюється 155 років від дня народження А. І. Куїнджі // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 32–36.

– 70 років від часу (1941), як на шахті «Трудівська» ВО «Донецьквугілля» було видано на-гора перше вугілля.

ЛЮТИЙ

1 – 75 років від часу (1936), як забійник шахти «Кочегарка» Микита Ізотов встановив новий світовий рекорд – за 6 годин на відбійному молотку дав 607 тонн вугілля.

2 – 60 років від дня народження Анатолія Олексійовича Каргіна (1951), радіофізика, декана фізичного факультету Донецького національного університету, доктора технічних наук, професора, академіка Української технічної академії, нагородженого знаками «Відмінник освіти України» та «За наукові досягнення».

3 – 95 років від дня народження Максима Кузьмича Шестакова (1916–1976), Героя Радянського Союзу. Після війни жив і працював у м. Маріуполь.

– 75 років від дня народження Миколи Григоровича Самвеліяна (Лесіна) (1936–1992), російського письменника, автора історичних романів «Казачий разъезд», «Московии таинственный посол»; повістей «Альпийский эдельвейс», «Семь ошибок, включая ошибку автора», «Серебряное горло», «Дед боксера», «Век наивности», «Счастливчик Пенкин»; есе «Пока сердца для чести живы». Народився у м. Єнакієве.

6 – 80 років від дня народження Аркадія Дмитровича Проценка (1931), відомого маріупольського краєзнавця, дослідника історії Маріупольщини, члена Національної спілки журналістів України, Почесного громадянина міста Маріуполь.

7 – 100 років від дня народження Олексія Васильовича Іонова (1911–1976), донецького письменника, фольклориста, літературного критика, автора повістей «Донецкие рассказы», «Свет шахтера», «Душа шахтера», «Полюшка», «Горная порода», «Жизнь без прикрас»; фольклорних збірок «Песни и сказы шахтеров», «Песни и сказы Донбасса», «Поет душа шахтерская»; нарису «О писателях и книгах»; монографії «Борис Горбатов» та ін.

Див.: Шахтарський фольклорист: 85 років від дня народження О. В. Іонова // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 37–40.

8 – 105 років від часу (1906), як при головній Юзівській лікарні почав працювати рентгенівський кабінет, обладнаний на кошти лікаря-хірурга Ф. В. Берві, сина відомого російського соціолога і публіциста В. В. Берві-Флеровського.

14 – 115 років від дня народження Андрія Олександровича Жданова (1896–1948), радянського державного і партійного діяча. Народився у м. Маріуполь.

15 – 65 років від дня народження Леоніда Даниловича Кириченка (1946), інженера, юриста, генерал-майора, члена Національної спілки журналістів України, автора 18 наукових праць з конституційного права та теорії держави і права, нагородженого відзнаками МВС України «Закон і честь», «За відзнаку в службі» та іншими відзнаками.

– 65 років від дня народження Валерія Миколайовича Ткаченка (1946), математика-прикладника, завідувача відділу теорії керівних систем Інституту прикладної математики і механіки НАН України, доктора технічних наук, професора.

16 – 130 років тому (1881) у м. Бахмут (тепер м. Артемівськ) було відкрите початкове жіноче народне училище.

– 90 років від дня народження Євгена Володимировича Титова (1921–2005), вченого-хіміка, доктора хімічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача відділу Інституту фізико-органічної хімії та вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України, нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

17 – 70 років від дня народження Володимира Петровича Філонова (1941–2010), юриста, викладача вищої школи, полковника міліції, кандидата юридичних наук, професора кафедри кримінально-правових дисциплін Донецького юридичного інституту Луганського державного університету внутрішніх справ України ім. Е. О. Дідоренка, нагородженого почесним званням «Заслужений юрист України», автора понад 200 наукових робіт, у тому числі 20 монографій, підручників і навчальних посібників.

21 – 135 років від дня народження Петра Петровича Кончаловського (1876–1956), російського живописця, народного художника РРФСР. Автор творів «Автопортрет з дружиною»,

«Новгородська серія», «Бузок», портретів та ін. Народився у м. Слов'янськ.

– 100 років від дня народження Володимира Торіна (Леонід Єфремович Ільєвич) (1911–1965), донецького письменника, автора романів «Донецкий кряж», «Вчера были подростками», повістей і оповідань «Служу в солдатах», «У человека беда», «По зову сердца», «Подвиг Авдея» та ін. Народився у м. Горлівка.

– 75 років від дня народження Алли Олександрівни Іваненко (1936), лікаря, судинного хірурга, завідувачки судинного відділення Інституту невідкладної та відновлювальної хірургії ім. В. К. Гусака АМН України, кандидата медичних наук, доцента кафедри госпітальної хірургії Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, заслуженого лікаря України, нагородженого орденом Пошани, медалями.

– 70 років від дня народження Валерія Івановича Алімова (1941), інженера-металурга, професора кафедри фізичного матеріалознавства Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, члена-кореспондента Академії гірничих наук України.

22 – 120 років від дня народження Власа Яковича Чубаря (1891–1939), радянського партійного і державного діяча. З 1911 року працював на заводах мм. Краматорськ і Маріуполь. З 1921 року – був головою Центрального правління кам'яновугільної промисловості Донбасу.

– 75 років від дня народження Миколи Стефановича Луньова (1936), гірничого інженера, президента регіональної громадської організації «Землячество донбассовцев» (м. Москва, Росія), академіка Російської академії проблем безпеки, оборони та правопорядку, Почесного громадянина міста Донецьк, нагородженого орденами Петра Великого I ступеня, Трудового Червоного Прапора, «За заслуги» III ступеня, медалями.

23 – 85 років від дня народження Костянтина Петровича Бочарова (1926), гірничого інженера-електромеханіка, кандидата

гірничих наук, лауреата Державної премії СРСР в галузі науки і техніки.

24 – 90 років від дня народження Флоріана Абрамовича Коцюбинського (1921–1991), українського скульптора, заслуженого діяча мистецтв України. Автор пам'ятника радянським воїнам на Савур-Могили.

– 80 років від дня народження Ігоря Васильовича Комісарова (1931), лікаря, завідувача кафедри фармакології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії медичних наук України, нагородженого Грамотою ВР УРСР.

– 70 років від дня народження В'ячеслава Никаноровича Хохлова (1941), актора вищої категорії Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру, заслуженого артиста України.

– 70 років від часу (1941), як засновано Краматорський завод важкого верстатобудування ім. В. Я. Чубаря (тепер ВАТ «Краматорський завод важкого верстатобудування»).

25 – 95 років від дня народження Григорія Савелійовича Московченка (1916–1995), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Стародубівка Першотравневого району.

27 – 110 років від дня народження Михайла Степановича Гришка (1901–1973), українського співака (баритон), народного артиста СРСР. Народився у м. Маріуполь.

28 – 70 років від дня народження Аліма Микитовича Ніколаєвського (1941), вчителя хімії, завідувача кафедри фізичної хімії Донецького національного університету, викладача вищої школи, кандидата хімічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України, нагородженого знаком «Відмінник освіти України».

– 65 років від часу (1946), як почалося спорудження Ясинуватського машзаводу (тепер АТ «Ясинуватський машинобудівний завод»).

Цього місяця виповнюється:

– 70 років тому (1941) за заслуги у підготовці інженерних кадрів, розвиток науки і техніки Сталінський індустріальний інститут (тепер Донецький національний технічний університет) нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

БЕРЕЗЕНЬ

1 – 165 років від дня народження Василя Васильовича Докучаєва (1846–1903), природознавця, засновника сучасного наукового ґрунтознавства. У 1892 році організував і очолив експедицію у Великоанадольський степ для випробування різних засобів і прийомів лісового й водного господарства у степах Росії. У 1954 році колишнє смт Оленівські кар'єри перейменовано на м. Докучаєвськ.

Див.: Людина Землі: 150 років від дня народження В. В. Докучаєва // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 41–44.

– 110 років від дня народження Павла Андрійовича Байдебури (1901–1985), донецького письменника, автора роману «Вогонь землі»; повістей «Таємниця степового шурфу», «Молодой запев», «Зустріч», «Зелене полум'я» та ін.; оповідань і нарисів «Біля врубівки», «На плитах», «Шахта № 10», «Протест», «На оновленій землі» та ін.

Див.: Невтомний трудівник: 95 років від дня народження П. А. Байдебури // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 45–50; Співець землі Донецької: До 100-річчя від дня народження П. А. Байдебури (1901–1985) // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 35–38. Байдебура Ю. П. Спогади про «співця землі Донецької» // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 63–66.

– 95 років тому (1916) у м. Донецьк розпочалося будівництво азотного заводу (тепер Донецький завод хіміктивів).

3 – 75 років від дня народження Костянтина Миновича Узбека (1936), завідувача кафедри українознавства факультету маркетингу, торгівлі та митної справи Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, доктора філософських наук, професора, нагородженого знаком «Відмінник освіти України».

– 65 років від дня народження Віктора Івановича Валькова (1946), радіофізика, наукового працівника, завідувача відділу магнітних властивостей твердого тіла Донецького фізико-технічного інституту ім. О. О. Галкіна НАН України, доктора фізико-математичних наук.

4 – 85 років від дня народження Ніни Варфоломіївни Крахмальової (1926–2003), донецької письменниці, авторки романів «Двое», «Откровение благополучного человека», «Формула жизни»; повістей «Поздня весна», «Ветер синих высот»; збірок оповідань «Счастливый», «Утренний снег» та ін.

– 75 років від дня народження Івана Федоровича Приходька (1936), донецького поета, перекладача, краєзнавця, лауреата обласних літературних премій ім. Володимира Сосюри, Григорія Кривди, Михайла Петренка, Міжнародного фестивалю «Золотий Скіф», «Плекаймо рідну мову», конкурсу «Кроки Перемоги», медаліста Українського комітету ветеранів Великої Вітчизняної війни та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури «Ніхто не забутий, ніщо не забуто» та ін.

5 – 90 років від дня народження Володимира Васильовича Титовича (1921), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк.

– 80 років від дня народження Артура Львовича Лукіна (1931–2008), архітектора, головного архітектора проектів Державного проектного інституту «Донецькпроект», народного архітектора України, заслуженого архітектора України, лауреата Державної премії України у галузі архітектури. Нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями.

– 80 років від дня народження Костянтина Васильовича Силантьєва (1931), українського співака, народного артиста України.

Був солістом ансамблю пісні й танцю Київського військового округу. Народився у м. Дружківка.

6 – 75 років від дня народження Володимира Олександровича Максимовича (1936), лікаря, головного наукового співробітника відділу фізіологічних досліджень ДП «Науково-дослідний інститут медико-екологічних проблем Донбасу та вугільної промисловості (м. Донецьк)», доктора медичних наук, професора. Нагороджений орденом «Знак Пошани».

– 65 років від дня народження Володимира Дмитровича Талашка (1946), українського актора, режисера, народного артиста України, лауреата Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, професора Київського національного університету театру, кіно та телебачення ім. І. Карпенко-Карого, члена Національної спілки кінематографістів України. Працював у Донецькому обласному українському музично-драматичному театрі ім. Артема (тепер Донецький національний академічний український музично-драматичний театр). Відомі кіноролі: Сергій Скворцов («В бой идут одни старики»), червоноармієць Окунів («Как закалялась сталь») та ін. Народився у м. Макіївка.

8 – 70 років від дня народження Віктора Васильовича Хомутова (1941), оперного, камерного співака, викладача, заслуженого артиста України. До виходу на пенсію – соліст Донецької обласної філармонії.

10 – 90 років від дня народження Івана Єрмолайовича Рижкова (1921), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Єнакієве.

13 – 75 років від дня народження Віктора Олексійовича Гольцова (1936), інженера-металурга, завідувача кафедри фізики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Міжнародної інженерної академії, Міжнародної академії інформатизації, члена Нью-Йоркської академії наук, голови Міжнародного наукового комітету з водневої обробки матеріалів при Міжнародній асоціації з водневої енергетики.

15 – 95 років від дня народження Івана Пилиповича Ткаченка (1916–1945), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк.

– 65 років від дня народження Валерія Петровича Стасевича (1946), диригента, професора кафедри академічного співу Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, кандидата філософських наук, професора, заслуженого діяча мистецтв України, дійсного члена Петровської академії наук та мистецтв, лауреата премії ім. М. К. Садовського Національної спілки театральних діячів України.

16 – 135 років від дня народження Миколи Григоровича Бурачека (1871–1942), українського живописця-пейзажиста, театрального художника, заслуженого діяча мистецтв України. У 1938 році оформлював у Донецьку театральну виставу за п'єсою І. Карпенка-Карого «Наймичка».

18 – 90 років від дня народження Георгія Миколайовича Мещерякова (1921), водія, Героя Соціалістичної Праці, заслуженого працівника транспорту України, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, медалями.

19 – 80 років від дня народження Емми Іванівни Андіївської (1931), української письменниці та художниці, що працює у стилі сюрреалізму та герметизму, члена Національної спілки письменників України. З 1943 року живе і працює в Німеччині. Є авторкою двадцяти п'яти поетичних збірок, п'яти книжок короткої прози, трьох романів та понад дев'яти тисяч картин. Народилася у м. Донецьк.

21 – 105 років від дня народження Леоніда Федоровича Прядкіна (1906–1986), українського кінооператора, заслуженого діяча мистецтв України, Лауреата Державної премії СРСР, Премії ім. М. В. Ломоносова АН СРСР, учасника Великої Вітчизняної війни, члена Спілки кінематографістів України. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, медалями. Зняв фільми «Нехай усі знають» (1959), «Сім кроків за горизонт» (1968), «Чи думають тварини?» (1970, Державна премія

СРСР 1972; Почесний диплом МАНК), «Пригоди капітана Врунгеля» (1976–1977) та багато ін. Народився у м. Краматорськ.

– 75 років від дня народження Євгена Володимировича Саренка (1936–1980), українського графіка-плакатиста. Автор творів «Новий етап в освоєнні космосу», «Щастя, труд, мир», «Земля – селянам», «Хай колоситься на землі життя» та ін. Народився у м. Донецьк.

22 – 95 років від дня народження Леоніда Андрійовича Григоровича (1916–1979), Героя Радянського Союзу. До війни жив у м. Маріуполь, працював на металургійному заводі ім. Ілліча.

25 – 90 років від часу (1921), як засновано Великоновосілівську районну бібліотеку.

– 65 років від дня народження Олександра Васильовича Кривка (1946), інженера-технолога громадського харчування, президента концерну «Сарепта», майстра спорту СРСР з боксу, нагородженого Почесною грамотою Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, дипломом лауреата Міжнародного Академічного Рейтингу популярності і якості товарів і послуг «Золота Фортуна».

27 – 85 років від дня народження Юрія Матвійовича Буравльова (1926), інженера-металурга, професора кафедри фізики твердого тіла та фізики матеріалознавства Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії інженерних наук України, нагородженого знаком «Відмінник освіти України».

29 – 70 років від дня народження Людмили Микитівни Голик (1941), вчителя, директора спецшколи-інтернату № 5 м. Донецьк, заслуженого працівника народної освіти України.

– 70 років від дня народження Інни Єгорівни Намакштанської (1941), філолога, завідувачки кафедри прикладної лінгвістики та

етнології Донбаської національної академії будівництва і архітектури, викладача вищої школи, кандидата філологічних наук, професора.

– 70 років від дня народження Валерія Анатолійовича Шалдирвана (1941), механіка, професора кафедри математичної фізики Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора фізико-математичних наук, заслуженого професора ДонНУ, нагородженого знаком «Відмінник освіти України».

Цього місяця виповнюється:

– 90 років тому (1921) на території області почала діяти нова економічна політика (НЕП).

КВІТЕНЬ

2 – 75 років від дня народження Миколи Кузьмича Даньшина (1936), фізика, професора Донецького інституту туристичного бізнесу, доктора фізико-математичних наук, головного наукового співробітника Донецького фізико-технічного інституту ім. О. О. Галкіна НАН України, члена Національного союзу журналістів України, наукового оглядача щотижневика «Всеукраїнська технічна газета», лауреата премії ім. К. Д. Сінельникова.

3 – 75 років (1936) від часу прийняття рішення про створення в м. Донецьк футбольної команди «Стахановець» (тепер футбольний клуб «Шахтар»).

Див.: 65 років футбольній команді «Шахтар» (Донецьк) // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 44–47.

4 – 50 років тому (1961) було збудовано і відкрито будівлю Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру.

7 – 60 років від дня народження Валерія Олександровича Малікова (1951), інженер-механіка, юриста, генерал-майора міліції, заступника Голови Державної податкової адміністрації України,

почесного робітника податкової служби України, нагородженого медаллю «За бездоганну службу» III ступеня, почесним званням «Заслужений юрист України».

9 – 75 років від часу (1936), як у Донецьку вийшов перший номер газети «Колгоспник Донеччини» (тепер «Донеччина»).

Див.: 60 років від дня виходу першого номера газети «Донеччина» // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 51–57; Газеті «Донеччина» – 65! // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 39–40; Зоц І. О. З людьми і для людей // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 67–69.

– 70 років від дня народження Анатолія Олександровича Лузана (1941), філософа, завідувача кафедри філософії та соціально-політичних наук Донбаської державної машинобудівної академії, доктора філософських наук, професора, академіка Української академії політичних наук, члена Академії політичних наук Росії.

11 – 70 років від часу (1941), як введено у дію шахту «Добропільська» (тепер Державна холдингова компанія «Добропільвугілля»).

– 70 років від дня народження Станіслава Костянтиновича Євтушенка (1941), лікаря-невропатолога, завідувача кафедри дитячої та загальної неврології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, організатора Обласного дитячого клінічного центру нейрореабілітації, академіка Академії наук вищої школи України, члена Американської академії церебрального паралічу, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, Почесного громадянина міста Сніжне, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня.

– 65 років від дня народження Віктора Івановича Заїки (1946), письменника, полковника запасу, заступника голови Донецької міської організації Українського союзу ветеранів Афганістану,

учасника бойових дій у Афганістані, Нагородженого орденом Червоної Зірки, медалями.

12 – 85 років від дня народження Богдана Миколайовича Зоріна (1926–2006), лікаря, судово-медичного експерта, професора кафедри судової медицини та основ права Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, консультанта Донецького обласного бюро судово-медичної експертизи.

– 70 років тому (1941) Донецький музичний театр (тепер Донецький національний академічний театр опери і балету ім. А. Б. Солов'яненка) відкрив сезон в новій театральній будівлі, яка споруджена за проектом Л. І. Котовського, прем'єрною оперою М. І. Глінки «Іван Сусанін».

14 – 110 років від дня народження Авраама Павловича Завенягіна (1901–1956), радянського державного і партійного діяча, двічі Героя Соціалістичної Праці, генерал-полковника. На початку 20-х років працював секретарем Юзівського повітового комітету КП(б)У.

15 – 90 років від дня народження Георгія Тимофійовича Берегового (1921–1995), льотчика-космонавта, двічі Героя Радянського Союзу. У довоєнні роки жив і працював у м. Єнакієве.

– 85 років від часу (1926), як у м. Маріуполь вийшов перший номер газети «Приазовский рабочий».

19 – 80 років від дня народження Євгена Юхимовича Горбаня (1931), українського скульптора, заслуженого діяча мистецтв України. 1980 року створив пам'ятник героям Горлівського збройного повстання 1905 року в м. Горлівка.

– 70 років від дня народження Віктора Івановича Капустіна (1941), інженера-механіка, голови правління ВАТ «Донецьке автотранспортне підприємство 11421», заслуженого працівника транспорту України.

23 – 120 років від дня народження Сергія Сергійовича Прокоф'єва (1891–1953), російського композитора, піаніста, диригента, народного артиста РРФСР. Народився у с. Красне Красноармійського району.

– 100 років від дня народження Валентина Полікарповича Замкового (1911–2003), відомого краєзнавця Донеччини, письменника, критика. Автор роману «Український хліб»; автобіографічної повісті «У плині часу»; понад 300 нарисів, статей, кореспонденцій у пресі.

Див.: Найстаріший краєзнавець Донеччини: До 90-річчя від дня народження Валентина Полікарповича Замкового (1911) // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 41–43.

24 – 95 років від дня народження Степана Матвійовича Піроженка (1916–1962), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Маріуполь.

25 – 50 років від дня народження Олександра Геннадійовича Ягубкіна (1961), авіатехніка, заслуженого майстра спорту СРСР, багаторазового переможця і призера чемпіонатів світу, Європи і СРСР, двократного володаря Кубка світу з боксу, нагородженого Почесною Грамотою Президії Верховної Ради СРСР.

26 – 75 років від дня народження Миколи Романовича Шевцова (1936), гірничого інженера, завідувача кафедри будівництва шахт та підземних споруд Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, заслуженого винахідника України, лауреата премії ім. академіка О. О. Скочинського, дійсного члена Академії будівництва України.

27 – 80 років від дня народження Віктора Ігнатовича Ніколіна (1931), гірничого інженера, професора кафедри охорони праці та аерології Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, лауреата

Державної премії України, премії ім. академіка О. О. Скочинського, нагородженого орденом «Знак Пошани», медалями.

28 – 90 років від дня народження Миколи Титовича Берилова (1921–1996), донецького поета, автора збірок «Штормовые облака», «Два прибоя», «Мой берег», «Гроздья ветров», «Соловьи и море» та ін.

– 65 років від дня народження Валентина Борисовича Файнермана (1946), наукового працівника, керівника Міжнародного медичного фізико-хімічного центру при Донецькому національному медичному університеті ім. М. Горького, доктора хімічних наук, члена редакційної ради міжнародного наукового журналу «Advances in Colloid and Interface Science».

30 – 70 років від дня народження Віталія Гавриловича Іванченка (1941–2007), музикознавця, завідувача кафедри теорії музики Донецької державної музичної академії імені С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, доктора мистецтвознавства.

Цього місяця виповнюється:

– 45 років від часу (1966), як поріднилися міста Донецьк і Шарлеруа (Бельгія).

– 20 років від часу заснування Музею С. С. Прокоф'єва у с. Красне Красноармійського району.

ТРАВЕНЬ

1 – 90 років від дня народження Володимира Васильовича Зенцова (1921), Героя Радянського Союзу. Народився у с-щі шахти № 8 «Ветка» (м. Донецьк).

3 – 80 років від дня народження Єгора Івановича Гончарова (1931), донецького письменника, члена Національної спілки письменників України, лауреата обласної літературної премії ім. В. Шутова, дипломанта Всесоюзного літературного конкурсу ім. М. Островського. Автор збірок повістей та оповідань «Цвет

восходящего солнца», «Как забивают гвозди», «Дом для вас»; збірки віршів «Душа» та ін.

4 – 105 років від часу (1906), як вийшла з друку перша газета у м. Маріуполь «Мариупольская жизнь».

– 80 років від дня народження Вадима Івановича Зайцева (1931–2008), фізика, професора кафедри фізичного матеріалознавства Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора фізико-математичних наук.

5 – 100 років від дня народження Миколи Прокоповича Жердева (1911–1942), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк. До війни жив у м. Маріуполь, працював на заводі «Азовсталь».

9 – 65 років від дня народження Сергія Гавриловича Горового (1946), музиканта, професора кафедри духових та ударних інструментів Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, кандидата мистецтвознавства.

15 – 60 років від дня народження Наталії Василівни Кабанової (1951), лікаря анестезіолога-реаніматолога, професора кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

16 – 75 років від дня народження Станіслава Васильовича Карася (1936–2009), гірничого інженера-електромеханіка, професора кафедри гірничої електротехніки і автоматики ім. Р. М. Лейбова Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук.

17 – 55 років від дня народження Юрія Володимировича Чімова (1956), викладача фізвиховання, тренера, підполковника міліції, майстра спорту СРСР міжнародного класу, багаторазового чемпіона і призера чемпіонатів СРСР і міжнародних турнірів з важкої атлетики.

21 – 115 років від дня народження Амфіктіона Матвійовича Дімітріу (Мармарініса) (1896–1938), грецького поета, перекладача.

Викладав грецьку мову у Маріупольському грецькому педагогічному технікумі. Працював літературним редактором обласного грецького видавництва.

– 90 років від дня народження Федора Андрійовича Рудського (1921–1982), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Авдіївка.

– 85 років від дня народження Василя Петровича Сударева (1926), вчителя математики і фізики середньої школи, професора кафедри вищої математики Приазовського державного технічного університету, доктора економічних наук.

– 80 років від дня народження Юрія Петровича Азарова (1931), російського письменника, художника, вченого, доктора педагогічних наук, професора. Автор романів «Пророки и пророчицы», «Паразитарий», «Подозреваемый», «Групповые люди», «Печора», «Новый свет», «Соленга»; книг з педагогіки «Семейная педагогика», «Педагогика Любви и Свободы», «100 тайн детского развития», «Искусство воспитывать», «Радость учить и учиться» та ін. Його картини експонувалися в Третьяковській галереї, Кремлі (м. Москва, Росія), Королівському замку Варшави, на виставках у Парижі та Нью-Йорку. Народився у м. Донецьк.

22 – 70 років від дня народження Валентина Захаровича Москаленка (1941–2005), лікаря. Працював проректором з лікарняної роботи, завідувачем кафедри дитячої хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії з курсом неонатології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладач вищої школи, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

23 – 60 років від дня народження Олександра Васильовича Кондратьєва (1951), юриста, колишнього Голови Апеляційного суду Донецької області, нагородженого почесним званням «Заслужений юрист України».

24 – 65 років від дня народження Бориса Павловича Салівона (1946–2007), викладача фізичної культури і спорту старшого тренера

з плавання Донецького вищого училища олімпійського резерву ім. С. Бубки, заслуженого тренера України.

27 – 75 років від дня народження Роальда Михайловича Тригуба (1936), математика, вчителя математики, професора кафедри математичного аналізу і теорії функції Донецького національного університету, доктора фізико-математичних наук.

28 – 80 років від дня народження Володимира Георгійовича Гуляєва (1931), гірничого інженера-механіка, професора кафедри гірничих машин Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, лауреата Державної премії України, заслуженого діяча науки і техніки України.

29 – 120 років від дня народження Костянтина Костянтиновича Арцеулова (1891–1980), російського льотчика, художника-ілюстратора. На початку 30-х років працював у м. Маріуполь.

– 75 років від дня народження Алли Степанівни Нікуліної (1936), викладача, ректора Донецького інституту післядипломної педагогічної освіти інженерно-педагогічних працівників Академії педагогічних наук України, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, доктора філософії, професора педагогіки, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного академіка Академії педагогічних наук України. Нагороджена орденом «Знак Пошани», медалями.

30 – 90 років від часу (1921), як засновано Донецький гірничий технікум (тепер Донецький національний технічний університет).

Див.: Петрова Г. О. Донецький національний технічний університет // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 70–72.

– 90 років від часу (1921), як засновано бібліотеку Донецького гірничого технікуму (тепер Науково-технічна бібліотека Донецького національного технічного університету).

Див.: Петрова Г. О. Науково-технічній бібліотеці Донецького національного технічного університету – 85! // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 73–74.

– 90 років від часу (1921), як на шахті № 1 у м. Донецьк почав діяти перший у Донбасі електропоїзд.

ЧЕРВЕНЬ

1 – 75 років від дня народження Петра Федотовича Бондарчука (1936), донецького письменника, автора повістей і оповідань «Прости мені, лелько!», «Ясени опівночі», «Калина край дороги», «Воскресные поезда», «Зорі живуть довго», «Светлой осенью»; збірок поезій «На чистім овиді зорі», «Уголек», «Три струни», «Шахтарське небо», «Грань», «Там, де синій потічок», «Не відлюби свої тривоги», «Серцем чую» та ін.

6 – 60 років від дня народження Віктора Георгійовича Каранта (1951), актора музичної комедії, старшого викладача кафедри музичного мистецтва естради Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, лауреата Міжнародного фестивалю «Красная гвоздика», заслуженого артиста України.

7 – 145 років від дня народження Павла Івановича Новгородцева (1866–1924), російського правознавця, філософа, громадського діяча. Народився у м. Артемівськ.

– 60 років від дня народження Бориса Ісаєвича Адамова (1951), гірничого інженер-механіка, юриста, державного службовця, заступника голови – керівника апарату Донецької обласної державної адміністрації, професора кафедри загального та адміністративного менеджменту Донецького державного університету управління, доктора економічних наук, академіка Академії економічних наук України. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, почесним званням «Заслуженный юрист України», Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесним знаком Донецької обласної ради, знаками «Відмінник освіти України», «Державна служба України «За сумлінну працю».

9 – 75 років від дня народження Івана Григоровича Нікітіна (1936), гірничого інженера, колишнього головного інженера шахтоуправління «Донбас», заслуженого шахтаря України. Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, «Дружби народів», «Знак Пошани».

10 – 70 років від дня народження Якова Григоровича Берсуцького (1941), економіста, ректора Донецького університету економіки та права, викладача вищої школи, доктора економічних наук, професора, віце-президента Науково-дослідної асоціації з проблем економічного управління НАН України, члена-кореспондента Петровської академії наук та мистецтв, академіка Академії економічних наук України.

11 – 70 років від дня народження Олексія Цезаревича Демінського (1941), викладача фізкультури, ректора Донецького державного інституту здоров'я, фізичного виховання і спорту, тренера з легкої атлетики, доктора педагогічних наук, професора, президента Міжнародної академії проблем людини у авіації та космонавтиці, члена-кореспондента Української академії наук національного прогресу, Міжнародної академії наук екології і безпеки життєдіяльності. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня, Почесною відзнакою Донецької обласної ради профспілок.

– 70 років від дня народження Алли Іванівни Білобрової (1941), провізора, кандидата хімічних наук, доцента, декана міжнародного факультету Донецького національного університету, нагородженої знаком «Відмінник освіти України».

13 – 75 років від дня народження Юрія Леонтійовича Титаренка (1936), юриста, економіста, колишнього ректора Донецького юридичного інституту Луганського державного університету внутрішніх справ України ім. Е. О. Дідоренка, генерал-лейтенанта міліції, доцента, заслуженого працівника МВС України, нагородженого орденом «Дружби народів». Автор понад 100 монографій і наукових статей.

15 – 70 років від дня народження Павла Яковича Кравцова (1941), фізіолога, професора кафедри фізіології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

16 – 70 років від дня народження В'ячеслава Васильовича Горбачова (1941), російського письменника, драматурга. Автор роману «За далью непогоди»; повістей і оповідань: «Земной поклон», «Испытание на молодость», «По зрелой сенокосной поре»; літературознавчих збірок «Постижение», «С открытым сердцем», «Сражается слово», «Судьбы народные», «Тобою пройден пережат... » та ін. Народився у м. Донецьк.

18 – 65 років тому (1946) на Зуївській державній районній електростанції введено в дію турбогенератор потужністю 100 тис. кіловат.

22 – 75 років від дня народження Володимира Степановича Шенделя (1936), донецького художника, графіка, члена Національної спілки художників України, заслуженого художника України, народного художника України, нагородженого Грамотою Президії Верховної Ради України. Автор понад півтори тисячі творів, серед яких серії картин «Да, скифы мы!», «История Донбасса», «Лицарі Сечі Запорізької», «Великая Отечественная война», «Партизанская республика»; ілюстрації до роману М. Булгакова «Мастер и Маргарита»

24 – 65 років від дня народження В'ячеслава Леонідовича Єрмакова (1946), економіста, колишнього заступника начальника Головного управління житлово-комунального господарства Донецької облдержадміністрації, заслуженого працівника сфери послуг України.

– 45 років від дня народження Валерія Вікторовича Аксьонова (1966–1986), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк.

25 – 65 років від дня народження Бориса Яковича Ластовенка (1946), донецького поета, члена Національної спілки письменників

України, лауреата літературних премій ім. М. Островського, ім. Б. Горбатова. Автор поетичних збірок «Годовые кольца», «Ледостав», «Обжитые гнезда», «Липы в шахтерском поселке», «На белом лугу», «Русла памяти», «Дозор», «Осокори» та збірки оповідань «Снежница».

26 – 80 років від дня народження Володимира Дмитровича Атаманова (1931), тренера, професора кафедри фізичного виховання і спорту Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, заслуженого працівника фізичної культури і спорту України, заслуженого тренера України.

– 60 років від дня народження Олександра Івановича Цехмістра (1951), художника-живописця, заслуженого художника України, члена Національної спілки художників України, учасника всеукраїнських, обласних виставок, у тому числі присвячених Міжнародному дню інвалідів, учасника благодійної акції для дитячого реабілітаційно-оздоровчого центру для дітей-сиріт у Слов'яногірську, нагородженого Почесною грамотою Міністерства праці та соціальної політики України. Виконав на громадських засадах художнє оформлення Букваря для глухонімих

27 – 75 років від дня народження Юрія Івановича Яковця (1936), лікаря, професора кафедри онкології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

28 – 65 років від дня народження Олега Борисовича Фіалка (1946), українського кінорежисера, сценариста, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України, народного артиста України, нагородженого почесним знаком «За честь та гідність» Міжнародного дитячого кінофестивалю у дитячому оздоровчому центрі «Артек». Народився у м. Дружківка.

Цього місяця виповнюється:

– 75 років тому введено в дію (1936) Слов'янський завод кислототривкої кераміки.

ЛИПЕНЬ

1 – 135 років від часу (1876), як у м. Маріуполь відкрито чоловічу гімназію. Засновник та перший директор Ф. Хартахай.

– 65 років від дня народження Олега Моїсєєвича Бондаренка (1946), економіста, керівника КП «Донецьке підприємство охоронно-пожежної сигналізації та протипожежної автоматики «Захист», члена правління Української спілки виробників протипожежної продукції та послуг. Нагороджений Міжнародним орденом «Європейська якість» International Award «EUROPEAN QUALITY».

3 – 75 років від часу (1936), як засновано Донецьку державну автомобільну інспекцію.

– 60 років від дня народження Вадима Григоровича Бойка (1951–2005), українського поета, драматурга, прозаїка, перекладача, лауреата премії ім. І. Котляревського. Автор понад тридцяти різножанрових п'єс, драми у віршах «Ніна Сагайдак», збірки «Рано чи пізно», комедій «Незвичайний урок», «Старе сідло» та ін. Народився у м. Донецьк.

5 – 70 років від дня народження Ельвіри Борисівни Яковлевої (1941), лікаря, професора кафедри акушерства, гінекології та перинатології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

7 – 135 років від дня народження Олександра Марковича Гінзбурга (1876–1949), українського інженера, архітектора. В 20-х роках ХХ ст. приймав участь у відбудові Донбасу. Народився у м. Слов'янськ.

– 100 років від дня народження Леоніда Михайловича Жарикова (1911–1985), донецького письменника, автора повістей і оповідань «Огни Донбасса», «Железная земля», «Песня о шахтерах», «Озаренная», «Этюды углем», «Великий первомаец», «Битва на реке Кальмиус» та ін. Народився у м. Донецьк.

– 85 років від дня народження Івана Васильовича Загнетова (1926), скульптора по дереву, Почесного громадянина міста Дружківка.

8 – 85 років від дня народження Петра Дмитровича Гаркуші (1926–2005), бухгалтера-економіста, викладача вищої школи, доктора економічних наук, професора кафедри маркетингу Донецького державного університету управління.

9 – 80 років від дня народження Михайла Яковича Андраша (Мойсея Яковича Андрочникова) (1931–1992), російського письменника. Автор гумористичних повістей та оповідань «Час башни», «В науке что-то есть...», «Воспоминания бывшего ребенка», «Родственные связи» та ін. Народився у м. Донецьк.

10 – 100 років від часу виходу з друку першої збірки віршів на Донеччині (1911), нею стала книга Д. Лухманова «На суше и на море», видана Маріупольською міською друкарнею.

11 – 75 років від дня народження Бориса Михайловича Синчалова (1936), українського композитора, члена Національної спілки композиторів України. Народився у м. Горлівка.

– 70 років від дня народження Павла Григоровича Гундарева (1941), гірничого інженера-технолога, заслуженого шахтаря України. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

15 – 100 років від дня народження Володимира Степановича Болдирєва (1911–1993), українського живописця і графіка, заслуженого діяча мистецтв України, професора. Автор творів «Похорон Т. Шевченка в Каневі», «Нова вулиця», «Крейдяні гори» та ін. Народився на ст. Ханжонкове.

– 80 років тому (1931) Олексій Максимович Горький надіслав листа гірникам шахти «Ветка-наклонна» (м. Донецьк), в якому висловив подяку за присвоєння шахті його імені.

16 – 95 років від дня народження Андрія Олімпійовича Ісаєнка (Василя Шахтарського) (1916), артиста розмовного жанру Донецької обласної філармонії, заслуженого артиста України.

– 70 років тому (1941) введено в дію перший турбогенератор Курахівської ДРЕС (Державна районна електростанція) потужністю 50 тис. кВт (тепер Курахівська теплова електростанція).

18 – 80 років від дня народження Савелія Пилиповича Лифенка (1931), фахівця у галузі генетики, селекції, насінництва, фізіології та сортової агротехніки озимої пшениці, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Української академії аграрних наук, завідувача лабораторії селекції інтенсивних сортів пшениці Одеського селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннізнавства та сортовивчення, лауреата Державної премії України, нагородженого орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня. Народився у с. Богоявленка (тепер с. Добровілля Мар'їнського району).

– 60 років від дня народження Євгена Васильовича Мироненка (1951), інженера-машинобудівника, декана інженерно-економічного факультету Донбаської державної машинобудівельної академії, доктора технічних наук, професора, нагородженого Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

20 – 80 років від дня народження Миколи Демидовича Самсоненка (1931), фізика, професора кафедри електротехніки і автоматики Донбаської національної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора фізико-математичних наук.

21 – 80 років від дня народження Вадима Борисовича Гнедаша (1931), українського диригента, народного артиста України. Протягом 1956–1961 років працював диригентом, головним диригентом симфонічного оркестру Донецької обласної філармонії.

22 – 80 років від дня народження Михайла Павловича Парінова (1931), журналіста, історика, завідувача кафедри історії та політології Донбаської національної академії будівництва та архітектури, доктора історичних наук, професора.

23 – 65 років від дня народження Володимира Миколайовича Нікольського (1946), історика, викладача історії і суспільствознавства, заступника декана історичного факультету з наукової роботи Донецького національного університету, заступника завідувача кафедри історії України, викладача вищої школи, доктора історичних наук, професора, керівника Центру історико-статистичних (кількісних) досліджень Інституту історії НАН України при ДонНУ, нагородженого знаком «Петро Могила».

24 – 90 років від дня смерті Федора Андрійовича Артема (Сергєєва) (1883–1921), радянського партійного діяча. З 1918 – голова Ради народних комісарів Донецько-Криворізької республіки, з квітня 1919 року – голова Донецького губвиконкому.

– 65 років від дня народження Марка Матвійовича Бровуна (1946), художнього керівника Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру, заслуженого працівника культури України, депутата обласної ради, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня, Почесною відзнакою Донецької обласної ради, лауреата Премії ім. М. Садовського, Національної премії України ім. Т. Шевченка.

26 – 80 років від дня народження Івана Михайловича Дзюби (1931), українського літературознавця, критика, політичного громадського діяча, академіка НАН України, міністра культури України (1992–1994), співголови редколегії «Енциклопедії сучасної України», Героя України, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка, премій ім. О. Білецького, ім. В. Вернадського, ім. Т. і О. Антоновичів, «Визнання», нагородженого орденом Держави. Автор близько 400 наукових праць. Народився у с. Миколаївка Волноваського району.

27 – 90 років від дня народження Сергія Івановича Мосієнка (1921), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Андріївка Артемівського району.

– 90 років від дня народження Віктора Васильовича Шутова (1921–1988), донецького поета, прозаїка. Автор поетичних збірок «Крутые уступы», «Любовь и память»; роману-хроніки «На острие войны», роману «Свет Куинджи»; повістей «Смерти смотрели в лицо», «Частный случай», «Юность Куинджи»; нарисів «Открою город заново» та ін. Почесний громадянин міста Донецьк. Заснована обласна літературна премія ім. В. Шутова.

Див.: Важкий пласт життя: 75 років від дня народження В. В. Шутова // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 58–62.

28 – 95 років від дня народження Володимира Євграфовича Мухіна (1916–1996), донецького письменника. Автор романів «Ни жизни самой», «Внезапный выброс»; повістей та оповідань «Лишь сильному впору», «Подземный десант», «Горноспасатели»; збірок поезії «Не ведая покоя», «Под землей и под солнцем» та ін.

– 80 років від дня народження Олексія Матвійовича Паршикова (1931), гірничого інженера, професора кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, нагородженого медалями.

– 60 років від дня народження Лілії Іванівни Пугачової (1951), тренера зі спортивної гімнастики, тренера Донецької обласної організації «Динамо», заслуженого тренера України, першого тренера абсолютної чемпіонки XXVI Олімпійських ігор, чемпіонки світу і Європи Лілії Подкопаєвої.

30 – 440 років від часу заснування (1571) м. Святогірськ (статус міста – з 1964 року, до цього сел. Баннівське, сучасна назва з 2003 року).

31 – 95 років від дня народження Олександра Яковича Марченка (1916), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Єнакієве.

– 75 років від дня народження Валерія Федоровича Гужви (1936), українського письменника, члена Національної спілки письменників України. Автор збірок поезії «Вічна спрага», «Місто», «Озеро»;

повістей «Сліпий дощ», «Нічого, крім зими», «Забути, згадати» та ін. Народився у м. Красноармійськ.

СЕРПЕНЬ

1 – 90 років від дня народження Миколи Семеновича Гуляєва (1921–1967), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Новоселівка Друга Ясинуватського району.

– 80 років від дня народження Володимира Андрійовича Харченка (1931), інженера-електромеханіка, колишнього заступника начальника управління капітального будівництва ВАТ «Донецький металургійний завод», заслуженого енергетика України.

– 75 років від дня народження Віктора Степановича Бороти (1936), поета, заслуженого тренера України і СРСР з вільної боротьби, майстра спорту СРСР.

– 70 років від дня народження Бориса Федоровича Білаша (1941), донецького поета, члена Національної спілки письменників України, заслуженого працівника культури України, лауреата Всеукраїнського конкурсу «Колесо Фортуни», Почесного громадянина міста Святогірськ, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня. Автор збірок «Живая тайна Святогорья», «На далекие костры», «Я живу», «Щедроздравье», «Славяногорье», «Вкус борьбы», «Зажги снега», «Гонг», «Марш-бросок» та ін.

– 70 років від дня народження Віктора Степановича Логачова (1941), донецького письменника, головного редактора літературного журналу «Донбас», члена Національної спілки письменників України. Автор романів «В полдень, на Белых прудах», «Излучки»; повістей «Откровения после полуночи», «Перед светлым домом» та ін.

3 – 70 років від дня народження Ігоря Ігоревича Абрамця (1941), лікаря, професора кафедри фармакології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, нагородженого Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

5 – 70 років від дня народження Леоніда Денисовича Кизима (1941), льотчика-космонавта, двічі Героя Радянського Союзу. Народився у м. Красний Лиман.

7 – 65 років від дня народження Петра Тимофійовича Алаєва (1946), тренера-викладача, головного тренера з важкої атлетики чоловічої збірної України, заслуженого тренера України, заслуженого тренера СРСР, нагородженого орденом Дружби Народів.

8 – 60 років від дня народження Віктора Володимировича Левіта (1951), гірничого інженера-будівельника, генерального директора – голови правління АТ «Державна холдингова компанія «Спецшахтобуріння», професора кафедри «Будівництво шахт та підземних споруд» Донецького національного технічного університету, академіка Академії гірничих наук України, доктора технічних наук, заслуженого шахтаря України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня.

10 – 85 років від дня народження Євгена Олександровича Казачкова (1926), інженера-металурга, професора кафедри теорії металургійних процесів Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, заслуженого діяча наук України, Почесного доктора Приазовського державного технічного університету, нагородженого знаком «Петро Могила», медалями.

11 – 75 років від дня народження Івана Олександровича Малишка (1936), інженера-механіка, професора кафедри металорізних верстатів та інструментів Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук.

– 60 років від дня народження Володимира Георгійовича Діброви (1951), українського письменника, перекладача, доктора філологічних наук, члена Національної спілки письменників України, лауреата премій ім. М. Лукаша, ім. О. Щербань-Лапіки, конкурсу «Книжка року Бі-Бі-Сі 2007». Автор збірок оповідань «Тексти з назвами і без назв», «Пісні Бітлз», «Андріївський узвіз»; п'єс «Навколо столу»,

«Короткий курс». З 1994 року живе і працює у США. Народився у м. Донецьк.

14 – 75 років від дня народження Степана Васильовича Мишанича (1936), вченого-філолога, фольклориста, колишнього завідувача кафедри української літератури та фольклористики Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора філологічних наук, професора.

15 – 70 років від дня народження В'ячеслава Олександровича Роянова (1941), інженера-механіка, завідувача кафедри обладнання і технології зварювального виробництва Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, професора, нагородженого бронзовою медаллю ВДНГ СРСР, знаком «Петро Могила».

16 – 70 років від дня народження Євгена Йосиповича Орликова (1941), художника-монументаліста, доцента кафедри архітектурного проектування Донбаської національної академії будівництва і архітектури, заслуженого художника України, члена правління Донецької обласної організації Національної спілки художників України.

– 60 років від дня народження Ніни Петрівни Кучеренко (1951), лікаря-педіатра, професора кафедри педіатрії і дитячих інфекційних хвороб Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, доцента, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

17 – 65 років від дня народження Володимира Романовича Жукова (1946), інженера-металурга, начальника управління Державного казначейства у м. Макіївка, колишнього начальника Головного управління промисловості та розвитку інфраструктури Донецької облдержадміністрації, кандидата економічних наук, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня, медалями, Почесний громадянин міста Макіївка.

18 – 70 років від часу відвідання (1941) російським письменником Костянтином Симоновим Маріупольського порту.

– 70 років від дня народження Валерія Микитовича Івка (1941), музиканта, завідувача кафедри струнно-щипкових інструментів Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, професора, заслуженого артиста України, члена Національного союзу композиторів України, лауреата Всеукраїнського конкурсу музикантів-виконавців, премії ім. С. С. Прокоф'єва.

19 – 75 років від дня народження Юлія Іогановича Варшавського (1936), гірничого інженера, заступника завідувача відділу ДП «Донецький державний науково-дослідний, проектно-конструкторський та експериментальний інститут комплексної механізації шахт «Дондівпровуглемаш», заслуженого машинобудівника України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки.

20 – 80 років від часу (1931), як введено в дію гідрогенізаційний завод Слов'янського масложирового комбінату.

22 – 70 років від дня народження Олександра Миколайовича Талалаєнка (1941), лікаря, завідувача кафедри фармакології, клінічної фармакології та фармакотерапії, першого проректора Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, заслуженого працівника народної освіти України.

24 – 80 років від дня народження Станіслава Львовича Ярошевського (1931), інженера-металурга, професора кафедри рудотермічних процесів та маловідходних технологій Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Академії інженерних наук України.

25 – 75 років від часу заснування (1936) м. Курахове (статус міста та сучасна назва з 1956 року, до цього – сел. Курахівдрес).

– 75 років від дня народження Михайла Івановича Лобова (1936), інженера астронома-геодезиста, завідувача кафедри інженерної геодезії Донбаської національної академії будівництва і архітектури, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Академії наук Вищої школи України, нагородженого знаками «Петро Могила», «Відмінник освіти України».

26 – 95 років від дня народження Олександра Гордійовича Зубарева (1916–1942), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Дружківка.

27 – 70 років від дня народження Тамари Аркадіївни Кушакової (1941), репетитора Донецького національного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, заслуженої артистки України.

– День Шахтаря.

– День міста Донецьк.

28 – 80 років від дня народження Савелія Савелійовича Острополя (1931), лікаря-педіатра, професора кафедри педіатрії факультету інтернатури і післядипломної освіти Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

29 – 205 років від часу заснування (1806) м. Дзержинськ (статус міста з 1936 року, до цього – сел. Щербинівка).

– 100 років від часу заснування (1911) м. Димитрове (статус міста з 1936 року, сучасна назва з 1972, до цього – м. Новоекономічне).

– 75 років від дня народження Льва Леонідовича Роганова (1936), інженера, завідувача кафедри машин та технології обробки металів тиском Донбаської державної машинобудівної академії, доктора технічних наук, професора, нагородженого орденом «Знак пошани», Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, знаком «Відмінник освіти України».

Цього місяця виповнюється:

– 115 років від часу заснування (1896) Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча (тепер ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча»).

Див.: Гордість індустріального Донбасу. 100 років від дня заснування (1896) Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 63–65.

– 70 років від часу (1941), як у Донецьку була сформована 383-я шахтарська стрілецька дивізія.

– 65 років тому (1946) після відновлення почала давати промисловий струм Курахівська державна районна електростанція.

– 60 років від часу введення в дію (1951) після відбудови та реконструкції цехів цинкового та сірчаноокислого виробництва Костянтинівського заводу «Укрцинк» (тепер ВАТ «Укрцинк»). Початок відбудови – 1944 рік.

ВЕРЕСЕНЬ

1 – 135 років тому (1876) в м. Бахмут (тепер м. Артемівськ) було відкрито жіноче народне училище Єлизавети Бобришевої.

– 75 років від часу (1936) виходу першого номера газети «Дзержинский шахтер».

2 – 100 років від дня народження Бориса Наумовича Донцова (1911–1995), одного із засновників Костянтинівського міського краєзнавчого музею, автора багатьох нарисів, буклетів та збірок про історію міста, Почесного громадянина міста Костянтинівка.

3 – 75 років від дня народження Юрія Михайловича Ютілова (1936–2005), хіміка, завідувача відділу Інституту фізико-органічної хімії та вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України, наукового працівника, доктора хімічних наук, професора, почесного члена Міжнародного біографічного центру (ІВС) (Кембридж, Англія),

номінанта довідників: «WHO is who in the World», «Кто есть кто в медицине и здравоохранении», «200 выдающихся ученых XX столетия», нагородженого іменною медаллю ІВС «За досягнення у XX столітті».

5 – 100 років від дня народження Пилипа Устиновича Моженка (1911–1986), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк.

– 55 років від дня народження Олександра Олександровича Самсоненка (1956), інженера-системотехніка, економіста-менеджера, генерального директора АТ «Норд», лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки.

– 55 років від часу (1956), як почало працювати Донецьке державне телебачення.

Див.: Давимука В. Донецьке державне телебачення // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 75–77.

7 – 60 років від дня народження Віктора Миколайовича Тулупенка (1951), інженера-радіофізика та електроніка, завідувача кафедри фізики Донбаської державної машинобудівної академії, доктора фізико-математичних наук, професора, нагородженого Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

8 – 55 років тому (1956) Постановою Ради Міністрів СРСР № 1398 від 08.10.1956 р. засновано відзнаку «Шахтарська слава». Має три ступеня, вищим з яких є перший.

9 – 90 років від дня народження Івана Івановича Кулаги (1921), підполковника у відставці, директора Донецького обласного відділення пошуково-видавничого агентства «Книга пам'яті України», голови ради ветеранів Управління Служби безпеки України у Донецькій області, Почесного громадянина міста Донецьк, нагородженого орденами «За заслуги» I і III ступеня, Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки, медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

10 – 130 років від часу заснування (1881) м. Волноваха і ст. Волноваха.

– 90 років від дня народження Анатолія Кузьмича Мірошниченка (1921–1943), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Костянтинівка.

11 – 440 років від часу заснування (1571) м. Артемівськ (до 1924 року – Бахмут, статус міста з 1783 року).

– 75 років від дня народження Анатолія Васильовича Шевченка (1936), відомого краєзнавця Донеччини. Автор збірника «Усна народна творчість Донбасу»; книжок «Т. Г. Шевченко та Донеччина», «Топоніми Горлівки», «Бахмутська мозаїка» та ін.

Див.: Гросов О. Я. З невгамовної когорти краєзнавців // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 78–80.

13 – 80 років від дня народження Леоніда Наумовича Краснянського (1931), інженера-будівельника, економіста, колишнього радника першого заступника мера Москви в Уряді Москви, першого заступника президента регіональної громадської організації «Землячество донбассовцев», заслуженого економіста Російської Федерації, лауреата премії Уряду Російської Федерації в галузі науки і техніки, Почесного громадянина міста Донецьк, нагородженого орденами Російської Федерації «За заслуги перед Отечеством» IV ступеня, Петра Великого I ступеня, Дружби народів, «Знак Пошани», «За заслуги» II і III ступеня, Преподобного Сергія Радонежського II і III ступеня, Святого Даниїла Московського II і III ступеня, Подякою Президента Росії, медалями «За укрепление боевого содружества», «За жертвенное служение».

13 – 55 років тому (1956) вийшов Наказ Мінвуглепрому № 195 від 13.10.1956 р. «О неотложных мерах по развитию угольной промышленности УССР».

14 – 70 років від дня народження Григоріса Меотіса (Григорія Івановича Данченка) (1941), грецького поета Приазов'я. Автор книг

«Золотая моя Меотида» (грецькою мовою), «Тримонтан»; його твори було надруковано у колективних збірках «Пирнэшу астру», «Мариуполь в созвездии Лиры», «Від берегів Азова», «Еолика граммата». Народився у с. Урзуф Першотравневого району.

– 70 років від дня народження Анатолія Петровича Поляка (1941), режисера драми, головного режисера Донецького академічного обласного театру ляльок, заслуженого артиста України, лауреата премії ім. Лесі Українки.

– 60 років від дня народження Рушана Фатиховича Айзятулова (1951), лікаря, завідувача кафедри дерматовенерології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, члена правління Української асоціації дерматовенерологів і косметологів, члена Національної спілки журналістів України.

15 – 95 років від дня народження Івана Мартиновича Бейди (1916), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Кузнецово-Михайлівка Тельманівського району.

16 – 55 років від дня народження Олени Іванівни Скафи (1956), математика, завідувачки кафедри вищої математики і методики викладання математики, начальника навчально-методичного управління якістю освітньої діяльності Донецького національного університету, доктора педагогічних наук, професора.

17 – 65 років від дня народження Людмили Степанівни Шемчук (1946), оперної співачки, солістки Большого театру, заслуженої артистки Росії, лауреата Всесоюзного конкурсу вокалістів ім. Глінки, Міжнародного конкурсу вокалістів ім. Ейтора Віла Лобоса в Ріо-де-Жанейро, нагородженої першою премією та золою медаллю на Міжнародному конкурсі ім. П. І. Чайковського. З 2003 року – солістка Донецького національного академічного театру опери та балети ім. А. Б. Солов'яненка. Народилася в с. Стила Старобешівського району.

18 – 65 років від часу (1946), як роботу на Маріупольському металургійному комбінаті «Азовсталь» ім. Орджонікідзе було відновлено.

21 – 65 років від дня народження Володимира Герасимовича Гриньова (1946), гірничого інженера, заступника директора з науки Інституту фізики гірничих процесів НАН України, члена експертної ради ВАК України, доктора технічних наук, професора, заслуженого шахтаря України.

23 – 65 років від дня народження Олександра Андрійовича Федченка (1946), інженера-металурга, генерала-лейтенанта внутрішньої служби, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня, медалями.

24 – 90 років від дня народження Володимира Федоровича Шалімова (1921), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Харцизьк.

– 75 років від дня народження Віталія Івановича Юречка (1936–2004), донецького поета, прозаїка, перекладача, журналіста, члена Національної спілки письменників України, лауреата літературних премій ім. В. Шутова, ім. Володимира Сосюри. Автор збірок «Пристани», «Зелені поезда», «Радуга лета», «Внутренний свет», «Сонячне коло», «Вікно», «Білий налив» та ін.

25 – 85 років від дня народження Михайла Івановича Бондаренка (1926), актора Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру, заслуженого артиста України, нагородженого орденами «За мужність», Великої Вітчизняної війни II та I ступеня, «Знак Пошани», Слави III ступеня, «За заслуги» III ступеня, відзнакою «Шахтарська слава» III ступеня, грамотою Президії Верховної Ради УРСР, медалями.

– 70 років від дня народження Людмили Василівни Архіандритової (1941), хормейстера, головного хормейстера палаці культури ім. О. С. Пушкіна (м. Донецьк), диригента, заслуженого працівника культури України.

26 – 75 років від дня народження Миколи Семеновича Жихарєва (1936–1989), донецького письменника, автора збірки повістей і оповідань «Азовские перекаты».

– 65 років від дня народження Людмили Семенівни Стрельцової (1946), диригента хору, головного хормейстера Донецького національного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, народної артистки України, лауреата обласної премії ім. Артема.

27 – 70 років від дня народження Василя Миколайовича Грона (1941), лікаря, дитячого хірурга, завідувача кафедри дитячої хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

29 – 85 років від дня народження Зої Григорівни Ліхолобової (1926), викладача історії, професора кафедри історії слов'ян Донецького національного університету, академіка Української академії історичних наук, викладача вищої школи, доктора історичних наук, заслуженого професора Донецького національного університету, нагородженої Почесною грамотою Верховної Ради України, медалями.

– 75 років від дня народження Віктора Григоровича Курносова (1936), гірничого інженера, колишнього директора шахти ім. М. І. Калініна, заслуженого шахтаря України, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора, медалями.

– 70 років від дня народження Олега Наумовича Бахтіозіна (1941), артиста оркестру, художнього керівника Донецької обласної філармонії, художнього керівника камерного оркестру «Віола», заслуженого артиста України, лауреата премії ім. С. С. Прокоф'єва.

30 – 75 років від дня народження Володимира Олексійовича Пташинського (1936), провізора, колишнього генерального директора відкритого акціонерного товариства «Медтехніка» (м. Донецьк),

заслуженого працівника охорони здоров'я України, нагородженого орденами Дружби Народів, «Знак Пошани», медалями.

– 70 років від дня народження Варлама Валер'яновича Міміношвілі (1941), гірничого інженера, директора відокремленого підрозділу «Шахта ім. О. О. Скочинського» ДП «Донецька вугільна енергетична компанія», члена постійної комісії з питань економічної та регуляторної політики, сприяння підприємництву, управління комунальною власністю міської ради м. Донецьк, заслуженого шахтаря України, нагородженого відзнаками «Шахтарська слава» III, II та I ступеня, «Шахтарська доблесть» III та II ступеня.

ЖОВТЕНЬ

1 – 90 років від часу (1921) утворення тресту «Південсталь», який об'єднав Петровський (м. Єнакієве), Юзівський (м. Донецьк) та Макіївський металургійні заводи.

2 – 40 років від часу відкриття (1971) Донецького обласного російського театру юного глядача (м. Макіївка).

3 – 90 років від дня народження Анатолія Денисовича Косматенка (1921–1975), поета, байкаря, гумориста, автора книжок «Скіфська сережка», «Сатира. Гумор. Лірика», «Нові байки», «Жагуче кохання» та ін. Народився у с. Времіївка Великоновосілківського району.

– 65 років від дня народження Володимира Васильовича Рибак (1946), економіста, народного депутата України, заступника голови Партії регіонів, доктора економічних наук, доцента, Почесного громадянина міста Донецька, заслуженого будівельника України, повного кавалера ордена Ярослава Мудрого, кавалера високих духовних орденів Святого князя Володимира і Святого Данили Московського, нагородженого Почесною грамотою Верховної Ради України, грамотою Кабінету Міністрів України, дипломом Міжнародного Академічного Рейтингу популярності і якості товарів і послуг «Золота фортуна». У 1993–2002 роках голова міської ради м. Донецьк. Був постійним представником Кабінету Міністрів у Верховній Раді, віце-прем'єр-міністром України. З 2007 року – голова

Комітету Верховної Ради з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики. Автор понад 40 наукових праць, монографій, підручників, наукових посібників, понад 200 статей у періодичних виданнях. Ініціатор міжнародних фестивалів і турнірів «Звезды шеста», «Звезды мирового балета», «Золотой Скиф», Міжнародного турніру зі спортивних танців «Кубок міського голови Донецька», регіонального фестивалю «Розы Донецка».

– 75 років від дня народження Валерія Івановича Дегтярьова (1936–2009), інженера-механіка, професора кафедри автомобілів та автомобільного господарства Донбаської національної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора технічних наук.

6 – 70 років від дня народження Віктора Олександровича Мумрова (1941), інженера-технолога швацького виробництва, колишнього помічника генерального директора АТЗТ «Донецьке виробничо-торгівельне підприємство «Донбас», організатора промислового виробництва, заслуженого працівника легкої промисловості України, лауреата Міжнародного Академічного Рейтингу популярності і якості товарів і послуг «Золота фортуна», нагородженого орденом «Знак Пошани», медалями, Грамотою Президента України, Почесною відзнакою Донецької обласної ради.

– 60 років від дня народження Сергія Матвійовича Саф'янца (1951), інженера-металурга, декана фізико-металургійного факультету, завідувача кафедри промислової теплоенергетики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, члена-кореспондента Академії гірничих наук України.

7 – 100 років від дня народження Павла Гавриловича Сараваса (1911–1987), грецького поета-перекладача Приазов'я, автора віршів «Рідна сторона», «Кобзареві», «Лесі Українці», «Добридень, життя!» та ін. Народився у с. Малоянисоль Володарського району.

8 – 75 років від часу (1926), як введено в дію перший турбогенератор на Штерівській державній районній електростанції.

– 60 років від дня народження Валерія Івановича Кіора (1951), грецького поета Приазов'я, автора книжок «Печальніеписьма», «Потерять и найти» та публікацій у колективних збірниках. Народився у с. Старий Крим (м. Маріуполь).

9 – 80 років від дня народження Юрія В'ячеславовича Коновалова (1931), інженера-металурга, професора кафедри обробки металів тиском Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, Почесного доктора Донбаської державної машинобудівної академії, лауреата Державної премії Ради Міністрів СРСР, нагородженого Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

– 65 років від дня народження Олександра Борисовича Єрмаченка (1946), санітарного лікаря, завідувача кафедри гігієни ФПО Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

– 20 років від дня (1991) заснування Науково-дослідного Інституту проблем штучного інтелекту Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України. В 1997 році на його базі створено Донецький державний інститут штучного інтелекту, тепер Державний університет інформатики і штучного інтелекту.

10 – 110 років від дня народження Олександра Сергійовича Щербакова (1901–1945), радянського партійного і державного діяча, генерала-полковника, з квітня до листопада 1938 року – першого секретаря Донецького обласного комітету КП(б)У (з червня 1938 – Сталінського).

– 65 років від дня народження Володимира Миколайовича Пака (1946–2002), журналіста, колишнього голови правління, головного редактора ЗАТ «Газета «Вечерний Донецк».

11 – 60 років від дня народження Миколи Васильовича Примуша (1951), історика, викладача історії і суспільствознавства, завідувача кафедри політології Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора політологічних наук, професора, нагородженого знаком «Відмінник освіти України».

12 – 120 років від дня народження Івана Івановича Межлаука (1891–1938), радянського партійного і державного діяча. У 1921 році очолив металургійний комбінат «Південсталь», до якого увійшли три заводи – Макіївський, Юзівський (м. Донецьк), Петровський (м. Єнакієве).

13 – 75 років від дня народження Геннадія Олександровича Черкашина (1936–1996), письменника, публіциста, вченого-фізика, історика, громадського діяча. Автор книг «Клянись Землей и Солнцем», «Вкус медной проволоки», «Меркурий» – бриг Росийский», «Молчание колокола»; роману «Избранный день»; автобіографічної повісті «Возвращение» та ін. Народився у м. Донецьк.

15 – 85 років від дня народження Сергія Костянтиновича Іванова (1926), інженера-механіка, колишнього головного конструктора проекту інституту «Донгіпровуглемаш», кандидата технічних наук, заслуженого винахідника України, лауреата Державної премії СРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Трудового Червоного Прапора, медалями.

– 70 років від дня народження Владлена Васильовича Кравцова (1941), інженера-електрика, завідувача кафедри технічної теплофізики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора.

16 – 70 років від дня народження Надії Петрівни Зіпір (1941–1975), першого майстра спорту СРСР з художньої гімнастики у Донбасі, Почесного майстра спорту СРСР, 10-кратної чемпіонки Донецької області, багатократної переможниці всесоюзних змагань, тренера у палаці спорту «Шахтар» (м. Донецьк).

17 – 85 років від дня народження Олександра Олександровича Баранова (1926), інженера-металурга, професора кафедри фізичного матеріалознавства Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка АН Вищої школи України.

18 – 110 років від дня народження Володимира Григоровича Захарова (1901–1956), композитора, музичного діяча, хорового диригента, художнього керівника хору імені П'ятницького нагородженого орденом Леніна, Трудового Червоного Прапора, народного артиста СРСР. Народився у м. Макіївка.

– 85 років від дня народження Ніни Митрофанівни Харченко (1926), актриси, заслуженої артистки України. Працювала у Донецькому національному академічному українському музично-драматичному театрі.

19 – 90 років від дня народження Володимира Івановича Догаєва (1921–1945), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Диліївка Костянтинівського району.

20 – 150 років від дня народження Дніпрової Чайки (Людмили Олексіївни Васильківської-Березіної) (1861–1927), української письменниці. У серпні 1916 року перебувала у м. Бахмут (м. Артемівськ) і Святих Горах.

– 65 років від дня народження Геннадія Михайловича Саська (1946), українського композитора, заслуженого діяча мистецтв України, лауреата премії ім. В. Косенка. Автор мюзиклу «У нас в Кібертонії, або День першого підсніжника», поеми «Вічний вогонь», фольк-ораторії «Батьківська нива», хорів «Осінь», «Колискова», естрадних та дитячих пісень. Народився у м. Донецьк.

– 60 років від дня народження Валерія Васильовича Бурегі (1951), першого проректора, проректора з науково-педагогічної роботи, завідувача кафедри соціології управління Донецького державного університету управління, доктора соціологічних наук, професора, академіка Академії економічних наук України, академіка

Євразійської академії адміністративних наук, заслуженого працівника освіти України, нагородженого орденами Богдан Хмельницького III ступеня, «Чорнобильський хрест: Мужність. Честь. Гуманність», знаками «Відмінник освіти України» і «Петро Могила», медалями.

21 – 70 років від часу (1941), як після багатоденних оборонних боїв частини Червоної Армії залишили м. Донецьк. Почалася німецько-фашистська окупація міста.

22 – 75 років від дня народження Валентини Василівни Зайцевої (1936), хіміка, головного наукового співробітника Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України, наукового працівника, доктора хімічних наук, професора.

24 – 125 років від дня народження Григорія Костянтиновича Орджонікідзе (Серго) (1886–1937), радянського партійного і державного діяча. У 30-ті роки займався промисловістю Донбасу, народногосподарським комплексом регіону.

25 – 75 років від дня народження Володимира Костянтиновича Губенка (1936), інженера-механіка, декана факультету транспортних технологій, завідувача кафедри технології міжнародних перевезень і логістики Приазовського державного технічного університету, директора Навчально-наукового інституту механіки і транспорту, доктора технічних наук, професора, відзначеного подякою Голови ВАК України.

26 – 105 років від дня народження Дмитра Якимовича Нестеренка (1906–1953), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Маріуполь.

28 – 65 років від часу заснування (1946) Красноармійської районної бібліотеки.

29 – 80 років від часу (1931), як введено в дію перший турбогенератор Зуївської державної районної електростанції.

– 75 років від дня народження Володимира Григоровича Синюкова (1936), юриста, прокурора Донецької області протягом 1983–1990 років, нагородженого почесним званням «Заслужений юрист України», нагородженого орденом «Знак Пошани», Почесною грамотою Верховної Ради України.

30 – 105 років від дня народження Михайла Георгійовича Григоренка (1906–1990), Героя Радянського Союзу. У 1932–1936 роках працював у м. Маріуполь на будівництві заводу «Азовсталь».

– 75 років від дня народження Поліни Григорівни Астахової (1936–2005), спортивної гімнастки, яка здобула олімпійську першість у вправах на брусах, та була єдиною, хто отримав дві золоті медалі на цих змаганнях (Олімпійські ігри у Римі та Токіо), заслуженого майстра спорту СРСР, нагородженої орденом Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», працювала тренером збірної команди СРСР, в останні роки – тренером молодих гімнасток України. До та після війни жила у м. Донецьк, навчалася у фізкультурному технікумі.

Цього місяця виповнюється:

– 80 років від дня будівництва (1931) в с. Гришине (тепер м. Красноармійськ) динасового заводу (тепер ВАТ «Красноармійський динасовий завод»).

– 70 років тому (1941) Сталінська (тепер Донецька) область була повністю окупована німецько-фашистськими загарбниками.

ЛИСТОПАД

1 – 160 років від дня народження Івана Івановича Манжури (1851–1893), українського поета, фольклориста, етнографа. Перебуваючи у с. Банне (Святогірськ), записав обрядові пісні.

2 – 110 років від дня народження Дмитра Даниловича Лелюшенка (1901–1987), воєначальника, генерала армії, двічі Героя Радянського Союзу. Командував 3-ю гвардійською армією Південно-Західного фронту, яка брала участь у визволенні Донбасу.

3 – 75 років від дня народження Миколи Веніаміновича Хапланова (1936–2008), журналіста, поета, члена Національної спілки журналістів України, члена Міжнародної асоціації письменницьких спілок, лауреата обласної літературної премії ім. В. Шутова, ім. В. Даля, Почесного громадянина міста Макіївка, автора поетичних збірок «Весенние родники», «Я – айсберг в пустynie», «Власть Афродиты», «Пращурь и потомки», «Мгновения трудного века»; повістей та оповідань «Судьбы моей простое полотно», «Лада моя, Лада», «А жизнь прожита не зря», «Ступени восхождения», роману «Выбираю не тебя».

– 65 років від дня народження Віктора Борисовича Малєєва (1946), гірничого інженера-електрика, професора кафедри теоретичної механіки Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук.

7 – 90 років від дня народження Віктора Овсїйовича Вакуловича (1921–1992), українського хорового диригента, заслуженого діяча мистецтв України. У 1976–1986 роках працював художнім керівником самодіяльної хорової капели Донецької залізниці, був викладачем Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва. Автор збірки «Дзвени, наша пісня».

– 85 років від дня народження Дмитра Сергїйовича Базарова (1926), будівельника, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденами Ленїна, Жовтневої Революції, медалями.

– 85 років від дня народження Павла Микитовича Кравченка (1926), диригента симфонїчного оркестру, професора кафедри оркестрового диригування Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, заслуженого артиста України.

– 80 років від дня народження Федора Івановича Євдокимова (1931), гірничого інженера, професора кафедри економіки і маркетингу Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, заслуженого працівника народної освіти України, нагородженого орденом «Знак Пошани».

– 80 років від дня народження Михайла Леонідовича Жарикова (1931), українського архітектора, заслуженого архітектора України. Народився у м. Слов'янськ.

8 – 85 років від дня народження Геннадія Дмитровича Хасхачиха (1926), академіка морських гідротехнічних споруд, доктора технічних наук, професора, академіка Академії транспорту Росії, нагородженого орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями. Народився у с. Чермалик Тельманівського району.

– 85 років від дня народження Петра Івановича Ігнатенка (1926), вчителя середньої школи, доктора фізико-математичних наук, професора кафедри нанофізики Донецького національного університету, заслуженого професора ДонНУ, нагородженого знаками «Відмінник освіти України» та «За наукові досягнення».

– 75 років від дня народження Петра Семеновича Негруца (1936), гірничого техника, Героя Соціалістичної Праці, заслуженого шахтаря України, нагородженого орденами Леніна, Дружби Народів, медалями.

9 – 105 років від дня народження Ярослава Борисовича Лопатинського (1906–1981), видатного радянського математика, академіка АН УРСР, лауреата Державної премії УРСР, одного із засновників Інституту прикладної математики і механіки НАН України та засновника кафедри диференціальних рівнянь Донецького національного університету.

– 90 років від дня народження Віктора Івановича Чукаріна (1921–1984), гімнаста, заслуженого майстра спорту СРСР, заслуженого тренера УРСР, доцента, завідувача кафедри гімнастики Львівського інституту фізичної культури, абсолютного чемпіона Олімпійських ігор, чемпіона світу, СРСР, нагородженого орденом Леніна. Народився у с. Красноармійське Новоазовського району.

– 50 років від часу (1961), як м. Сталіно перейменовано у м. Донецьк.

10 – 105 років від дня народження Віктора Феофановича Чистякова (1906–1959), Героя Радянського Союзу. Народився на хуторі Піски Ясинуватського району.

– 75 років від дня народження Івана Ігнатовича Збиковського (1936), інженера-коксохіміка, радника голови правління ВАТ «Донецьккокс», колишнього директора Донецького коксохімічного заводу, нагородженого орденами «За заслуги» III ступеня, Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», медалями.

11 – 115 років від дня народження Віктора Михайловича Арнаутова (1896–1979), українського живописця-монументаліста. Автор мозаїчного панно «Підкорення космосу» на Будинку зв'язку, пам'ятника «Жертвам фашизму» в Маріуполі, оформлював школу № 54 та аеровокзал у м. Маріуполь.

– 75 років від часу (1936), як у м. Донецьк відкрито Палац піонерів і школярів ім. М. Горького (тепер Донецький обласний Палац дитячої і юнацької творчості).

– 70 років від дня народження Анатолія Анатолійовича Зорі (1941), інженера-електрика, завідувача кафедри електронної техніки Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Української технологічної академії,

14 – 80 років від дня народження Станіслава Сергійовича Калінічева (1931), українського письменника, заслуженого працівника культури України, автора роману «Невенчанная губерния», повістей, оповідань, нарисів «Рассказы нашей улицы», «Романтики», «Пока следы тают», «Люди добрые» та ін. Народився у м. Донецьк.

16 – 170 років тому (1841) в м. Бахмут було відкрите повітово-приходське духовне училище.

– 80 років від дня народження Галини Дем'янівни Тарасенко (1931), економіста, професора кафедри економічної теорії

Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора економічних наук, професора, заслуженого працівника народної освіти України.

– 80 років від дня народження Льва Давидовича Яруцького (1939–2002), журналіста, краєзнавця, почесного громадянина Маріуполя, автора книжок «Махно и махновцы», «Кальміуська паланка», «Мариупольская мозаика», «Никополь» и «Провиданс», «Выдающиеся греки – мариупольцы», «Греки – герои Советского Союза», «Пушкин в Приазовье», «Мариупольская старина» та ін.

17 – 85 років від дня народження Олександра Ісаковича Литвинова (1926), українського диригента, педагога, народного артиста УРСР. У 1973–1978 роках керував ансамблем пісні й танцю «Донбас». З 1994 року очолює кафедру інструментів естрадного оркестру Донецької музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва.

19 – 60 років від дня народження Володимира Васильовича Суглобова (1951), інженера-механіка, декана механіко-машинобудівного факультету, завідувача кафедри підйомно-транспортних машин і деталей машин Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, професора.

22 – 90 років від дня народження Михайла Павловича Труфанова (1921–1988), заслуженого художника Російської Федерації, автора творів «Шахтар», «Горновий», «Доменщик», «Гірник», «Шахтарка» та ін. Дитячі та юнацькі роки митця пройшли в м. Макіївка.

– 75 років від дня народження Володимира Кириловича Заблоцького (1936), інженера-металурга, завідувача кафедри технології і обладнання ливарного виробництва Донбаської державної машинобудівної академії, доктора технічних наук, професора.

– 65 років від дня народження Валентина Івановича Ландика (1946), інженера-механіка, народного депутата України, голови підкомітету з питань цін і тарифів на послуги Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, кандидата технічних наук, доктора економічних наук, лауреата Державної премії України

в галузі науки і техніки, Героя України, нагородженого орденами Держави, «За заслуги» III і II ступеня, «За трудові досягнення» IV ступеня, «Слава на вірніст Вітчизні» III ступеня, знаками «Шахтарська слава» III, II та I ступеня, переможця Міжнародного Академічного Рейтингу популярності і якості товарів і послуг «Золота Фортуна». Народився у м. Часів Яр.

23 – 60 років від дня народження Миколи Степановича Маса (1951), інженера-будівельника, менеджера, голови правління ВАТ з газопостачання і газифікації «Донецькоблгаз», кандидата наук з державного управління, нагородженого медалями «За працю і звитягу», «Нафтогаз України» III ступеня.

25 – 65 років від дня народження Олександра Васильовича Крапивіна (1946), історика-міжнародника, завідувача кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора історичних наук, професора, Почесного доктора Американського біографічного інституту, академіка Української академії історичних наук.

– 60 років від дня народження Олександра Олексійовича Папаїки (1951), голови Державної податкової адміністрації України, головного державного радника податкової служби, доктора економічних наук, професора, заслуженого економіста України, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня, Почесними грамотами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України. Народився в с. Зеленянка Красноармійського району.

27 – 65 років від дня народження Володимира Миколайовича Мальцева (1946), лікаря, головного лікаря Донецької обласної дитячої клінічної лікарні, кандидата медичних наук, заслуженого лікаря України.

28 – 60 років від дня народження Людмили Олексіївни Корешкової (1954), історика, викладача історії та суспільствознавства, юриста, державного службовця, голови Петровської районної в м. Донецьку ради.

29 – 75 років від дня народження Миколи Максимовича Олійника (1936), хіміка, вчителя хімії середньої школи, професора кафедри органічної хімії Донецького національного університету, доктора хімічних наук, заслуженого професора ДонНУ.

30 – 100 років від дня народження Степана Павловича Давиденка (1911–1972), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Донецьк.

– 100 років від дня народження Василя Никифоровича Завгороднього (1911–1961), Героя Радянського Союзу. Народився на хуторі Весела Долина Артемівського району.

Цього місяця виповнюється:

– 95 років тому (1916) в м. Бахмут почав видаватися журнал «Проблиски», під редакцією викладача Бахмутського реального училища О. Л. Кобалевського. В грудні 1916 року вийшов останній третій номер журналу.

– 90 років від часу (1921), коли на Слов'янському содовому заводі почали виробляти бертолетову сіль.

– 70 років тому (1941) було створено штаб підпільно-патріотичної молодіжної організації для боротьби з фашистами. Штаб знаходився у будинку № 1 по вулиці Табунова у м. Сталіно (тепер м. Донецьк).

ГРУДЕНЬ

1 – 85 років від часу (1926), як засновано Донецьку обласну універсальну наукову бібліотеку ім. Н. К. Крупської.

Див.: Світоч знань і культури: 70 років від дня відкриття (1926) Донецької державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 66–70; Донецькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Н. К. Крупської – 75! // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2001 рік. – Донецьк, 2000. – С. 48–50; Новакова Л. О. Інформаційний та

духовний центр Донбасу // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 85–89.

– 65 років від дня народження Володимира Анатолійовича Васильєва (1946), лікаря, професора кафедри латинської мови та медичної термінології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

2 – 85 років від дня народження Володимира Ілліча Курилова (1926–1998), Героя Радянського Союзу. Народився, жив і працював у м. Маріуполь.

– 65 років від часу (1946), як у Донецьку засновано український філіал Всесоюзного науково-дослідного інституту гірничої геології, геомеханіки та маркшейдерської справи. З 1992 року – Український державний науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут гірничої геології, геомеханіки та маркшейдерської справи НАН України (УкрНДМІ).

3 – 95 років від дня народження Лідії Морисівни Колесникової (1916–2003), донецької поетеси, авторки поетичних збірок «Стріла, що мчить до зір», «Розмова в дорозі», «Намисто», «В дорозі», «Вересневий цвіт», «Клени золоті», «Стежки й літа», «Земле моя», «Рідний край» та ін.

Див.: «Стежки і літа»: 80 років від дня народження Л. М. Колесникової (1916) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області в 1996 році. – Донецьк, 1995. – С. 71–74; Романько В. І. Поетичний талант і важка доля Лідії Колесникової // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2006 рік. – Донецьк, 2005. – С. 90–93.

5 – 100 років від дня народження Володимира Костянтиновича Коновалова (1911–1967), Героя Радянського Союзу. До війни навчався у м. Донецьк.

– 90 років від дня народження Валентина Сергійовича Кузьміна (1921–1957), Героя Радянського Союзу. До війни жив у м. Донецьк.

– 65 років від дня народження Олександра Григоровича Криворучького (1946), льотчика-інструктора, заступника генерального директора з авіаційної безпеки КП «Авіакомпанія «Донбасаеро», заслуженого працівника транспорту України.

– 50 років від дня народження Владислава Костянтиновича Гриня (1961), лікаря, директора Інституту невідкладної і відновної хірургії ім. В. К. Гусака Академії медичних наук України, професора, доктора медичних наук, заслуженого лікаря України, члена-кореспондента АМН України.

6 – 100 років від дня народження Миколи Семеновича Герасимова (1911–1960), Героя Радянського Союзу. Після війни жив і працював у м. Маріуполь.

7 – 75 років від дня народження Івана Григоровича Ширніна (1936), гірничого інженера-електромеханіка, професора кафедри міжнародної економіки Донецького економіко-гуманітарного інституту, викладача вищої школи, доктора технічних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Міжнародної академії інформатизації, Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності, лауреата Державної премії СРСР України в галузі науки і техніки, нагородженого орденом «Знак Пошани», медаллю ім. М. В. Ломоносова Російської академії наук.

8 – 70 років від дня народження Петра Митрофановича Циплакова (1941–2005), інженера радіозв'язку, радіомовлення і телебачення, був головним інженером Донецького обласного радіотелевізійного передавального центру, заслуженого працівника промисловості України, Почесного радиста СРСР.

12 – 60 років від дня народження Юрія Миколайовича Кукузенка (1951), викладача, диригента, директора – художнього керівника Донецького державного цирку «Космос», заслуженого діяча мистецтв України, лауреата премії ім. С. С. Прокоф'єва, нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня.

13 – 80 років від дня народження Віталія Михайловича Татарінова (1931), російського поета, автора збірки сатиричних мініатюр «Особые приметы», репертуарного збірника «Сорок первый – сорок пятый», книг для дітей «Слон и скрипочка», «Мой ласковый лев» та ін. Народився у м. Донецьк.

14 – 190 років від дня народження Миколи Федоровича Щербини (1821–1869), російського поета-сатирика, автора збірок «Греческие стихотворения», «Новые греческие стихотворения». Народився на хуторі Грузько-Єланчик (тепер Новоазовський район).

– 125 років від часу (1886), як засновано Микитівський ртутний комбінат.

15 – 115 років від часу (1896), як російський письменник О. Серафимович відвідав м. Маріуполь.

16 – 65 років від дня народження Олександра Івановича Некрасова (1946), українського композитора, професора кафедри композиції і сучасних музичних технологій Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, заслуженого діяча мистецтв України, директора Міжнародного конкурсу молодих вокалістів «Солов'їний ярмарок» ім. А. Солов'яненка, члена Національної спілки композиторів України, Національної спілки журналістів України та Національної всеукраїнської музичної спілки, лауреата премії ім. С. С. Прокоф'єва.

17 – 90 років від дня народження Надії Василівни Попової (1921), льотчиці, Героя Радянського Союзу, члена президії Ради із взаємодії з громадськими об'єднаннями ветеранів при Президенті Російської Федерації, голови громадської комісії по роботі з молоддю при Російському комітеті ветеранів війни та військової служби, члена бюро комітету, Почесної громадянки міста Донецьк, заслуженого працівника культури РФ, нагородженої орденами «Знак Пошани», Дружби Народів, Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни I ступеня, медалями.

18 – 85 років від дня народження Миколи Васильовича Носулі (1926–1945), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Олексіївка Костянтинівського району.

19 – 115 років від дня народження Сави Миколайовича Коссе (1896–1988), грецького поета Приазов'я. Твори надруковані у збірках «Пирнэшу астру» та ін.

20 – 100 років від дня народження Йосипа Михайловича Гутника (1911–1984), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Грузьке Добропільського району.

21 – 60 років від часу (1951), як засновано трест «Красноармійськшахтобуд».

22 – 60 років від дня народження Віталія Сергійовича Забірка (1951), українського письменника-фантаста, члена Національної спілки письменників України, Спілки письменників Росії. Автор фантастичних повістей «Вариант Пата», «Вариант», «Войнуха», «Тени сна», «Пришествие цивилизации»; романів «Статус человека», «Операция «Карантин», «Слишком много приведеный» та ін. Народився в м. Артемівськ, живе в м. Донецьк.

23 – 75 років від дня народження Анатолія Павловича Лопати (1936), інженера-механіка, викладача, методиста вищої категорії Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Донецькій області, заслуженого працівника професійно-технічної освіти України, нагородженого орденом Дружби Народів, медалями Н. К. Крупської, О. С. Макаренка.

24 – 125 років від дня народження Олександра Яковича Пархоменка (1886–1921), героя громадянської війни, активного борця за встановлення радянської влади в Донбасі.

25 – 95 років від дня народження Миколи Івановича Кошелєва (1916–1943), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Макіївка.

26 – 190 років від дня народження Дмитра Івановича Журавського (1821–1891), вченого-мостобудівника, за проектами якого були збудовані залізничні мости через річки Донбасу.

– 65 років від дня народження Євгенії Євгенівни Хасянової (1946), головного балетмейстера Донецького національного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, народної артистки України.

27 – 80 років від дня народження Олега Валентиновича Гуськова (1931), тренера з боксу, співробітника Донецького державного інституту здоров'я, фізичного виховання і спорту, заслуженого тренера Росії, нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

28 – 80 років від дня народження Едуарда Васильовича Леонова (1931), гірничого інженера-шахтобудівника, заслуженого шахтаря України, нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, «Знак Пошани», медалями.

– 60 років від дня народження Людмили Петрівни Кузьменко (1951), журналістки, редактора Донецької обласної державної телерадіокомпанії, заслуженого журналіста України, лауреата міжнародних та всеукраїнських конкурсів.

30 – 75 років від дня народження Петра Єпіфановича Ончула (1936), українського співака, професора кафедри академічного співу Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, народного артиста України, голови Донецького міжобласного відділення Національної спілки театральних діячів України.

Цього місяця виповнюється:

– 70 років від часу, як почало діяти (1941) у Будьоннівському районі м. Донецьк партійно-комсомольське підпілля під керівництвом С. Г. Матьокіна.

ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:

– 110 років від дня народження Павла Антоновича Риндіна (1901–1971), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Пилипчатині Артемівського району.

– 105 років від дня народження Георгія Олександровича Марягіна (1906–1972), російського письменника. Автор романів «Озаренные», «Стратег и зодчий»; науково-популярної книжки «Открыватели недр Донбасса»; повісті «Когда придет твой час» та ін. Народився у м. Краматорськ.

– 105 років від дня народження Василя Георгійовича Мільчевського (1906), заслуженого зоотехніка України, працюючи головним зоотехніком племзаводу ім. Рози Люксембург Новоазовського району, вивів приазовський тип цигайської породи овець.

– 105 років від дня народження Валентина Харчевникова (1906–1927), одного з перших організаторів літературного гуртка у м. Горлівка. До його складу входили Ю. Чорний-Діденко, Г. Шимов. Народився у м. Горлівка.

– 95 років від дня народження Дмитра Матвійовича Гридасова (1916–1989), з березня 1959 до липня 1982 року був головою виконкому Сталінської (з 9 листопада 1961 року – Донецької) обласної ради депутатів трудящих (з жовтня 1977 року – народних депутатів). Нагороджений двома орденами Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора, Жовтневої Революції.

– 95 років від дня народження Бориса Ізраїлевича Медовара (1916–2000), українського вченого у галузі металургії та технології металів, академіка НАН України, заслуженого діяча науки і техніки України. Співпрацював зі спеціалістами заводу «Тяжмаш» (м. Маріуполь).

– 95 років від дня народження Йосипа Кузьмича Сачка (1916–1944), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Артемівськ.

– 95 років від дня народження Микити Харитоновича Ржавського (1916–1941), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Першомар'ївка Слов'янського району.

– 90 років від дня народження Михайла Івановича Буряка (1921–1944), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Кутузівка Добропільського району.

– 90 років від дня народження Василя Іларіоновича Гамаюна (1921–1944), Героя Радянського Союзу. Народився у м. Дзержинськ.

* * *

– 20 віків від часу (I ст.) появи перших наукових історичних відомостей грецького географа та історика Стратона (63 р. до н. е. – 24 р. н. е.) про сарматів. Відомості про це представлені в унікальному виданні в 17 книжках «Географія» та в «Исторических записках».

– 1510 років від часу захоплення (501 р.) болгарами та уграми берегів Азовського, Чорного морів і Тавриди (Кримський півострів).

– 290 років від часу відкриття (1721) родовища кам'яного вугілля Григорієм Капустіним на річці Кундрючій, притоці Сіверського Дінця.

– 225 років від часу визначення і затвердження на карті (1786) землі Війська Донського.

– 215 років від часу (1796), як вперше в Росії, через 75 роки після відкриття родовища кам'яного вугілля, починається його організована промислова розробка біля Лисичої балки (тепер м. Лисичанськ).

– 210 років від часу (1801), як почали видобувати залізну руду для Луганського ливарного заводу в Бахмутському повіті біля с. Привольне.

– 205 років від часу (1806), як селяни з с. Зайцеве і Щербинівських хуторів почали розробку вугілля в Бахмутському повіті.

– 205 років від часу (1806), як геологами була знайдена залізна руда у балці біля м. Бахмут (тепер м. Артемівськ).

– 185 років від часу (1826–1850), як на землях поміщиків Смолянинова, Нестерова, Лариної, Раєвського, братів Рутченків почали виникати поселення та вугільні шахти-копальні.

– 170 років від часу (1841), як генерал-губернатор М. С. Воронцов орендував землю у поміщика Шидловського та побудував першу Олександрівську шахту, яка в 1850 році дала біля 500 тисяч пудів вугілля (8 тис. тонн) на рік.

– 165 років від часу переселення (1846) євреїв у Приазов'я.

– 145 років від часу (1866), як 4-м гусарським Маріупольським полком командував Й. В. Гурко, герой російсько-турецької війни 1877–1878 р., генерал-фельдмаршал, кавалер багатьох орденів.

– 145 років тому (1866) утворено Бахмутське уїзне земство.

– 140 років від часу спорудження першої доменної печі (1871) на Юзівському металургійному заводі. 24 січня 1872 року вона була пущена в дію.

– 140 років від часу заснування (1871) «Спілки Азовського пароплавства».

– 135 років від часу (1876), як внаслідок розвідувальних робіт, проведених під керівництвом академіка О. П. Карпінського, в Бахмутському котловані знайдені найбільші у світі поклади кам'яної солі.

– 135 років від часу (1876), як на Юзівському заводі виплавка чавуну перевищила 1 млн. пудів. За виробництвом металу завод вийшов на перше місце у країні.

– 135 років від часу (1876), як П. О. Карпов вперше почав займатися механічним дослідженням пластів у своєму маєтку Трудовому, м. Донецьк.

– 135 років тому (1876) в м. Бахмут відкрито міське початкове приходське училище, яке у 1913 році було перетворене в Бахмутське міське вище чоловіче початкове училище.

– 130 років від часу виходу (1881) з друку першого видання мариупольської друкарні – «Краткая историческая справка о мариупольской гимназии».

– 130 років від часу введення в дію (1881) паровозного депо Гришине (тепер Красноармійське локомотивне депо).

– 130 років від часу введення в дію (1881) шахт рудоуправління «Артемсіль» (тепер ДП «Артемсіль»).

– 130 років від часу (1881), коли під Свято Вознесіння Господнього, дійсний статський радник, поміщик Петро Олександрович Карпов заклав Вознесенський кам'яновугільний рудник (тепер Петровський район, м. Донецьк).

– 125 років від часу заснування (1886) Маріупольського судноремонтного заводу (тепер Азовський судноремонтний завод (ТОВ «СРЗ»)).

– 115 років від часу відкриття (1896) Авдотїнської середньої школи (тепер ЗОШ № 40 у Ленінському районі м. Донецьк).

– 115 років від часу заснування (1896) Старокраматорського машинобудівного заводу (тепер ВАТ «Старокраматорський машинобудівний завод»).

– 115 років від часу заснування (1896) Костянтинівського металургійного заводу (тепер ЗАТ «Костянтинівський металургійний завод»).

– 115 років від часу відвідання (1896) Юзівського металургійного заводу російським письменником О. І. Купріним. Під впливом побаченого він написав низку нарисів та повість «Молох».

– 115 років від часу введення в дію (1896) шахти «Ветка–Наклонна» (тепер ДП «Шахта ім. О. М. Горького» ВО «Донецьквугілля»).

– 110 років від часу виходу з друку (1901) у Маріуполі другим виданням книжки П. В. Каменського «История одного дня».

– 105 років від часу (1906) утворення профспілок на Донеччині.

– 105 років тому (1906) в місті Бахмуті відкривають другу жіночу гімназію.

– 100 років від початку будівництва (1911) Північно-Донецької залізниці.

– 100 років від часу завершення (1911) групою геологів під керівництвом Леоніда Івановича Лутугіна складання геологічної карти Донбасу.

– 100 років від часу введення в дію (1911) шахти № 1 «Центральна» у м. Красноармійськ.

– 100 років від часу заснування (1911) Торезької шахти «Солона».

– 95 років від часу приїзду (1916) російського письменника К. Паустовського до Маріупольського порту.

– 95 років від часу заснування (1916) Донецького заводу точного машинобудування (тепер ВАТ «Точмаш»).

– 90 років від часу заснування (1921) Слов'янського технічного училища.

– 90 років від часу відкриття (1921) у м. Єнакієве дитячої музичної школи ім. П. І. Чайковського.

– 85 років від часу відкриття (1926) у м. Маріуполь дитячого костнотуберкульозного санаторію ім. Н. К. Крупської (на базі одного з корпусів санаторію для хворих на туберкульоз, відомого як Біла дача).

– 85 років від часу відкриття (1926) у м. Артемівськ музичного училища.

– 85 років від часу відкриття (1926) у м. Артемівськ Палацу культури ім. В. І. Леніна.

– 85 років від часу відкриття (1926) у м. Донецьк Палацу культури ім. І. Франка.

– 80 років тому (1931) постановою Сталінської міської ради було затверджено будівництво Донецького аеропорту.

– 80 років від часу відкриття (1931) у Ясинуватій залізничної лікарні (тепер дорожня лікарня № 2).

– 80 років від часу початку будівництва (1931) шахти «Трудівська» (тепер ДВАТ шахта «Трудівська» Державної холдингової компанії «Донецьквугілля»).

– 80 років від часу (1931), як у м. Костянтинівка почав ходити трамвай.

– 80 років від часу заснування (1931) Донецького авіаційно-спортивного клубу (м. Моспіне).

– 80 років від часу заснування (1931) Слов'янського машинобудівного заводу (тепер ВАТ «Словтяжмаш»).

– 80 років від часу заснування (1931) Сніжнянських шахт № 32 («Підйомна») і № 32 («Вентиляційна»).

– 75 років тому (1936), як на території м. Сталіно (тепер м. Донецьк) почали діяти районні ради.

– 75 років від часу введення в дію (1936) у м. Донецьк першої АТС машинної системи на 400 номерів.

– 75 років тому створено (1936) ВО «Дзержинськвугілля».

– 75 років тому створено (1936) трест «Орджонікідзевугілля» (тепер ДП «Орджонікідзевугілля»).

– 75 років від часу заснування (1936) Донецької дослідницької станції садівництва (м. Артемівськ) (тепер Артемівська дослідна станція розсадництва Інституту садівництва УААН).

– 75 років від часу заснування (1936) Маріупольського трубопрокатного заводу ім. В. В. Куйбишева.

– 75 років тому (1936) з ініціативи Паши Ангеліної розпочалося Всесоюзне змагання жіночих тракторних бригад.

– 70 років тому створено (1941) Донецьку овоче-баштанну станцію.

– 70 років тому введено в дію (1941) шахту № 4–5 «Микитівка» (м. Горлівка).

– 70 років тому відкрито (1941) у м. Донецьк професійно-технічне училище будівельників № 6.

– 65 років тому (1946), як невеликий чавуноливарний завод у м. Донецьк було переобладнано на завод трамвайного вагонобудування (тепер ВАТ «Ремкомунелектротранс»).

– 65 років тому (1946), як у Слов'янську почав діяти гідрозавод (тепер ЗАТ «Слов'янський масложировий комбінат»).

– 65 років тому (1946), як було повністю відбудовано Макіївський труболиварний завод ім. В. В. Куйбишева (тепер ВАТ «Макіївський труболиварний завод»).

– 65 років тому засновано (1946) ДП «Донецький науково-дослідний вугільний інститут» (ДонВУГІ).

– 65 років тому (1946), як у м. Донецьк відкрито обласний радіоклуб.

– 65 років тому відкрито (1946) Горлівську центральну міську бібліотеку ім. Т. Г. Шевченка.

– 65 років від часу заснування (1946) Ясинуватського будівельного технікуму транспортного будівництва.

– 65 років від часу створення (1946) Донецької дослідної станції Інституту виноградарства та виноробства ім. В. Є. Таїрова.

– 60 років від часу введення в дію (1951) тресту «Красноармійськшахтобуд».

– 60 років тому (1951) як розпочалося будівництво шосейних доріг міста: Сталіно–вокзал, Сталіно–Макіївка, Петрівка–Трудівська. Почалося будівництво автомобільної дороги Київ–Харків–Ростов–Сталіно (тепер Донецьк).

– 55 років від часу (1956), як поріднилися міста Донецьк і Шеффілд (Великобританія).

– 50 років тому (1961) місто Сталіно було перейменовано в місто Донецьк, Сталінську область – в Донецьку.

– 50 років тому (1961) Сталінський обласний архів перейменовано в Донецькій обласний архів (тепер – Державний архів Донецької області).

– 50 років тому (1961) відкрилася Донецька обласна стоматологічна поліклініка.

– 50 років від часу відкриття (1961) у м. Донецьк широкоформатних кінотеатрів «Кальміус» і «Сталь».

* * *

– XVI ст. Перші офіційні царські поселення у Дикому Полі, які царський уряд почав використовувати для укріплення своєї влади над цими землями та поселеннями.

– 440 років від часу заснування (1571) Святогірської і Бахмутської сторожок для захисту соляних джерел та охорони південних кордонів Росії від набігів кримських татар, нагайців та інших кочових племен.

– 335 років від часу заснування (1676) м. Слов'янськ (до 1784 – Тор, Тавр, після – Словенськ).

– 315 років від часу заснування (1696) с. Біленьке Краматорської міськради.

– 310 років від часу (1701), Бахмутська сторожа (тепер м. Артемівськ) за указом Петра I стає містом Бахмут.

– 310 років від часу заснування (1701) с. Луганське Артемівського району.

– 235 років від часу заснування (1776) м. Микитівка.

– 230 років від часу заснування (1781) м. Дружківка (статус міста з 1938 року).

– 230 років від часу заснування (1781) с. Іскра Великоновосілівського району.

– 225 років від часу заснування (1786) м. Харцизьк (статус міста з 1938 року).

– 215 років від часу заснування (1796) с. Гусельщикове Новоазовського району.

– 215 років від часу заснування (1796) с. Троїцько-Харцизьк Харцизької міськради.

– 210 років від часу заснування (1801) с. Сергіївка Слов'янського району.

– 190 років від часу заснування (1816) с. Григорівка Амвросіївського району.

– 185 років від часу заснування (1826) с. Анадоля Волноваського району.

– 180 років від часу заснування (1831) смт Володарське (при заснуванні мало назву хутір Гладкий, до 1924 року – Нікольське).

– 175 років від часу заснування (1836) м. Добропілля (при заснуванні мало назву хутір Парасковіївка, статус міста з 1953 року).

– 175 років від часу заснування (1836) с. Республіка Володарського району.

– 175 років від часу заснування (1836) с. Добровілля Мар'їнського району.

– 170 років від часу заснування (1841) с-ща Олександрівка Мар'їнського району.

– 170 років від часу заснування (1841) с. Зачатівка Волноваського району.

– 150 років від часу заснування (1861) с. Білоярівка Амвросіївського району.

– 150 років від часу заснування (1861) с. Малоорлівка Шахтарського району.

– 150 років від часу заснування (1861) с. Роздолівка Артемівського району.

– 135 років від часу заснування (1876) смт Пантелеймонівка Ясинуватського району.

– 115 років від часу заснування (1896–1897) смт Тельманове (було засноване німцями-колоністами та мало назву Остгейм до 1935 року).

– 90 років від часу заснування (1921) с. Новоселівка Тельманівського району.

– 90 років від часу заснування (1921) с. Шевченко Великоновосілківського району.

– 85 років від часу заснування (1926) с. Зелений Яр Володарського району.

– 85 років від часу заснування (1926) с. Зелене Поле Великоновосілківського району.

– 80 років від часу заснування (1929) м. Зугрес Харцизької міськради (статус міста з 1938 року).

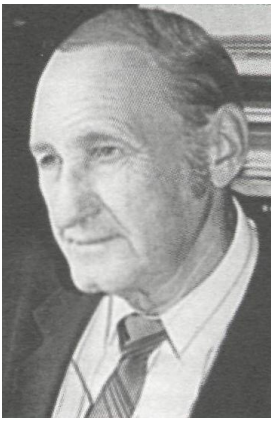
– 80 років від часу заснування (1931) с-ща Степне Мар'їнського району.

– 65 років від часу заснування (1946) с-ща Клебан-Бик Костянтинівського району.

– 65 років від часу заснування (1946) смт Донське Волноваського району.

– 60 років від часу заснування (1951) с. Мирне Тельманівського району.

– 55 років від часу (1956), як Авдіївка здобула статус міста.

16 січня

ДУХОВНИЙ МИР ПИСАТЕЛЯ-ЗЕМЛЯКА

*К 80-летию со дня рождения
Василия Родионовича Рыбинца (1931)*

В судьбе замечательного донецкого писателя Василия Родионовича Рыбинца, как в фокусе, преломились огромные исторические события нашей страны: её победы, её переживания, её радости.

Василий Родионович родился 16 января 1931 года в с. Лозовское Петропавловского района Днепропетровской области. Будущий прозаик рано познал трудовую жизнь, его детство пришлось на Великую Отечественную войну. Василий учился в сельской школе, пахал землю, растил и убирал хлеб для фронта, строил мазанки для земляков-погорельцев. После войны приехал на Донетчину учиться. В 1949 год он окончил Авдеевское железнодорожное училище, работал помощником паровозного машиниста, слесарем. С 1951 по 1956 годы служил в Военно-Морском Флоте на Дальнем Востоке. А когда вернулся после демобилизации, любовь к слову привела его в редакцию районной газеты «Красное знамя». Через три года молодого литератора направили в Высшую партийную школу Центрального Комитета Компартии Украины на отделение журналистики. С мая 1964 года по сентябрь 2007 года В. Р. Рыбинец работал в издательстве «Донбасс» редактором, заместителем главного редактора, главным редактором издательства.

Трудился Василий Родионович с полной самоотдачей: принимал участие в творческих семинарах и совещаниях, ездил в творческие командировки, много писал. Одна за другой выходили в свет книги рассказов и повестей «Твой след», «Отчий дом», «Чудная», «Кто твой друг?», роман «Близнецы», трилогия «Поле хлебное, поле бранное». В произведениях красной нитью проходит история великой войны, трагедии народа, пережившего тяжелые времена, размышления автора о проблемах современного бытия. Герои книг – цельные личности с сильными чувствами, проявляющимися ярко и размашисто. Они умеют красиво, по-настоящему любить.

Откровенный и задушевный тон авторского повествования это исповедь его мужественного и нежного сердца, полного доброты к людям и окружающему миру, который открывается в его книгах.

В. Р. Рыбинец – член Национального союза писателей Украины, лауреат областных литературных премий им. В. Шутова и В. Даля.

Его книги нашли дорогу к читателям – они известны и в Украине, и за её пределами, приумножая славу отечественной литературы.

*Гросов О. Я., голова обласного відділення
Всеукраїнської спілки «Конгрес літераторів
України»*

ЛИТЕРАТУРА

ПРОИЗВЕДЕНИЯ В. Р. РЫБИНЦА

Волки [Текст] : рассказ // Отражение. – 2007 – № 5 – С. 15–16

Воробыш [Текст] : рассказ // Соц. Донбасс. – 1977 – 16 апр.

Кто твой друг? [Текст] : рассказы о природе / В. Рыбинец. – Донецк : Донбасс, 1977 – 120 с.

Миниатюры [Текст] // Жизнь. Неделя. – 2000. – 24 янв.–2 фев.

Отчий дом [Текст] : повести и рассказ / В. Р. Рыбинец. – Донецк : Донбасс, 1969. – 147 с.

Питие наше горькое [Текст] : очерк // Донецк. новости. – 1998. – 16–22 июля.

Поле хлебное, поле бранное [Текст] : хроник.-биогр. роман. Трилогия / В. Р. Рыбинец. – Донецк : Донбасс, 1996. – 176 с.

Твой след [Текст] : повести / В. Р. Рыбинец. – Донецк : Донбасс, 1967. – 182 с.

О В. Р. РЫБИНЦЕ

Василий Рыбинец. Прозаик [Текст] : [биогр. справка] // Письменники Донеччини / упоряд. : І. О. Білий, С. В. Жуковський. – Донецьк : Нац. Спілка письменників : ж-л «Донбас», 2005. – С. 299–300.

Василь Рибинець. Прозаїк [Текст] : [коротка біоґр. довідка] // Ради жизни на земле...: произведения донец. писателей о войне / сост. : С. В. Жуковский, А. И. Кравченко. – Донецк : Донеччина, 2000. – С. 201.

Рыбинец, В. Близнецы [Текст] : роман / В. Рыбинец. – Донецк : Донбасс, 1981. – 206 с.

Рец.: Кричевская, М. Поэма о подвиге матери [Текст] / М. Кричевская // Макеев. рабочий. – 1981. – 2 окт. ; Шутов, В. Когда шла война [Текст] : критика и библиография / В. Шутов // Соц. Донбасс. – 1981. – 12 июля.

Щуров, Г. Названы лауреатами [Текст] / Г. Щуров // Донец. новости. – 1997. – 18–24 сент. – С. 10.

28 січня

**КАЗКОВИЙ СВІТ ДИТИНСТВА
ВАЛЕРІЯ ГЕРЛАНЦЯ**

*До 60-річчя від дня народження
Валерія Іллїча Герланця (1951)*

В. І. Герланець не перестає дивувати – словом, кольором, образом... Відомий дитячий поет і прозаїк, зі своїм неповторним стилем, оригінальним світобаченням, невичерпною фантазією впевнено ввійшов у культурний світовий простір.

Народився Валерій Герланець 28 січня 1951 року в м. Орсь (Росія). У 1974 році закінчив Донецький політехнічний інститут. У 1981-му – здобув диплом Вищих курсів режисерів й сценаристів при Держкіно та Спільноті кінематографістів СРСР (майстерня С. Лунгіна, м. Москва, Росія). Валерій Іллїч працював інженером, керівником галузевої кіноіндустрії, журналістом, головним редактором творчого об'єднання «Донецький центр гумору», деканом факультету журналістики Донецького відкритого університету. Сьогодні він – головний редактор всеукраїнського дитячого журналу «Апельсин».

У творчому доробку В. І. Герланця – біля 35 книг для дітей, які були видані в Україні, Росії, Канаді. Серед них – «Неймовірні пригоди Ведмедика, Гагагави і Молі», «Дивовижна подорож до країни Канцелярії», «Дивовижні пригоди Каркуші та Олівця», «Щасливчик Бегемот», «Бурундук і скриня» та ін.

Ці твори безперечно засвідчують, що в українську дитячу літературу прийшов талановитий письменник, який насамперед прагне говорити серцем, хоче навчити дітей любити і розуміти світ, робить спробу відімкнути двері дитячої душі. Слово митця не втрачає ані свіжості, ані закоханості у довколишній світ. Він щедро обдаровує кожного, з ким торує життєвий шлях, теплим почуттям великого духовного братерства.

Письменник є членом Національної спілки журналістів України, Національної спілки театральних діячів України, займає відповідальну посаду заступника голови обласної організації Всеукраїнської спілки «Конгрес літераторів України».

Творчі здобутки В. І. Герланця високо оцінені суспільством. Його книги отримали винагороди на міжнародних конкурсах і фестивалях: «Золотий Скіф» (Україна, 1999 р.), «Кленове листя» (Канада, 2002 р.), «Территория мира и согласия» (Росія, 2003 р.), «Надбання Донбасу» (Україна, 2006 р.). У 2005 році Міжнародним Академічним Рейтингом популярності і якості товарів і послуг «Золота Фортуна» В. І. Герланця нагороджено дипломом «За вагомий вклад в розвиток вітчизняної дитячої літератури». У лютому 2007 року він отримав «Почесну відзнаку» Митрополита Київського і всієї України Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Володимира, цього ж року – стає лауреатом Всеукраїнського конкурсу романів, кіносценаріїв і п'єс «Коронація слова» відразу у двох номінаціях. У 2009 році письменника відзначено почесним званням «Золоте перо Донбасу», у 2010 – медаллю ім. О. С. Грибоєдова Спільки письменників-перекладачів Російської Федерації. Зараз Валерій Ілліч перебуває на злеті свого таланту. На його нові книги із нетерпінням чекають діти, мрійлива фантазія письменника повертає дорослих до казкового світу дитинства, об'єднує покоління, пробуджуючи світлі людські сподівання на перемогу справедливості, щастя і добра.

*Гросов О. Я., голова обласного відділення
Всеукраїнської спілки «Конгрес літераторів
України»*

ЛІТЕРАТУРА

ТВОРИ В. І. ГЕРЛАНЦЯ

Бурундук і скриня [Текст] : вірші. – Х. : Ранок, 2002. – 8 с.

Дивовижна подорож до країни Канцелярії [Текст] : відверто детективна пригода. – К. : Преса України, 2008. – 46 с.

Дождик-озорник [Текст] : стихи. – Ростов н/Д : Проф-Пресс, 2003. – 18 с.

Їжак-задирака [Текст] : віршована казка. – Х. : Ранок, 2001. – 10 с.

Как Туман на трамвае катался [Текст] : лит. сказка. – Х. : Ранок, 2004. – 42 с.

Какого вкуса буква «О» [Текст]. – Х. : Ранок, 2006. – 16 с.

Любимые стихи [Текст]. – Х. : Ранок, 2008. – 24 с.

Мурашка Юрашко [Текст] : казка. – К. : Преса України, 2007. – 32 с.

Неймовірні пригоди Ведмедика, Гагагави і Молі [Текст] : повість-казка. – Х. : Ранок, 2003. – 124 с.

Оленка, Катруся та Милопуз Безсмертний [Текст] : п'єси. – Донецьк : Юго-Восток, 2005. – 216 с.

Приключения Санта Клаусенка [Текст] : невероятно правдивая сказочная история. – К. : Пресса Украины, 2009. – 96 с.

Перепутаница [Текст] : сказка. – К. : Пресса Украины, 2010. – 114 с.

УкрНИИВЭ – вчера, сегодня, завтра (1957–2007) [Текст] / лит. обработка В. И. Герланца ; под общ. ред. к. т. н. Р. М. Лазебника. – Донецк : УкрНИИВЭ, 2007. – 170 с.

ПРО В. І. ГЕРЛАНЦЯ

Герланец Валерий Ильич [Текст] : [биограф. справка] // Имена Донетчины : поэты и прозаики / под ред. : А. Я. Гросова. – Донецк : Регина, 2006. – Вып. 2. – С. 12.

Герланец, В. И. Жива ли детская периодика? [Текст] : [интервью с гл. ред. ж-ла «Апельсин», извест. дет. писателем и журналистом В. Герланцем / интервью взял А. Гроссов] // Література та життя. – 2010. – черв.-лип. (№ 6–7). – С. 2.

Донецкий сказочник получил международное признание [Текст] : [ред. статья] // Веч. Донецк. – 2002. – 27 дек.

Куралех, С. Цей відомий невідомий казкар [Текст] / С. Куралех // Донеччина. – 2004. – 19 серп.

Логвинова, И. Детская литература и... будущее Украины [Текст] : [о творчестве писателя] / И. Логвинова // Отражение. – 2005. – нояб. (№ 11). – С. 5–8.

Малашенкова, Л. Путешествие в Страну детской мечты [Текст] / Л. Малашенкова // Голос строителя. – 2009. – 16 марта.

Порицкая, К. Учить детей добру и любви [Текст] / К. Порицкая // Меркурий. – 2004. – № 8. – С. 82.

Столяров, Н. ...И детская способность удивляться [Текст] / Н. И. Столяров // Донбасс. – 1995. – 31 янв.

Хохлова, О. Дивовижна подорож до країни книжок Валерія Герланця [Текст] / О. Хохлова // Донеччина. – 2009. – 12 черв.

4 лютого

**ДО ІСТОРІЇ
ТЕАТРАЛЬНОГО ПРИМІЩЕННЯ
ДОНЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
АКАДЕМІЧНОГО
УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНО-
ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ**

4 лютого виповнюється 50 років від того, як у м. Сталіно (тепер м. Донецьк) вперше гостинно відкрила глядачам свої двері нова п'ятиповерхова будівля Сталінського державного українського музично-драматичного театру ім. Артема (тепер Донецький національний академічний український музично-драматичний театр).

Історія будівництва цього театру в столиці шахтарського краю має цікаву майже тридцятирічну історію. Перший стаціонарний український театр було засновано у місті 7 жовтня 1933 року, коли обласна партійна влада прийняла рішення про переведення до м. Сталіно театрального колективу Харківського Червонозаводського робітничого українського театру. За спогадами художнього керівника театру В. Василька місто зустріло український театр не дуже привітно: «Місцеві старожили дивуються: український театр на Донбасі? У нас різне населення, специфічні умови життя...». Було виділено непридатне для стаціонарного театру приміщення (майже руїни) так званого «зимового» театру на 2-й лінії, яке не мало ані фойє, ані гардеробної, зі старим дахом та стелею, що постійно протікали. «Мені сказали, – пише у спогадах В. Василько, – що кінотеатр, в якому ми маємо грати, міститься на базарі... Обійшов його з усіх боків... Одна стіна похилилася, підперта стовпами. Двір малесенький, якийсь склад, мешкають сторонні, нічого схожого навіть на жалюгідне приміщення театру. Настрій убивчий. Треба тікати, поки ще не пізно».

Розуміючи необхідність збереження українського театру, В. Василько і його колектив із завзяттям поринули в роботу: організували суботник, вивезли більше 50 кубометрів землі й сміття, очистили приміщення. До молоді міста із закликом наслідувати приклад театрального колективу звернувся інженер М. Котельников і

повідомив, що за мобілізацією міського комітету комсомолу на суботник вийдуть 100 комсомольців – ентузіастів створення нового театру. Це починання було підтримано комітетом комсомолу заводу ім. Сталіна і 12 жовтня на суботник вийшли ще 100 чоловік, а 21 жовтня урочисто, на широкій робочій конференції було прийняте шефство 25-тисячного колективу заводу над театром. Театр зобов'язувався організувати на заводі методичні консультації для театру малих форм та музичних гуртків, гурток малювання та обслуговувати агітбригадами масово-політичні кампанії. Завод, в свою чергу, зобов'язувався приймати активну участь у виробничих нарадах, диспутах, шефських комісіях театру, а також організувати бригаду сприяння реконструкції будівлі держтеатру. Вже до кінця місяця були переобладнані театральні приміщення, фойє, реконструйована театральна сцена, колишні приватні приміщення пристосовували для артистичних вбиралень, архітектурно оформили залу для глядачів на 800 осіб, провели парове опалення. Перший театральний сезон було відкрито за планом, 7 листопада 1933 року виставою «Бастилія Божої Матері» І. Микитенка. А потім будуть «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Слуга двох панів» К. Гольдоні, «Єгор Буличов» М. Горького, «Ревізор» і «Одруження» М. Гоголя, «Чужа дитина» В. Шкваркіна та багато інших.

У місті ще з початку 30-х років неодноразово обговорювалось питання про необхідність будівництва спеціального театального приміщення. У 1935 році було затверджено місце будівництва театру – на пустирі навпроти Соцмістечка, головний під'їзд театальної будівлі мав виходити на вулицю Артема. На початку грудня 1935 року до Сталіно з Ростова-на-Дону приїхав головний архітектор будівництва ростовського театру Л. Ф. Еберг, який взяв участь в обговоренні проекту будівництва міського театру, автором якого став архітектор Л. І. Котовський. На нараду було запрошено й художнього керівника Сталінського українського драматичного театру В. Василька. Після наради було визнано за необхідне внести деякі зміни до проект будівництва театру. За проектом новий театр був розрахований на 1500 місць, мав 38 радіофікованих гримувальних кімнат з максимальними зручностями для 200 акторів, передбачалися механізована сцена, два приміщення для занять балетом, оркестрова яма на 65 музикантів. Безпосередньо будівництвом керували М. К. Мілютін та Г. І. Щапов.

Громадськість міста, як і колектив українського театру, були впевнені, що приміщення будується для українського драматичного театру, адже у 1938 році в обласній пресі відзначалося, що приміщення «зимового» театру, в якому восени має відновити свою роботу Сталінський державний драматичний театр, визнано непридатним до експлуатації. А у 1939 році, коли будівництво театральної будівлі вже вийшло на фінішну пряму, на сторінках обласної преси виникла слабка дискусія про те, кому віддати найкраще театральне приміщення міста. Композитор С. Германов запропонував організувати оперний театр, оскільки «серед робітничої художньої самодіяльності частіше роздаються голоси з проханням організувати оперні студії для фундаментальної роботи над найкращими зразками класичної музики». Одночасно він не заперечував, що для більшої частини глядачів міста перехід від легких популярних концертів (Вадима Козіна, Кетто Джапарідзе та інших) до опери може бути дуже важким, то потрібно репертуар скласти з опер і оперет. Оскільки свого оперного колективу місто не мало, то С. Германов пропонував запросити якийсь молодий оперний столичний колектив.

Секретар Сталінського міськкому КП(б)У Г. Сомов вважав, що місто не має можливості та реальних сил утримувати оперний театр. На його думку, гідним претендентом на роботу в приміщенні нового театру був Сталінський драматичний театр. Молодь і студенти також пропонували на базі діючого драматичного театру створити солідний, високого художнього рівня драматичний театр з оновленим та посиленним складом, а в старому приміщенні театру створити театр музичної комедії.

Та дискусія на сторінках преси була лише формальністю, оскільки на вищому рівні вже було прийняте рішення віддати нове приміщення маловідомому пересувному оперному театру Правобережної України, база якого була утворена в Луганську у 1932 році. Обурений цим В. Василько залишив Сталінський драматичний театр, з ним пішли 14 найкращих акторів. У старому приміщенні на 2-й лінії український театр пропрацював до початку війни. Остаточно ця театральна будівля була зруйнована у 1943 році.

Під час війни певна частина труп Сталінського драматичного театру відправилася на фронт, інша – об'єдналася з колективом Горлівського театру і пристала до Артемівського драматичного театру ім. Артема, який був евакуйований до казахського міста Кзил-Орда.

Тут до театру ще приєднали труп Іванівського театру музичної комедії. Таким чином, після звільнення Донбасу у вересні 1943 року на Донеччину повернувся театр музичної драми і комедії ім. Артема, який мав вже другу категорію. Відповідним розпорядчим рішенням цей театр залишили працювати в обласному центрі, поповнивши його склад акторами Сталінського драматичного театру, які також повернулися до міста.

Відповідно до затвердженого статуту театр отримав назву Сталінський державний український музично-драматичний театр ім. Артема. На 15 грудня 1944 року колектив складав 126 робітників, в тому числі творчих робітників – 63 особи. Художнім керівником, а трохи згодом і директором новоствореного Сталінського державного українського музично-драматичного театру ім. Артема призначають Д. Лазаренка. Через відсутність власного театрального приміщення трупа працювала на сцені Донецького музичного театру (тепер Донецький національний академічний театр опери і балету ім. А. Б. Солов'яненка). Окрім двох театрів тут також розміщувалися шахтарський ансамбль пісні і танцю, відділ у справах мистецтв, будинок народної творчості, гуртожиток для акторів.

Велика зала театру, розрахована на музично-оперний репертуар, була недостатньо придатною для драматичних вистав. Акторам доводилося підвищувати голос, «а це значить губити простоту й сценічну правду, що не дає акторові можливості тонко відтворювати голосові нюанси», – відзначав Д. Лазаренко. Оформлення великої сцени вимагало великих витрат, що не дозволяло брати до репертуару п'єси, які потребували складного оформлення.

В музейних фондах Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру зберігається протокол загальних зборів робітників театру від 9 червня 1946 року. На порядку денному стояло питання ознайомлення з проектом нового приміщення театру. Доповідь робив співавтор проекту архітектор А. Лінков. Після доповіді відбулося жваве обговорення проекту, під час якого працівники театру внесли низку суттєвих зауважень, які потім будуть враховані при будівництві приміщення. Колектив зумів довести, що найкраще місце для розташування театру – між готелем «Донбас» і Будинком Рад. Фасад театру пропонувалося прикрасити арками або двома масивами колон, над великими дверима встановити скульптуру Артема. Враховуючи значення акустики і контакту з глядачем, пропонувалося не більше 18 рядів в партері глядацької

зали, а саму залу зробити ярусною, замість однієї ложі запроєктувати шість, балкон збільшити до 300 місць, оркестр зменшити до 20 осіб, зробити дві репетиційні зали. У глядацькій залі пропонувалося обладнати приміщення для чергового режисера. Низка зауважень торкалася господарчих цехів.

Рада Міністрів СРСР у 1947 році видала розпорядження розпочати будівництво театрального приміщення для театру ім. Артема. Але ще п'ять років до будівництва ніхто не приступав.

Головні театральні колективи міста – оперний театр і театр ім. Артема – працювали по 14 днів у приміщенні театру. Обидва колективи були збитковими. Так, оперний театр у 1947 році використав 2,5 млн крб державної дотації, театр ім. Артема – 1 млн. крб. Якщо оперний театр мав збитків на суму 851 тис. крб, то драматичний театр – на 186 тис. крб. Число відвідувань оперного театру складало 30-35%, драматичного – 28%. Рішенням обласного відділу мистецтв 15 березня 1948 року співвідношення робочих днів театрів було різко змінено. Віднині оперний театр мав працювати на стаціонарі 23 дні, а драматичний театр ім. Артема – лише 7, а весь інший час трупа театру мала працювати на виїздах – по робітничих клубах міста, таким чином фактично перетворюючись на пересувний театр. Увесь 1949 рік артисти театру ім. Артема давали виключно виїзні вистави – 323 на 107 клубних площадках і обслужили 69 тис. робітників вугільної промисловості. Робота на виїздах ускладнювала і негативно відбивалася на художній якості вистав, оскільки шахтні та заводські клуби були, як правило, технічно не обладнані за габаритами сцени. Про труднощі існування театру говорить й такий факт: якщо до 1948 року театр мав у своєму складі 178 чоловік, з них 92 – з творчої групи, то у 1954 році штат театру нараховував вже 81 людину, і тільки 34 – в творчому складі. Скорочення штату призвело до того, що театр перестав мати можливості для сценічного втілення своєрідного поетичного багатства українського народу та почав втрачати свої національні особливості як у класичному, так і сучасному репертуарі.

Лише в кінці 1952 року Державним інститутом проектування театрів на чолі з його директором М. Гончаровим був складений технічний проект театру, в якому не було враховано стан ґрунту, і вирішення цього питання затягнулося до жовтня 1953 року. Нарешті проект театру був розроблений колективом працівників під керівництвом архітектора Є. Чечик. Вона пізніше згадувала, що в

кінці 50-х років, коли вже височіли стіни театру, своє бажання прикрасити його фронтон висловив Ернст Неізнаний, у майбутньому скульптор світового значення, він навіть надав ескізи скульптурних груп, але вони були відхилені на підставі постанови ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР 1955 року «Про ліквідацію надуживання в проектуванні та будівництві».

Довгоочікувана подія відбулася 4 лютого 1961 року: Сталінський державний український музично-драматичний театр ім. Артема отримав своє власне приміщення – п'ятиповерховий будинок-красень з колонами. У партері, балконах та ложах розміщується 1000 глядачів. Підковоподібна форма зали та її об'єм забезпечували гарну акустику. Позитивною вважалася відсутність перевантаження інтер'єру художніми деталями, кольорове оформлення витримане у спокійних та приємних тонах. Крісла – сірого кольору. Загальний об'єм театру складав 43 тисячі кубічних метрів. Пам'ятну червону стрічку у присутності начальника управління театрів Міністерства культури України А. Полякова розрізав голова Сталінського міськвиконкому А. Бахаєв. Першою виставою, яку побачили глядачі на новій сцені, стала музична комедія «Володимирська гірка» драматурга Д. Шевцова, композитора В. Лукашкова в постановці режисера Є. Чернілевського. Для артистів, нарешті, закінчився важкий час роз'їздів у вантажних машинах по клубних майданчиках.

У 2001 році за ініціатииви тодішнього голови облдержадміністрації В. Януковича та генерального директора театру М. Бровуна, за значної підтримки Донецького міського голови О. Лук'янченка в театрі розпочався перший з дня відкриття капітальний ремонт. Ремонт йшов три роки без припинення творчої діяльності колективу, що є рідкісним випадком для театральних закладів регіону та країни в цілому. Була повністю відреставрована будівля театру, замінені всі системи комунікацій, обладнана залаштункова та глядацька частини. В реставраційних роботах брали участь біля 30 будівельних організацій з усієї України.

В рамках цього ремонту в театральному приміщенні з'явилася справжня мала сцена із залом на 50 місць. Проект перебудови був розроблений інститутом «Донбасреконструкція» та Київським управлінням «Укркультмонтаж». Остаточний зовнішній вигляд театральна будівля отримала у 2005 році, коли на фронтоні театру була встановлена статуя музи трагедії Мельпомени (скульптор

Ю. Балдіна), яка замість трагічної театральної маски тримає в руках пальмову гілку – символ миру.

*Бровун М. М., художній керівник
Донецького національного академічного
українського музично-драматичного
театру*

*Пішванова Т. Г., завідувачка музейним
фондом Донецького національного
академічного українського музично-
драматичного театру*

ЛІТЕРАТУРА

Андреев, А. В. В. Василько: народный артист СССР [Текст] / А. Андреев, В. Вихрев. – К. : Мистецтво, 1951. – С. 18.

Василько, В. Театру віданне життя [Текст] / В. Василько. – К. : Мистецтво, 1984. – 407 с.

Дроздов, В. О спектаклях, концертах и нерешительности облизполкома [Текст] / В. Дроздов // Соц. Донбасс. – 1938. – 18 июля.

Котельников, М. Пролетарі міста Сталіного будують свій театр [Текст] / М. Котельников, К. Давидова // Комсомолец Донбасса. – 1933. – 24 сент.

Котовский, Л. И. Заметки архитектора / Л. И. Котовский // Соц. Донбасс. – 1941. – 11 апр.

Недзвідський, А. В. Василь Василько: нарис про життя і творчість [Текст] / А. В. Недзвідський. – К. : Мистецтво, 1981 (Майстри сцени та екрану). – С. 62.

Построим образцовый театр в г. Сталино [Текст] // Комсомолец Донбасса. – 1933. – 10 окт.

Шефство Сталинзавода над гостеатром [Текст] // Комсомолец Донбасса. – 1933. – 18 окт.

4 березня

СКАРБ ВІД МАЙСТРА СЛОВА

*До 75-річчя від дня народження
Івана Федоровича Приходька (1936)*

Цього поета справді видно здалеку. Він ніколи не ходив у колоні, де уніформа нівелює особистість. Але не вбачаєш у ньому й такого собі гордовитого одинака, який зневажливо поглядає на ближніх та й на все, що діється навкруги, сам не надірвавши рук на жодній суспільно корисній справі.

Іван Федорович Приходько народився 4 березня 1936 року в Артемівську. Під час Великої Вітчизняної війни його мати разом з дітьми перебралася на Харківщину, до родичів. Там, у селі Дмитрівка, Іван зростав, вчився, працював: був ковалем, трактористом, комбайнером, бригадиром. У зрілому віці повернувся до рідного Донбасу, нині живе в Донецьку. Закінчив Харківський державний інститут культури.

Іван Федорович має особливий поетичний зір й по-іншому, загострено бачить світ, окрему людину. Ще у роки навчання він відвідував творчі семінари поетів Івана Виргана, Василя Лисенка, прозаїка Миколи Омельченка.

Перша його поетична збірка «Два вінки» побачила світ у 1997 році, за нею – у 1998-му вийшла книга «Золота пора». Вони принесли автору літературну премію ім. Володимира Сосюри Донецького обласного фонду культури за 2000 рік.

Твори з книг «Дзвін пам'яті» (1999 р.), «Квітка з-над обрію» (1999 р.) увійшли до сценарію звітнього концерту майстрів мистецтв області в Києві «Земле моя, ім'я твоє – Донбас!», відзначеного нагородою Міжнародного фестивалю «Золотий Скіф» у номінації «За розвиток культури регіону» у 2001 році.

Наступні три збірки «Плин часу» (2000 р.), «Струмок з-під калини» (2001р.), «Ковила відливає сріблом» (Донецьк, 2001), відзначені в 2002 році літературною премією «Плекаймо рідну мову» обласного часопису «Донеччина». За збірку «Відлуння» (2003) Іван

Федорович став першим лауреатом обласної літературної премії ім. Григорія Кривди. Літературна праця і до сьогодні є плідною. Нещодавно побачила світ збірка «Донецьк в душі і на долоні» (Донецьк, 2010).

Високий моральний максималізм та культ особистої свободи стали основою громадянської позиції поета та обумовили публіцистичну напругу його творчості, що несе в собі глибокий націєтворчий зміст. Адже повноцінне буття народу залежить від його здатності усвідомити себе і накреслити проект власного існування. Без цього в національному організмі розпочинаються процеси занепаду.

Абсолютною є відданість поета шляхетній чистоті української мови. Так само абсолютним є його слух до мелодії мови. Досконалою є сама мова, якою він розмовляє і пише, це – найдорожчий скарб, надбання і розрада його життя.

Безмірною є любов і пошана І. Ф. Приходька до письменників великого таланту і майстерності. Його особливе шанування – поету-земляку В. С. Стусу, якому присвячено чимало віршів. Ці твори є поетичним узагальненням роздумів автора про національне буття України, трагічне становище в ній митця-патріота.

Художній світ І. Ф. Приходька лагідний, проте не ідилічний: його герої нелегко пристосовуються до реалій життя, протистоять дисгармонійній дійсності. І все-таки в поетичних творах, всупереч усім життєвим негараздам і незгодам, домінують світлі барви. Вірші вражають теплою гамою кольорів, багатством світлотіней, умиротворенням.

І. Ф. Приходько нагороджений багатьма громадськими та державними відзнаками. Окрім тих літературних премій, що наведені вище, він, як поет, відзначений обласною літературною премією ім. Михайла Петренка, є лауреатом конкурсу «Кроки Перемоги», медалістом Українського комітету ветеранів Великої Вітчизняної війни та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури «Ніхто не забутий, ніщо не забуто», як громадянин, Іван Федорович має відзнаки «Почесний донор України», «Почесний громадянин Петровського району Харківської області», «Почесний краєзнавець Донеччини».

Творчість нашого земляка не тільки зацікавлює, а й зближує людей, закріплює в суспільстві ті чи інші моральні цінності.

І летить у світ його талановите слово, сповнене любові до рідної землі й віри у людське щастя. Саме словом він вдосконалює навколо себе середовище, відкриває усім спраглим світло високої культури.

*Гросов О. Я., голова обласного відділення
Всеукраїнської спілки «Конгрес літераторів
України»*

ЛІТЕРАТУРА

ТВОРИ І. Ф. ПРИХОДЬКА

А свічка тріпотить світанком... [Текст] : вінок поетич. творів. – Донецьк : Регіна, 2007. – 80 с.

В обіймах Донецького краю [Текст] : кн.. сонетів. – Донецьк : Регіна, 2008. – 63 с.

Два вінки [Текст] : сонети. – Донецьк : Лад, 1997. – 35 с.

Дзвін пам'яті [Текст]: поетич. твори. – Донецьк : Лад, 1999. – 128 с.

Донецьк в душі і на долонях [Текст] : поетич. дарунок Донецьку. – Донецьк : Регіна, 2010. – 60 с.

І міста кращого нема [Текст]: поетич. дарунок м. Слов'янську. – Донецьк : Регіна, 2009. – 56 с.

Нев'янучі побажання [Текст] : поетич. побажання від тепл. серця і чистої душі друзям та товаришам. – Донецьк : Регіна, 2008. – 65 с.

Пахне нива хлібом [Текст] : поетич. сільський місяцеслів. – Донецьк : Регіна, 2009. – 64 с.

Прагнення жити [Текст] : цикл поезії. – Донецьк : Регіна, 2009. – 64 с.

ПРО І. Ф. ПРИХОДЬКА

Гросов, О. Я. Коли доторкаєшся до вічності [Текст] : [передм.] / О. Я. Гросов // Прагнення жити. – Донецьк, 2009 – с. 3–4

Михайлова, С. Від Гомера до сьогодні [Текст] : [Про І. Ф. Приходька] / С. Михайлова // Донеччина. – 2008. – 28 берез.

Романько, В. Людина неспокоїної вдачі [Текст] : [Про творчість І. Ф. Приходька] / В. Романько // Донеччина – 2006. – 9 квіт.

Шептуха, В. Зустріч біля Доброї води [Текст] : [Про І. Ф. Приходька] / В. Шептуха // Донеччина. – 2007. – 14 квіт.

Шептуха, В. Співець Донецького краю [Текст] : [Про І. Ф. Приходька] / В. Шептуха // Донеччина. – 2007. – 2 берез.

3 квітня

ФУТБОЛЬНИЙ КЛУБ «ШАХТАР» (ДОНЕЦЬК)

*До 75-річчя від дня заснування
ФК «Шахтар» (м. Донецьк) (1936)*

3 квітня 1936 року спеціальною постановою Всесоюзної ради фізичної культури СРСР в м. Сталіно було створено команду майстрів футболу. Вона отримала назву «Стахановець». Її основу склали футболісти горлівської й сталінської команд спортовариства «Динамо». 12 травня в Горлівці на стадіоні ім. Балицького відбувся перший показовий матч новоствореної команди. «Стахановець» зустрічався із одеським «Динамо». Рахунок зустрічі – 2:3. А 24 травня 1936 року команда провела свій перший офіційний матч.

Уже за два роки «гірникам» нарешті посміхнулася доля – донеччани опинились у вищій лізі радянського футболу, де виступали до Великої Вітчизняної війни. Після її завершення, в 1946 році, було вирішено перейменувати «Стахановець» на «Шахтар». Отримавши нове ім'я, команда 1951 року вперше за свою історію увійшла до трійки призерів, здобувши бронзові медалі чемпіонату СРСР.

Із приходом на тренерський місток відомого спеціаліста Олега Ошенкова на початку 1960-х років «Шахтар» домогся своїх перших найвищих досягнень – здобув Кубок СРСР 1961 та 1962 років, перемігши відповідно московське «Торпедо» – 3:1 й «Знамя труда» з Орехово-Зуєва – 2:0. У 1963 році трапився унікальний випадок для футболу радянського періоду: одна команда втретє поспіль виступила у фіналі Кубка країни. Нею став донецький «Шахтар». «Гірникам» протистояв визнаний футбольний авторитет – московський «Спартак». Ведучи в рахунку, донеччани не змогли зберегти перевагу й зрештою програли – 1:2. Тож після цих трьох фіналів за донецькою командою міцно закріпилась репутація кубкової.

Наступними зірковими роками стали 1970-ті. У чемпіонаті СРСР 1975 року «гірники» вперше здобули срібні медалі, поступившись лише єврокубковому тріумфатору того сезону – київському «Динамо».

У 1976 році «Шахтар» дебютував у розіграші Кубка УЄФА. Упевнено перегравши берлінське «Динамо» та будапештський «Гонвед», «гірники» в 1/8 фіналу за сумою двох зустрічей поступилися туринському «Ювентусу», дев'ятеро футболістів якого склали основу збірної Італії.

За два роки «Шахтар» знов опинився на п'єдесталі пошани союзного чемпіонату. Цього разу донеччани повторили успіх 27-річної давнини – посіли третє місце. До того ж команда вийшла у фінал Кубка СРСР, але програла київському «Динамо».

1979 року «гірники» не зупинились на успіху, якого досягли раніше, та стали срібними призерами чемпіонату, поступившись лише чемпіону – московському «Спартаку». До повторного срібного тріумфу «Шахтар» привів Віктор Носов – найбільш титулований тренер «гірників» за весь союзний період історії команди.

1980-й став роком ще одного тріумфу «Шахтаря». У фіналі Кубка країни в чудовому видовищному двобої було обіграно тбіліське «Динамо» – 2:1. Минуло три роки, і кришталевий Кубок країни знов отримав донецьку прописку. Фінальна гра була українською: зустрічались «Шахтар» та харківський «Металіст». Донеччани виявились сильнішими, отримавши перемогу з рахунком 1:0.

1984 рік ознаменований двома досягненнями кубкового характеру. У європейському сезоні 1983–1984 років «гірники», беручі участь у Кубку володарів кубків УЄФА, пройшли до 1/4 фіналу, що стало найкращим європейським досягненням команди в радянський період. У середині року «Шахтар», перемігши за підсумками двох зустрічей «Дніпро» – 2:1 та 1:1, здобув Кубок сезону (нинішній аналог Суперкубка) й став найкращою командою країни.

Часи перебудови торкнулись і донецької команди. У січні 1989 року було створено «Обласний госпрозрахунковий експериментальний футбольний клуб «Шахтар».

Після здобуття Україною незалежності «гірники» 1992 року стартували в першому чемпіонаті молодого держави. А вже за два роки «Шахтар» здобув перші українські нагороди – срібні медалі національного чемпіонату. Не відкладаючи на потім нові успіхи, 1995 року «оранжево-чорні» вперше заволоділи Кубком України, обігравши у фіналі «Дніпро» в серії пенальті – 7:6.

За рік, у жовтні 1996-го, почалась нова віха історії команди – президентом ФК «Шахтар» став Рінат Ахметов. Із його приходом до

керівництва почала активно розвиватися інфраструктура клубу. 1999 року створено дитячо-юнацьку школу ФК «Шахтар». На місці старої тренувальної бази відкривається суперсучасна СТБ «Кірша» – одна з найкращих у Європі. Відповідно до вимог УЄФА модернізується стадіон «Шахтар».

Динаміка розвитку клубної інфраструктури дала результати також на футбольних полях. У 2000 році «Шахтар» під керівництвом Віктора Прокопенка вперше проходить до групового етапу Ліги чемпіонів. Третє місце в групі дозволило наступного року продовжити єврокампанію в Кубку УЄФА.

2002 року команда змогла досягти нового голосного успіху. Вигравши під керівництвом італійського спеціаліста Невіо Скали чемпіонат та Кубок України, «Шахтар» уперше в історії оформив «золотий дубль».

Без перебільшення можна вважати знаковим для клубу травень 2004 року, коли команду очолив відомий румунський тренер Мірча Луческу. А за рік «гірники» вдруге піднялись на першу сходинку п'єдесталу пошани національного чемпіонату. До золотих нагород команда додала першу перемогу в Суперкубку України, перегравши київське «Динамо» в післяматчевих пенальті – 4:3.

У рік свого 70-річчя (2006) «Шахтар» тріумфально завершив чемпіонат на першому місці, здолавши в «золотому матчі» «Динамо» із рахунком 2:1.

У 2008 році «Шахтар» збирає на внутрішній арені всі три титули: чемпіонство, перемогу в Кубку й Суперкубку країни. Фінальну зустріч Кубка наша команда виграла в «Динамо» – 2:0. У протистоянні за Суперкубок із тими ж динамівцями «оранжево-чорні» більш технічно виконали серію післяматчевих пенальті та перемогли із рахунком 5:3. Цього ж року розпочався похід за першим євротрофеєм «Шахтаря». Спочатку був вихід у груповий етап Ліги чемпіонів, звідки, зайнявши третє місце в групі, «гірники» переключились на боротьбу за Кубок УЄФА.

2009 рік приніс донецькому клубу найголовніше досягнення за його історію. «Гірники» дуже впевнено виступили у Європі та вперше завоювали Кубок УЄФА. У драматичному фінальному двобої «Шахтар» переграв німецький «Вердер» – 2:1.

29 серпня 2009 року сталась подія не тільки всеукраїнського, а й європейського масштабу: відбулось урочисте відкриття нового стадіону команди – «Донбас Арена». Спортивна новобудова може

прийняти більш ніж 51 тисячу глядачів та належить до футбольних стадіонів класу «Еліт», що дозволяє проводити тут матчі найвищого міжнародного рівня. Це підтвердили численні експерти УЄФА, які відвідали «Донбас-Арену».

Перша офіційна гра на новому стадіоні відбулась 27 вересня 2009 року. Матчем футбольного відкриття стадіону стала зустріч у межах чемпіонату України між «Шахтарем» та київською «Оболонню», яка завершилась переконливою перемогою «гірників» – 4:0. Новий клубний стадіон 2012 року прийматиме матчі чемпіонату Європи з футболу.

У сезоні-2009/2010 «Шахтар» вів запеклу боротьбу із «Динамо» за звання чемпіона країни. Усе вирішилось у передостанньому турі, коли «гірники» на полі «Донбас Арени» обіграли киян із рахунком 1:0. Чемпіонський титул став четвертим протягом останніх шести років. Перемога в національному чемпіонаті дозволила донеччанам уперше почати виступи в Лізі чемпіонів із групового етапу.

Наступний сезон донецька команда відкрила перемогою в Суперкубку України над «Таврією» – 7:1. 14 липня 2010 року відбулась ще одна знаменна подія: на «Донбас Арени» відкрився Музей ФК «Шахтар» – найбільший спортивний музей в Україні.

*Інформація надана Медіацентром
Департаменту маркетингу і комунікацій
ТОВ «Донбас Арена».*

ЛІТЕРАТУРА

Бабешко, А. А. Донецкий футбол XX век: история, статистика, фотографии [Текст] / А. А. Бабешко, М. Ю. Левицкий. – Донецк : Сталкер, 1998. – 464 с.

Бабешко, Ал. «Шахтер» (Донецк) : [Изоматериал] : ил. альбом истории команды / Ал. Бабешко, Ан. Бабешко. – Донецк : Диапринт, 2003. – 251 с. : ил.

Бабешко, Ал. «Шахтер» Донецк [Текст] : история команды, 1936– 2006 / Ал. Бабешко, Ан. Бабешко. – Донецк : Новый мир, 2006. – 590 с. : ил.

Бабешко, А. Виталий Старухин : «играю головой» : футбольные хроники нападающего [Текст] / А. Бабешко. – Донецк : Новый мир, 2007. – 200 с. : ил.

Кто есть кто: футболисты и тренеры «Шахтера» (1992–2004) [Текст] : стат. справ. / авт.-сост. А. Бабешко. – Донецк : Новый мир, 2004. – 67 с. : ил.

Степкин, В. П. Команда «Шахтер» [история донец. футбола] // Степкин В. П. Полная история Донецка / В. П. Степкин, В. И. Гергель. – Донецк, 2008. – С. 424-427.

Футбольный клуб «Шахтер» [Изоматериал] // Донбасс. Первый среди равных: [фотоальбом]. – Донецк : Кардинал, 1996 (?). – 120 с. : ил.

Ясенов, Е. Так уважали «Шахтер» [Текст] : [история ФК «Шахтер»] / Е. Ясенов // Шахтер. – 2009. – № 8. – С. 66-69.

9 квітня

З РІДНИМ КРАЄМ – НАЗАВЖДИ

До 75-річчя від дня виходу першого номера газети «Донеччина»

Єдина обласна україномовна газета «Донеччина» – одне з найстаріших у Донецькому краї друкованих видань. Її перше число вийшло 9 квітня 1936 року і називалася вона тоді «Колгоспник Донеччини». Під цією назвою газета існувала до 1941 року.

Людам старшого віку газета запам'яталася, як «Радянська Донеччина» (1945–1991), «Сільська Донеччина» (1991–1992).

Їх правонаступниця газета «Донеччина» з 1992 року і понині є найкрупнішим і найвпливовішим україномовним виданням на Сході України. Виходить двічі на тиждень обсягом номера чотири сторінки формату А2 щотижневим тиражем понад 10.000 примірників. Сфера розповсюдження – загальнодержавна (Свідоцтво про реєстрацію КВ № 3681, видане 16 лютого 1999 р. Міністерством інформації України). Засновники – Колективне підприємство «Редакція газети «Донеччина», Донецька облдержадміністрація.

«Донеччина» значне місце відводить інформуванню про діяльність облдержадміністрації, обласної ради, їх підрозділів, а також місцевої влади. Газета приділяє велику увагу збереженню і розвитку українського слова у регіоні, послідовно захищає конституційні права українців на забезпечення освітніх і культурних потреб. Постійними в газеті є цільові сторінки: української поезії «Живі джерела» та історико-краєзнавча «Рідний край», добірки «Стусове коло», «Плекаймо рідну мову». Назву останньої добірки отримала встановлена редакцією в 1998 році щорічна премія. Газета всебічно висвітлює хід економічних перетворень, зокрема, певний час здійснювала проект інформаційної підтримки ЗАТ «Група «НОРД» – провідного виробника української побутової техніки. Високо оцінено і проект спецвипуску «Донеччина-село», присвяченого земельній реформі, підтриманий міжнародним фондом «Євразія».

У 1990 році було започатковано щотижневий додаток «Світлиця» для сімейного читання, який виходив до 2007 року. У 1994–1996 роках редакція випускала історико-краєзнавчий альманах «Рідний

край». Краєзнавчий напрямок діяльності газети знайшов своє концентроване втілення в книзі Ігоря Зоца і Валерія Шептухи «Наш «Рідний край», яка побачила світ у 2008 році.

Вже кілька років поспіль редакція «Донеччини» активно сприяє випуску газети Товариства польської культури Донбасу – «Поляки Донбасу», що виходить польською та українською мовами. Постійно з'являється добірка товариства «Неман» білоруською та українською мовами.

За свою історію редакція газети була нагороджена орденом «Знак Пошани» у 1986 році, а також багатьма відомчими відзнаками. За останні роки газеті було присуджено друге місце у Всеукраїнському творчому конкурсі друкованих ЗМІ «Українська мова – мова державна», редакція виходила переможцем першого конкурсу Благодійного фонду пам'яті Олексія Тихого на кращу публікацію про український правозахисний рух, загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання» (м. Одеса) і майже щороку – серед лауреатів фестивалю «Преса Донбасу».

Читачам добре відомі імена журналістів, які багато років працюють у газеті. Це, зокрема, Валерій Шептуха і Наталя Зоц, Олександр Винниченко і Віктор Скрипник, Раїса Салій, а також позаштатні автори – доцент Слов'янського педуніверситету Валерій Романько, письменник-гуморист Павло Куц, художник-карикатурист Микола Капуста, поет Юрій Доценко, військовий журналіст Дмитро Ільєнко, освітянин із Красноармійська Петро Гайворонський та інші.

Газета переважно поширюється за передплатою, але має і власний сайт <http://donetshina.ucoz.org>.

*Зоц І.О., головний редактор
газети «Донеччина»*

ЛІТЕРАТУРА

Винниченко, О. Коли про тебе думають гарно – будь таким! [Текст] : [спогади журналіста, який працював в газеті «Донеччина» з 1984–2009 рр.] / О. Винниченко // Донеччина. – 2009. – 20 берез. (№ 20). – С.2.

Гайворонський, П. «Донеччина» як чинник відродження мови [Текст] / П. Гайворонський // Донеччина. – 2006. – 9 листоп. (№ 69). – С. 1.

Грицай, Я. До шахтарського краю з любов'ю [Текст] : [спогади журналіста, який працював в газеті з 1966 по 1972 рр.] / Я. Грицай // Донеччина. – 2009. – 13 січ. (№ 3). – С. 3.

Зоц, І. Поєднала любов до рідного краю [Текст] : [про журналістів та письменників, які співробітничали з газетою] / І. Зоц // Донеччина. – 2007. – 30 трав. (№ 40). – С. 2.

Зоц, І. Україномовні газети Донецької області [Текст] / І. Зоц // Українська мова в сучасному культурному просторі Східної України : матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф. – Донецьк : Укр. культурол. центр, 2010. – 248 с.

Зоц, І. Україномовні газети зникають непомітно / І. Зоц // Сіл. вісті – 2010. – 15 черв. (№ 68).

Зоц, І. О. Наш «Рідний край» [Текст] / І. Зоц, В. С.Шептуха. – Донецьк : Каштан, 2008. – 448 с.

Куценко, М. Шлях до газети : слово читача [Текст] / М. Куценко // Донеччина. – 2007. – 11 квіт. (№ 27). – С. 2.

Шевченко, А. Перша вечірня газета «Донеччина» : сторінки історії [Текст] / А. Шевченко // Вперед. – 2007. – 24 квіт. (№ 45). – С. 2.

Шептуха, В. Вони були першими : журналісти нашої газети : від покоління до покоління [Текст] / В. Шептуха // Донеччина. – 2008. – 22 лип. (№ 48). – С. 3,4.

23 квітня

СОЛНЕЧНЫЙ ГЕНИЙ

*К 120-летию со дня рождения
Сергея Сергеевича Прокофьева
(1891–1953)*

*Прокофьев! Музыка и молодость в расцвете,
В тебе востосковал оркестр о звонком лете
И в бубен солнца бьет непобедимый скиф.*

Константин Бальмонт

Слепящее золото солнца, бескрайние ковры степей, чуть волнуемое горячим ветерком море пшеницы, зависший высоко над роскошными богатствами лета жаворонок. Украинская земля... Село со звонким названием Сонцовка (ныне село Красное Донецкой области), где 23 апреля 1891 года родился Сергей Сергеевич Прокофьев, навсегда одарило его энергией великого светила, и Прокофьев, заряженный мощными золотыми лучами, всю жизнь освещал ими свою музыку.

Композитор. Пианист. Дирижер. Ученик Р. М. Глиэра и Н. А. Римского-Корсакова. Автор восьми опер, семи балетов, семи симфоний, десяти инструментальных концертов, свыше тридцати симфонических и вокально-симфонических произведений (оратории, кантаты, поэмы), пятнадцати сонат для различных инструментов, музыки к театральным постановкам и кинофильмам. Обладатель Государственных премий (1943 г., 1946 г. – трижды, 1947 г., 1951 г.), Ленинской премии посмертно (1957 г.). Великий мелодист, наверное, самый оригинальный из порождённых таким немелодичным в целом веком. Музыка его узнаётся с первых нот и потрясает своей жизнеутверждающей силой и красотой.

Детство композитора было счастливым. Семья, в которой вырос композитор, была из среды той русской интеллигенции, которая не потеряла своих корней, и которая почитала превыше всего честный труд, знание и просветительство. Отец его, Сергей Алексеевич, служил управляющим в имении богатого помещика Сонцова. Мать, Мария Григорьевна, преподавала в сельской школе, лечила крестьян и неплохо играла на рояле. Как выяснилось позже, все богатство

своей незаурядной творческой натуры, все свои умения, знания, воспитательные навыки, Мария Григорьевна, при постоянной и деятельной помощи мужа, вложила в сына.

Первые композиторские опыты Сергея Прокофьева появились, когда ему было пять лет, а в девять он написал оперу «Великан». Примечательной вехой в формировании Прокофьева стало общение с Р. М. Глиэром – первым учителем по композиции и гармонии, который дважды на летние месяцы приезжал в Сонцовку.

В сентябре 1904 года С. С. Прокофьев поступил в Петербургскую консерваторию, где учился у А. К. Лядова, Н. А. Римского-Корсакова, А. Н. Есиповой, Н. Н. Черепнина. Родители радостно восприняли поступление Сережи в консерваторию, хотя семья раскалывалась надвое: отец остался в имении Сонцовых, мать с сыном поселились в Петербурге.

В начале XX века Петербургская консерватория имела репутацию международного музыкального центра. Она привлекала талантливую молодежь со всех концов страны и давала ей отличную профессиональную подготовку. И все же в стенах консерватории было немало академической рутины, с которой меньше всего могли смириться студенты, подобные молодому Прокофьеву. Годы его учения не были спокойными. Причинами были характер Прокофьева смелого и резкого в своих суждениях, и некоторые общие обстоятельства консерваторской жизни. Талант С. Прокофьева созревал необыкновенно быстро, он перерос рамки ученичества еще в консерватории. Дискуссии, развертывавшиеся вокруг его произведений, только подтверждали значительность явления среди молодежи, вступавшей в первые десятилетия века на путь композиторских исканий, не было никого, равного Прокофьеву по смелости и яркости дарования.

Консерваторию Прокофьев заканчивал дважды: в 1909 году по классу композиции и в 1914-м – по классу дирижирования и фортепиано, а его выпускной экзамен остался в истории консерватории как триумф уже сложившегося художника.

По окончании консерватории Прокофьев вступает в творческий период, необычайно насыщенный как внешними событиями (выступления на концертах, поездки за границу, издание значительного количества произведений), так и внутренней активностью, созреванием самобытного щедрого таланта. Новые впечатления принесла поездка за границу и особенно знакомство с

балетными спектаклями С. Дягилева, с которым впоследствии связала Прокофьева жизнь.

Революционные события способствовали тому, что в 1918 году Сергей Сергеевич покинул страну на восемнадцать лет. Япония, США, Франция, Германия, Италия, неоднократные гастроли в СССР – такова кочевая жизнь Прокофьева. Это время интенсивного композиторского труда, огромного количества концертов, всемирного признания и как композитора, и как дирижера, и как пианиста.

В 1922 году происходят изменения в семейной жизни композитора – Прокофьев женится на очаровательной певице Лине Кодине, исполнявшей его романсы и произведения других композиторов. У них родилось двое сыновей – Святослав и Олег. В 1936 году композитор с семьей переезжает в Москву.

Именно на родине были написаны С. С. Прокофьевым его лучшие и наиболее часто исполняемые произведения. Не смотря на все испытания и трудности, которые пришлось пережить композитору, он много и плодотворно работает, находя в творчестве успокоение и душевное равновесие. Работает он с одержимостью и редкой пунктуальностью. Постоянно возвращается к готовым сочинениям, переделывая их. Начав писать автобиографический очерк, трудится с величайшей скрупулезностью, внимательно прислушиваясь к советам редактора, по многу раз обдумывая те фрагменты, которые вызывали вопросы.

Последние годы жизни Прокофьева были омрачены не только тяжелой болезнью, но и событиями, последовавшими за печально знаменитым Постановлением 1948 года¹. Направлено оно было против композиторов, творчество которых составляло цвет и гордость советского искусства. Это был тяжелый удар. А сразу же после постановления была арестована и сослана в лагерь его жена Лина Ивановна Прокофьева. Здоровье композитора резко ухудшилось, но невзирая на болезнь и строжайший режим, Прокофьев творит непрестанно. Седьмая симфония – лебединая

¹ Постановление Политбюро ЦК ВКП(б) Об опере «Великая дружба» В. Мурадели 10 февраля 1948 г. было опубликовано в газете «Правда» 11 февраля 1948 года. Постановление осуждало формализм в музыке.

песнь композитора – завершила его творческий путь. Умер Сергей Сергеевич Прокофьев 5 марта 1953 года в день смерти Сталина, поэтому ни в одной газете не было упоминания о кончине гениального композитора.

С. С. Прокофьев прожил напряженную и насыщенную жизнь. Он изъездил, чуть ли не весь мир. Он встречался едва ли не со всеми известными музыкантами, артистами, писателями и режиссерами – своими современниками. Он видел и слышал почти все, что было рождено искусством его времени. Где бы ни жил Прокофьев, его всегда спасал солнечный гениальный дар, который давал подлинную независимость, позволял его яркой индивидуальности проявлять себя, невзирая на окружающие обстоятельства.

Знаменитый дирижер современности Г. Н. Рождественский так отзывался о Прокофьеве: «Поэт Константин Бальмонт как-то назвал Сергея Прокофьева «солнечным богачом». Действительно, солнечность Прокофьева многообразна, его музыка ярка, как солнце, тепла, как солнце, и земной шар охватила она, как охватывают его солнечные лучи».

*О. В. Пузик, заведующая музеем
С. С. Прокофьева*

ЛІТЕРАТУРА

Абуков, С. Наш именитый земляк [Текст] / С. Абуков // Меркурий. – 2007. – № 11. – С. 68–69.

Жамба, И. Музыка сердца [Текст] : к 116-летию со дня рождения С. С. Прокофьева / И. Жамба // Моя земля. – 2007. – 27 апр. (№ 15–16). – С. 8.

Композитор Сергей Сергеевич Прокофьев [Текст] // Красноармейский район / авт.-сост. В. П. Степкин, П. Е. Гайворонский, Н. П. Бондаренко. – 2-е изд., испр. и доп. – Донецк : Апека, 2008. – С. 39–43.

Прокоф'єв, С. С. Дитинство [Текст] : автобіогр. повість / С. С. Прокоф'єв ; пер. з рос. Г. Кулінич. – К. : Муз. Україна, 1991. – 138 с. : ілюстр.

Пузик, О. В. Дневники С. С. Прокофьева [Текст] / О. В. Пузик // Моя земля. – 2007. – 28 сент. (№ 35–36). – С. 8.

Пузик, О. В. С. С. Прокофьев и Христианская наука [Текст] / О. В. Пузик // Літопис Донбасу: краєзнав. зб. / Донец. обл. краєзнав. Музей. – Донецьк, 2006. – Вип. XV. – С. 67–72.

Рудянский, А. А. С. С. Прокофьев [Текст] / А. Н. Рудянский // Музыкальная летопись. – Донецк, 2005. – С. 106–116.

Село Красное – родина великого композитора С. С. Прокофьева. Екскурсія [Текст] // Рекреаційні зони і туристсько-екскурсійні маршрути Донецької області «Мой Донбасс» / под ред. В. Ф. Горягина, А. В. Дмитриевского ; Донец. ин-т турист. бизнеса. – Донецк, 2006. – Т. 2, Ч. 1. – С. 210–223.

Сергей Прокофьев – «музыкальный большевик» из Донбасса [Текст] // Ясиноват. нива. – 2007. – 14 апр. (№ 14). – С. 7.

Сергей Сергеевич Прокофьев (1891–1953) [Текст] : рек. библиогр. указ. / Донец. обл. универс. науч. б-ка им. Н. К. Крупской ; уклад. Т. А. Димиджиева. – Донецк, 1991. – 15 с.

24 липня

ЛЮДИНА ТЕАТРУ

*До 65-річчя від дня народження
Бровуна Марка Матвійовича (1946)*

Майбутній керівник одного з найуспішніших театрів України народився у напівзруйнованому після війни Донецьку. Дитинство припало на складні повоєнні роки і навчило хлопця поважати людей, які визволяли рідну землю від ворога, а потім, не жаліючи сил та здоров'я, відбудовували рідне місто. Рідні хотіли, аби Марко присвятив себе військовій справі, і спочатку все до того й шло – активні заняття спортом, тренування, дисципліна. Але було в його житті ще одне захоплення – театр, яке він ділив зі своїми друзями – дітьми відомих тоді в Донецьку акторів. Яскраві казки, блукання за лаштунками, запах гриму, театральний реквізит – все це не могло не запасти в душу, а пізніше не позначитись на остаточному виборі професії.

Маючи за плечима десятирічний досвід роботи у Добровільному товаристві сприяння армії, авіації і флоту (ДТСААФ), значні успіхи у підготовці спортсменів з воєнізованого багатоборства (очолювана Марком Бровуном команда стала у 1972 році бронзовим призером СРСР, у 1973 отримала срібло, а наступного року стала чемпіоном), у 1976 році він приходить до Донецького обласного українського музично-драматичного театру ім. Артема.

І тут в нагоді стало все – і отримана економічна та режисерська освіта, і загартований у спорті міцний характер та прагнення до перемог, природне відчуття прекрасного, а головне – закладена ще в дитинстві любов до театру. Більше, ніж півжиття він присвятив Донецькій муздрамі, зробивши із колись занедбаного провінційного театру справжню перлину в українському театральному просторі. Завдяки ще 30 років тому ним розробленій та поступово і наполегливо втілюваній програмі розвитку театру сьогодні Донецька муздрама є лідером серед музично-драматичних театрів країни. У 2001 році вперше в історії незалежної України театру було надано

звання академічного, 26 листопада 2009 р. з метою підтримки та розвитку українського театрального мистецтва, враховуючи вагомий внесок Донецького обласного академічного українського музично-драматичного театру у справу популяризації української культури театру, першому серед музично-драматичних театрів України, надано статус Національного.

Як художній керівник Марко Бровун завжди приділяв багато уваги формуванню трупи, залученню і підтримці молодого талановитого режисури, постановці найкращих зразків української та світової драматургії. У театрі сформована майже еталонна за своїм складом трупа, збалансована за віковими та статевими категоріями. Наразі в театрі працює чотири творчі підрозділи: артисти драми, артисти-вокалісти, артисти балету та оркестр, що дає режисерам театру широку можливість для реалізації творчих задумів. Маючи такий творчий потенціал театр значно розширив жанрову палітру вистав: поряд з драматичними, здійснюються постановки оперних, балетних, вокально-хореографічних вистав та мюзиклів.

Репертуарна політика очолюваної Марком Бровуном художньої ради базується на тому, що в репертуарі театру мають бути рівномірно представлені українська та світова класика і сучасна драматургія. Чільне місце в репертуарі посідає українська п'еса – на сцені театру були поставлені твори численних українських класиків. Для популяризації української мови та культури в театрі було розроблено спеціальну програму, завдяки втіленню якої Донецька муздрама є сьогодні одним з найвідвідуваніших українських театрів (і це в переважно російськомовному регіоні!), а школярі та студенти мають змогу відвідувати театр за пільговими цінами.

Марко Бровун був ініціатором проведення регіонального театрального фестивалю «Театральний Донбас», який проходить один раз на два роки та фестивалю вистав для дітей та юнацтва «Золотий ключик». Останній вже має статус відкритого, а «Театральний Донбас» зустрине свою десяту річницю у статусі міжнародного.

Є в активі Марка Матвійовича і робота на телебаченні – він став автором концепції та ведучим щомісячної телепередачі про театральне мистецтво «Біля каміну», яка досить довгий час виходила на обласному телебаченні.

Під керівництвом Марка Бровуна Донецький національний академічний український музично-драматичний театр вийшов на

якісно новий творчий рівень та досяг високих економічних показників. У 1997 році театр отримав премію Благодійного фонду сприяння розвитку і популяризації у номінації «За розвиток культури регіону», а вистави театру неодноразово ставали переможцями театральних фестивалів та конкурсів «Таврійські ігри», «До нас їде «Ревізор», «Театральний Донбас», «Золотий ключик» тощо. У 2003 році вистава «Енеїда» за І. Котляревським була відмічена Національною премією України ім. Тараса Шевченка (лауреатами стали режисер-постановник В. Шулаков та художній керівник театру М. Бровун).

У 2005 році було завершено ініційовану генеральним директором реконструкцію приміщення театру, результатом якої стало створення унікального театального комплексу з 5-ма театральними майданчиками, облаштованого сучасними залаштунковою та глядацькою частинами.

У 1990–1994 роках він був депутатом Ворошилівської районної в м. Донецьк ради, 10 років – заступником голови Донецького міжобласного відділення Національної спілки театральних діячів України. У 2002 та 2006 роках був обраний депутатом Донецької облради, де вже другий термін очолює постійну комісію з питань культури, духовності і підтримки засобів інформації, яку було створено вперше за історію обласної ради.

Марко Бровун неодноразово нагороджувався почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Міністерства культури і туризму України, Донецької обласної ради, державної адміністрації. У 1993 році йому було присвоєне почесне звання «Заслужений працівник культури України», 1997 року він став лауреатом премії Національної спілки театральних діячів України ім. М. Садовського. У 2003 році – лауреатом Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка. Повний кавалер знаку «Шахтарська слава» та ордену «За заслуги».

Байбак О. Ю., помічник художнього керівника Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру

ЛІТЕРАТУРА

Бровун, М. Театральные встречи [Текст] / М. Бровун // Наш дом +. – 2002. – 2 февр. (№ 5). – С. 1.

Брюховецька, Л. Донецьк: сім кроків за горизонт [Текст] / Л. Брюховецька // Кіно і театр. – 2005. – №4 (60). – С.8–10.

Вергелис, О. Евангелие от Марка [Текст] / О. Вергелис // Киев. ведомости. – 2001. – 1 авг.

Вергелис, О. Игроки – 2006. Самые влиятельные лица украинского театра [Текст] / О. Вергелис // Зеркало недели. – 2006. – 25 марта.

Герланец, В. Театр, устремленный в будущее [Текст] / В. Герланец // Веч. Донецк. – 2009. – 13 февр.

Германюк, І. Свято на букву «Ми». До ювілею Марка Бровуна [Текст] / І. Германюк // Голос України. – 2007. – 13 січ.

Зельдина, Є. Бровуновское движение [Текст] / Є. Зельдина // Наш дом +. – 2006. – 27 окт. – С. 1, 13.

Ілюк, М. Марко Бровун: Найважливіше – творчість [Текст] / М. Ілюк // Просценіум. – 2004. – № 3 (10). – С.79–81

Кораблев, С. Уровень – европейский, статус – академический [Текст] / С. Кораблев // Зеркало недели. – 2001. – 1 дек.

Липківська, Г. Із племені зубрів театральної справи [Текст] / Г. Липківська, Е. Загорська // Кіно і театр. – 2007. – № 5. – С. 23–24.

Міняйло, З. Погляд з минулого в сучасність [Текст] / З. Міняйло // Світлиця. – 2003. – 21 лют. – Дод. до газ. «Донеччина».

Підлужна, А. Бути українським не номінально, а за суттю [Текст] / А. Підлужна // День. – 2008. – 21 марта.

Побережник, Р. Марк Бровун: «Выигрывать нужно при явном преимуществе» [Текст] / Р. Побережник // 2000. – 2008. – 18–24 апр.

Слоновська, О. Час Бровуна [Текст] / О. Слоновська // Укр. культура. – 2007. – № 1. – С. 1.

Шевченко, Л. Марко Бровун, Bravo! [Текст] / Л. Шевченко // Донеччина. – 2006. – 25 груд.

9 вересня

СЛУЖИТИ ВІТЧИЗНІ

*До 90-річчя від дня народження
Івана Івановича Кулаги (1921)*

Іван Іванович Кулага – одна із вельми яскравих постатей сьогодення, вчитель мудрості, миролюбності й патріотизму, справжній Лицар Обов'язку і Вірності служіння Вітчизні.

Він народився 9 вересня 1921 року в с. Неліпівка Дзержинського району Донецької області. У 1940 році закінчив Краснолиманський сільськогосподарський технікум, а у 1952-му одержав вищу політехнічну освіту.

У роки Великої Вітчизняної війни Іван Іванович служив у 31-му окремому механізованому полку в 49-й і 50-й арміях по обслуговуванню 567-го гарматного гаубичного артполку, пізніше – у відділі контррозвідки «СМЕРШ» 69-го стрілецького корпусу. За участь у кровопролитній війні, стійкість та героїзм його нагороджено багатьма відзнаками: орденом Вітчизняної війни II ступеня, двома орденами Червоної Зірки, орденами «За заслуги» II та III ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, медалями «За оборону Москви», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та ін.

З січня 1946 року до травня 1960-го працював оперуповноваженим, а згодом – заступником начальника Управління Комітету державної безпеки України (УКДБ – УМДБ) у Донецькій області.

Нині він директор Донецького агентства «Книга Пам'яті України», де проводить титанічну роботу з увічнення пам'яті воїнів Великої Вітчизняної війни. За його ініціативи споруджені пам'ятники в м. Дебальцеве, селища Оленівка, Неліпівка, селі Комишатка, «Блоки пам'яті» біля Савур-Могили, на горі Артема, відкриті музеї військової слави в школах області та ін. В «Книгах Скорботи» та «Книгах Пам'яті», які підготувало агентство, зібрані архівні дані про тисячі земляків, що загинули у роки війни 1941–1945 років.

І. І. Кулага проводить значну роботу з виховання підростаючого покоління, часто виступає в школах, вищих учбових закладах, бере активну участь у проведенні військово-патріотичних заходів.

Пошукова робота Донецького агентства «Книга Пам'яті України» через оприлюднення цілком об'єктивної інформації, заснованої на архівних документах, дозволяє нинішньому та прийдешнім поколінням краще зрозуміти історію країни, краю за часів Другої світової війни та повоєнного періоду, віддати посмертну шану полеглим землякам, зберегти зв'язок між минулим і майбутнім.

Саме для цього Іван Іванович живе і працює.

*Гросов О. Я., голова обласного відділення
Всеукраїнської спілки «Конгрес літераторів
України»*

ЛІТЕРАТУРА

ТВОРИ І. І. КУЛАГИ

Граница проходила через сердца [Текст] : докум. рассказы о слав. воинах-чекистах, которые вернули Родине ее священ. границы и свято оберегают их теперь. – Донецк : Донбасс, 1999. – 210 с.

Мгновения войны [Изоматериал] : фотокнига / авт.-сост. : И. И. Кулага. – Донецк : Донбасс, 2007. – 160 с.

Органы государственной безопасности в Донецкой области [Текст] : воспоминания, факты, документы. – Донецк : Алан, 2002. – 398 с.

Победители [Текст] : ист.-докум. очерк / авт.-сост. : И. И. Кулага. – Донецк : Промінь : Алан, 2006. – 415 с.

Сердце, отданное людям [Текст] : документы. – Донецк : Алан, 2004. – 222 с.

Триумф победителей [Изоматериал] : [фотокнига] / авт.-сост. : И. И. Кулага . – Донецк : Промінь, 2005. – 295 с.

ПРО І. І. КУЛАГУ

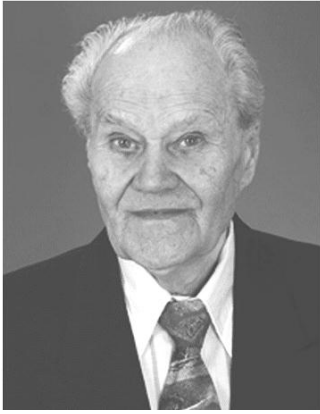
Александрова, Н. Сердце не знает покоя [Текст] / Н. Александрова // Меркурий. – 2010. – май (№ 5) – С. 52–53.

Иванченко, Р. Еще четыре лауреата [премии им. В. В. Шутова] [Текст] / Р. Иванченко // Донбасс. – 1996. – 6 авг.

Козорез, В. Главный ветеран [Текст] / В. Козорез // Коммунист Донбасса. – 2010. – 14 мая.

Семенова, М. Донецкого разведчика наградили за Москву [Текст] : [воспоминания ветерана М. Семенова] / М. Семенова // Донбасс. – 2007. – 19 янв.

Файнштейн, Д. Приказ себе – выстоять [Текст] : [о фронт. буднях и мир. днях] / Д. Файнштейн // Веч. Донецк. – 1996. – 7 сент.

25 вересня

ЛИЦАР У ЖИТТІ І НА СЦЕНІ

*До 85-річчя від дня народження
Михайла Івановича Бондаренка (1926)*

«Дорогами війни я йшов до сцени, зі злом тоді боролися гарматами, а по війні прийшов на службу МЕЛЬПОМЕНІ, не зброєю, а словом гріх карати...»

Ці рядки належать заслуженому артисту України, акторові Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру, ветерану Великої Вітчизняної війни, славетному Бондаренку Михайлу Івановичу, про якого колеги кажуть: «Совість, честь і гордість театру» та «король сцени».

Михайлу Івановичу доля відпустила побачити на землі вже вісімдесят п'ять весен, п'ятдесят чотири з яких він присвятив рідному театру. І кожна хвилина, проведена тут, була сповнена удосконаленням себе та випромінюванням тієї невидимої позитивної аури, яка, як магнітом, притягує до нього людей.

Народився Михайло Іванович 25 вересня 1926 року у селі Дергачі, що неподалік від Харкова. Батько майбутнього актора працював слюсарем у паровозному депо, а мати – у колгоспі. В родині любили співати, і цю любов батьки передали дітям. Майже з пелюшок семеро дітлахів всотували в свою душу чарівну українську пісню. Сам Мишко грав на гітарі, мандоліні, балалайці, відчував душу пісні, але про акторську кар'єру і не думав.

15-річним юнаком Михайло пішов на страшну війну, приставши до військової частини, яка відступала через село. Хлопчика направили до духового оркестру. Музиканти виступали у землянках, на передовій. Але Михайло прагнув воювати «по-справжньому». Після закінчення полкової школи юний музикант став сержантом-розвідником. В його активі є і підринок мостів, і полювання на «язиків». А одного разу він відібрав у фашиста гармонь, з якою не розлучався до кінця війни. Воював під Тихвіном, пройшов з боями усю Прибалтику, брав участь у розгромі Курляндського угруповання фашистів, був чотири рази поранений.

Смерть оминула хлопця, залишивши свої страшні рубці на молодому тілі та почесні нагороди на грудях: ордени Слави, Великої Вітчизняної війни, «Знак Пошани», «За мужність», «За заслуги», численні медалі та відзнаки.

Після закінчення Харківського театрального інституту, де першим його наставником був народний артист СРСР Олександр Сердюк, Михайло Іванович опинився на Донеччині, а з 1957 року – в театрі ім. Артема, де відбулося його професійне становлення. Молодий актор наполегливо працював, намагаючись піднятися на ті ж щаблі, де стояли шановані ним наставники та взірці акторської майстерності. Школа життя вимагала багато, але маючи мету («Без мети людина – порожній горіх», – завжди говорив Михайло Іванович), актор досяг вищої планки культури, знання, майстерності.

Доля подарувала довге творче життя в повному обсязі та багатстві: різні ролі – позитивні та негативні, різні вистави – більш і менш вдалі, на історичну та сучасну тематику. Але кожна роль – це крок у відточуванні професіоналізму. У рецензіях на ролі актора зазначається:

«Образ реакціонера-літератора Аскоченського гранично чітко і виразно виліпив артист М. Бондаренко. Він не робить шаржу, не «натискує», але такий огидний Аскоченський постає з його гри, що ти ненавидиш його. Ця робота артиста заслуговує високої похвали» (вистава «Петербурзька осінь» О. Ільченка, 1961).

«Хороший образ телепня Карпа-пожежника створив артист М. Бондаренко. Отут справді відчувається український гумор!» (вистава «Шумить Дніпро» Д. Суптеля, 1962).

«Колоритний образ дяка намалював артист М. Бондаренко. Його дяк не тільки любить хильнути оковитої. Це людина, яка одним духом живе з покріпаченими селянами, яка, коли треба, змінить хрест на шаблю, щоб боротися з гнобителями. Лукавий український гумор так добре доносить до глядача М. Бондаренко. І заслужено глядач зустрічає оплесками його розправу з управителем... Робота актора свідчить про значне творче зростання» (вистава «Марина» М. Зарудного, 1964).

В його активі – улюблені ролі військових у виставах «Голубі олені», «Серце балтійця», «Гра без правил», «Пам'ять серця», і зустріч з цими героями завжди бажана: Михайло Іванович ніби переживав свою молодість, згадуючи колишніх фронтових друзів.

Війна не зробила черствим серце ветерана, і серед безлічі ролей із захопленням та ентузіазмом актором зіграні ролі казкових героїв: цар Дормідонт («Горя бояться – щастя не бачити»), Король («Трубадур та його друзі»), Ведмідь («Чарівна ялинка») та інші.

Для актора Михайла Бондаренка головне – відібрати типові риси та сконцентрувати їх у збірному образі. Характерність його героїв за умов яскравості зовнішнього малюнку завжди сполучається з проникненням в їх внутрішні переживання. Комедійні ролі не тільки смішні, але й правдиві.

Театральна критика відзначала, що артист тонко відчуває свій матеріал і створює цільні характери та образи, що запам'ятовуються. За значні заслуги у розвитку українського театального мистецтва у 1967 році актору М. І. Бондаренку було присвоєно звання заслуженого артиста УРСР.

А любов шахтарського глядача проявилася в тому, що Михайла Івановича зарахували у почесні шахтарі шахти ім. Калініна. Він нагороджений знаком «Шахтарська слава» II та III ступеня.

Біля 160 образів втілено на сцені за довгий творчий шлях, але найулюбленішою стала роль Виборного у ним же поставленій «Наталці Полтавці»: ніхто з артистів театру не зміг зрівнятися з Михайлом Івановичем своєю майстерністю у її виконанні. Як тільки за сценою лунали слова пісні Виборного «Дід рудий, баба руда... », зала вже вибухала оплесками. Артист з великої літери відбувся – Михайло Іванович віддавався улюбленій роботі усіма силами великої душі. «Академік акторської та людської справи», «незамінний», «неперевершений», «батьку наш рідний», «наш корифей», «наш кумир», «театру нашого – душа», – це записи з ювілейних привітань на пошану Михайла Івановича. Горіти, сяяти та жити так, як Михайло Іванович – найвища планка життя театальної молоді та ветеранів: «Я дуже рада, що працюю з Вами» (Л. Валуйська), «Я люблю тебе, ціную, поважаю» (Є. Воробйова), «Спасибі Вам за вашу працю і доброту» (В. Токар), «Яке щастя, що в театрі є така людина, як Ви» (О. Карпенко) тощо.

Михайло Іванович і досі служить у рідному театрі: він очолює режисерське управління. З любов'ю і справедливо його називають «начальником штабу». Тут, як і на сцені, він показує приклад відповідальності, організованої, добросовісної, наполегливої праці.

*Бровун М. М., художній керівник
Донецького національного академічного*

українського музично-драматичного театру
Пішванова Т. Г., завідувачка музейного фонду Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру

ЛІТЕРАТУРА

Генов, Н. Победители [Текст] / Н. Генов // Веч. Донецк. – 1973. – 1 июля.

Генцлер, Н. Одна, но пламенная страсть [Текст] / Н. Генцлер // Веч. Донецк. – 1996. – 25 сент.

Исаенко, А. Горизонт актера [Текст] / А. Исаенко // Комсомолец Донбасса. – 1966. – 2 сент.

Козловский, А. С полной отдачей: творческий портрет юбиляра [Текст] / А. С. Козловский // Приазов. рабочий. – 1976. – 25 сент.

Макарчук, Д. Осколок [Текст] / Д. Макарчук // Акцент. – 2001. – 2 окт.

Міняйло, З. Молодість душі [Текст] / З. Міняйло // Донеччина. – 1996. – 10 жовт.

Почетные шахтеры... театра [Текст] // Приазов. рабочий. – 1965. – 21 сент.

Тистечок, О. Солдат всегда солдат [Текст] / О. Тистечок // Веч. Донецк. – 1985. – 1 марта.

Цымбал, Е. Страница его истории – страница истории театра [Текст] / Е. Цымбал // Донецк. новости. – 1996. – 26 сент.–2 окт. – С. 14.

Шевченко, Л. Две судьбы [Текст] / Л. Шевченко // Соц. Донбасс. – 1990. – 11 мая.

Шевченко, И. Яркая сценическая жизнь [Текст] / И. Шевченко // Веч. Донецк. – 1996. – 24 сент.

18 жовтня

СУЧАСНИЦЯ

*До 85-річчя від дня народження
Ніни Митрофанівни Харченко (1926)*

Ніна Митрофанівна Харченко народилася 18 жовтня 1926 року в українській сім'ї службовця і комуніста, лейтенанта запасу Митрофана Лукича Харченка. Дитинство пройшло в мальовничому гоголівському містечку Полтаві, де Ніна встигла закінчити 8 класів.

З початком Великої Вітчизняної війни батько повернувся до лав Червоної Армії, а родина була змушена залишити рідне місто. Доїхали до Воронежської області. Коли ж і ця територія була окупована німецько-фашистськими загарбниками, Ніна з матір'ю пішки пробиралися до рідного батькового села Решетилівки, де мешкала бабуся. Так трійко й пережили окупацію.

Після звільнення Полтавської області у вересні 1943 року невелика родина повернулася до рідного міста. Ніна продовжила навчання в школі, яку закінчила з золотою медаллю у 1945 році. Під час навчання у Полтавському педагогічному інституті вона брала активну участь як у науковому житті філологічного факультету, так і в художній самодіяльності. Після отримання диплому з відзнакою у 1949 році Ніна залишилася на кафедрі літератури, перед нею відкривався шлях блискучої наукової кар'єри. Але за сімейними обставинами за два роки вона переїхала до Херсону, де влаштувалася в обласну філармонію артисткою розмовного жанру, а потім ще два сезони працювала артисткою Херсонського музично-драматичного театру.

Акторська доля привела її у 1954 році на Донеччину в Сталінський музично-драматичний театр ім. Артема, де їй, молодій актрисі з чудовими зовнішніми даними, чарівною привабливістю та душевним теплом, доручили грати центральну роль у виставі «Для домашнього вогнища» за повістю І. Франка.

Потім була наполеглива праця над образами Марусі («Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці» М. Старицького), Софії

(«Безталанна» І. Тобілевича), Маші («Кремлівські куранти» М. Погодіна), Даші («Донбас» Б. Горбатова). Саме роль Даші, робочої дівчини 30-х років, яка пишається своєю шахтарською династією, артистка вважає своєю однією з етапних ролей та улюбленим сценічним образом. Її прудка дівчина Даша, зіграна з великим теплом, ніби з самого життя прийшла на сцену, тріпонула білявими кісками, пустотливо сяйнула очима й задерикувато відрепортувала про їхній рід шахтарський, про те, хто були її дід та прадід.

Минали роки, набувалися досвід і майстерність, з'явилася звичка вперто працювати над роллю – великою і малою, провідною та епізодичною. Творчий неспокій не залишав актрису. Радість успіху та гіркота невдач, плани, що здійснилися і не здійснилися, намагання бути нарівні з вимогами своєї епохи, краще знати своїх улюблених глядачів, праця вперта і нелегка – ось свята і будні її повсякденного творчого життя на донецькій сцені аж до 1991 року. Ніна Митрофанівна проявила себе обдарованою широкого творчого діапазону актрисою. Велика працьовитість, неабиякі творчі здібності допомогли їй стати провідною актрисою театру, справжньою майстринею сцени, здатною розв'язувати складні творчі завдання, створювати яскраві образи класичного та сучасного репертуару, бути активно задіяною в репертуарі театру.

Її героїням властива висока самовідданість – у коханні, дружбі, боротьбі. Це спостерігалось в образах трагічної лессінгівської Емілії Галотті, яка до кінця залишається вірною своєму моральному обов'язку; в скромній і душевно щедрій Людмилі у «Запізнілому коханні» О. Островського; у небагатослівній, віддано люблячій Глафірі з горьківського «Єгора Буличова»; у протестуючій Марині з однойменної п'єси М. Зарудного, яка не бажає миритися з ударами долі. Сценічні образи, створені артисткою, глибоко правдиві, яскраві за своєю індивідуальністю, різні за характером і малюнком. Цінна риса майстерності Ніни Митрофанівни – різноплановість, різнохарактерність. Її Ксенія з «Палати» М. Альошина – втілення розуму, такту, витримки. В характерній ролі Цієпи («Вій, вітерець!» Я. Райніса), нещадно змінивши зовнішність – її героїня руда, з ластовинням, з білими віями і якимись безбарвними очима, – актриса знайшла точний інтонаційний та пластичний малюнок для характеристики злостивої й завидуючої нахлібниці. Дружним сміхом зустрічали глядачі її «головиху» в комедії О. Коломійця «Фараони».

Можна згадати невелику епізодичну роль медсестри у виставі «Всім смертям на зло», де актриса з'являлася лише на кілька хвилин, але м'якість, тепло, сердечність її героїні залишилися в пам'яті надовго. Можна говорити про цікаві роботи в казках, про тонке відчуття поезії вимислу в казкових образах.

Але найкращою роллю свого життя актриса вважає образ гірничого інженера Марії Одинцової з п'єси «Марія» О. Салинського. Саме громадянськість, що межує з повною самовіддачею схвильованість загальною справою відчувається в Марії, яку втілювала на сцені Ніна Митрофанівна. Актриса знайшла інтонацію, яка відразу привертала увагу до Марії не лише героїв п'єси, а й глядачів. Актриса поєднала свою чарівну жіночість з твердістю й силою характеру своєї героїні і створила чудовий образ. «Я щаслива, що мені довелося її зіграти», – говорила Ніна Митрофанівна в одному з інтерв'ю.

Творча індивідуальність артистки, що відрізняється високою сценічною культурою, виразністю, емоційністю, високою вимогливістю до себе та своїх партнерів по сцені, була оцінена належним чином: 30 грудня 1977 року Указом Президії Верховної Ради актрисі було присвоєне почесне звання заслуженої артистки України.

Нині видатна актриса знаходиться на заслуженому відпочинку і досі мешкає в Донецьку, який полюбила на все життя.

*Бровун М. М., художній керівник
Донецького національного академічного
українського музично-драматичного
театру*

*Пішванова Т. Г., завідувачка музейного
фонду Донецького національного
академічного українського музично-
драматичного театру*

ЛІТЕРАТУРА

Костинська, Г. Про сучасниць – з любов'ю / Г. Костинська // Укр. театр. – 1973. – № 6. – С. 28–29.

МУЗЕЙ С. С. ПРОКОФЬЕВА В СЕЛЕ КРАСНОЕ

*Явится какой-то новый Вагнер, может быть,
имя ему будет Прокофьев.*

Всеволод Мейерхольд

Имя Сергея Сергеевича Прокофьева – выдающегося композитора, пианиста и дирижера XX столетия давно уже принадлежит всей мировой культуре, а дала миру столь неординарную личность донецкая земля. Родился он 23 (11) апреля 1891 г. в селе Сонцовка Бахмутского уезда Екатеринославской губернии, (ныне село Красное Красноармейского района Донецкой области). Именно здесь, вот уже 20 лет, работает мемориальный музей Сергея Прокофьева – филиал Донецкого областного краеведческого музея. Музей был открыт в 1991 году в честь столетия со дня рождения композитора.

Материалы музейной экспозиции были собраны сотрудниками Донецкого областного краеведческого музея. Оформить музей помогли художники Санкт-Петербурга. Настоящим украшением музейного комплекса стал памятник великому композитору, выполненный народным художником Украины скульптором Василием Полоником и народным архитектором Артуром Лукиным. Руководители области, Красноармейского района, колхоза им. Свердлова, музейные работники, строители, озеленители не пожалели сил и средств для того, чтобы в с. Красное (бывшую Сонцовку), на малую родину гения мировой музыки, никогда не заросла народная тропа. Музей получился элегантным и не похожим на другие музеи.

Три вместительных художественно оформленных зала, взаимосвязанных между собой содержательно и тематически, повествуют о великой личности столетия, о его судьбе и перипетиях личной жизни. Его падения и взлёты, мировой триумф раскрываются через подлинники достоверных документов той эпохи – немых свидетелей большой и плодотворной жизни могучего таланта, оставившего человечеству в наследство более 130 музыкальных произведений. Богатая экспозиция музея с обилием «говорящих» экспонатов в первом зале раскрывает образ композитора, начиная с детства, проведенного им здесь, в затерянной в донецких степях усадьбе, куда его отец, ученый-агроном, приехал по приглашению помещика Сонцова для управления огромным поместьем. После

кончины отца в 1910 году, они с мамой оставили Сонцовку и окончательно переехали в Петербург, на этом связь композитора с малой родиной прервалась.

Оригинальный для небольшого села Прокофьевский мемориальный комплекс помимо музея и памятника великому композитору включает восстановленную Свято-Петропавловскую церковь, где крестили маленького Сережу, а также памятный знак, поставленный на месте усадьбы семьи Прокофьевых. Двадцать лет – небольшой срок для истории музея, но за это время он стал известен и популярен не только в Украине, но и за её пределами. И не только благодаря многочисленным выставкам, издательской деятельности, просветительным проектам. В последние годы существенно активизировалась научная деятельность музея, в ходе которой удалось приобрести новые экспонаты, наладить связи с наследниками С. С. Прокофьева, московскими коллегами, познакомиться с людьми, которые имеют непосредственное отношение к жизни и творчеству композитора.

Ежегодно музей встречает тысячи посетителей, особенно активно его посещают в апреле, во время Прокофьевских дней, которые широко отмечаются на Донетчине. Почитатели творчества композитора приезжают в Красное из разных стран, чтобы посетить музей и увезти с собой частичку «прокофьевской весны», его музыки и даже просто пройти по этой земле. Немало гостей приезжает из Западной Европы, Америки и Азии. С музеем сотрудничают искусствоведы, артисты театров Москвы, Петербурга, Киева, Донецка, энтузиасты из Московской детской музыкальной школы № 1 им. С. С. Прокофьева, коллеги из музея С. С. Прокофьева в Москве, который открыт в 2008 году.

Посетителями музея стали известные россияне: композитор-песенник А. Н. Пахмутова и поэт Н. Н. Добронравов, пианистка из Америки Барбара Ниссман, дирижер из Швейцарии Георг Линдстрём. Посол Великобритании Роберт Бринкли с супругой, посетив музей, стали его друзьями и не раз оказывали помощь.

Интерес к личности великого земляка и его музыке не ослабевает. В Париже его наследники – старший сын Святослав Сергеевич и внук Сергей Святославович – полностью расшифровали и издали дневники, которые композитор вел на протяжении 26 лет. А в 2009 году они приезжали в Москву, где в Государственном музее А. С. Пушкина состоялась презентация «Деревянной книги» –

артефакта, созданного выдающимся русским композитором XX века Сергеем Прокофьевым в период с 1916 по 1921 год. Здесь состоялось с ними личное знакомство сотрудников музея. Один экземпляр «Дневников», а также ценные книги о жизни и творчестве С. С. Прокофьева, вышедшие в последние годы за рубежом, наследники музыканта подарили музею. Благодаря такому общению музей регулярно пополняется новыми экспонатами.

В селе Красном на Донетчине, где родился великий композитор, где прошли его детство, первые годы юности, хранят память об известном земляке, гордятся им и ценят талант человека, который внес огромный вклад в историю мировой музыки.

*О. В. Пузик, заведующая музеем
С. С. Прокофьева*

ЛІТЕРАТУРА

Акимова, В. В гостях у Прокофьева [Текст] / В. Акимова // Казак Донбасса. – 2009. – 14 окт. – С. 5.

Винниченко, О. Ювілейний рік Прокоф'єва [Текст] : 18 травня Краснянський музей славного земляка-композитора С. Прокоф'єва скромно відзначив свої 15-ті роковини / О. Винниченко // Донеччина. – 2006. – 25 трав. (№ 34). – С. 2.

Вовенко, В. Музей наполненный... музыкой [Текст] / В. Вовенко // Донбасс. – 2000. – 22 апр.

Голиздра, И. На родине Прокофьева или О том, кто в 9 лет написал 2 оперы [Текст] / И. Голиздра // Вести Донбасса. – 2009. – 1 мая (№ 17). – С. 12.

Кулинич, Г. На родине Сергея Прокофьева [Текст] / Г. Кулинич // Провинция. – 2007. – 25 апр. (№ 17). – С. 13.

Музей С. С. Прокоф'єва [Ізоматеріал] // Музеї Донеччини : фотоальбом / авт.-укладач С. Л. Ільяшенко, Л. П. Яблонська, М. В. Горшкова. – Донецьк, 2007. – С. 22–24.

Музей С. С. Прокоф'єва [Ізоматеріал] : [к-т з 12 листівок] / уклад. О. В. Пузік ; Донец. обл. краєзн. музей. – Донецьк: [б.в.], [б.р.]. – 1 обкл. (12 листівок).

Музей С. С. Прокоф'єва (с. Красне) [Текст] / уклад. О. О. Грачев ; Донец. обл. краєзн. музей. – Донецьк: [б.в.], [б.р.]. – 6 с.

Музей С. С. Прокоф'єва у селі Красне // Культура. Історія. Традиції. – 2004. – № 5. – С. 3.

Пузик, О. Дневник С. С. Прокоф'єва [Текст] / О. Пузик // Донбасс: спец. вып. – 2004. – С. 66–70.

Село Красное знают в Великобритании [Текст] : [Об экспозиции музея] // Меркурий. – 2005. – № 5. – С. 78–79.

Іменний покажчик

А

Абрамець І. І.	36
Абуков С.	102
Адамов Б. І.	27
Азаров Ю. П.	25
Айзятулов Р. Ф.	43
Акімова В. В.	120
Аксьонов В. В.	29
Алаєв П. Т.	36
Александрова Н.	109
Алімов В. І.	12
Альошин М.	116
Ангеліна П.	70
Андієвська Е. І.	17
Андраш М. Я. (Андрочников М. Я.)	31
Андреев А. В.	92
Арнаутов В. М.	55
Артем Ф. А. (Сергеев).....	33
Архімандритова Л. В.	45
Арцеулов К. К.	26
Астахова П. Г.	52
Атаманов В. Д.	29
Ахметов Р.	92
Ахрамєєв В. С.	6

Б

Бабешко Ал.	94
Бабешко Ан.	94
Базаров Д. С.	53
Байбак О. Ю.	6
Байдебура П. А.	14
Балдін Ю. І.	87
Бальмонт К.	99, 102
Баранов О. О.	50
Бахаєв А. М.	86
Бахтіюзін О. Н.	46
Бейда І. М.	43
Береговий Г. Т.	21
Берілов М. Т.	22
Берсуцький Я. Г.	27
Білаш Б. Ф.	35
Білий О. І.	76
Білоброва А. І.	28

Бобришева Є.	41
Бойко В. Г.	31
Болдирєв В. С.	32
Бондаренко М. І.	45, 111, 113
Бондаренко Н. П.	102
Бондаренко О. М.	30
Бондарчук П. Ф.	26
Борота В. С.	35
Бочаров К. П.	12
Бринкли М.	119
Бринкли Р.	119
Бровун М. М.	33, 86, 87, 104–107, 113, 117
Брюховецька Л.	107
Буравльов Ю. М.	18
Бурачек М. Г.	17
Бурега В. В.	51
Буряк М. І.	65

В

Вакулович В. О.	53
Валуйська Л.	113
Вальков В. І.	15
Варшавський Ю. І.	38
Васильєв В. А.	59
Василько В.	81, 82, 83, 87
Вергеліс О.	107
Винниченко О.	120
Вирган І.	88
Вовенко В.	120
Воробйова Є.	113
Воронцов М. С.	66

Г

Гайворонский П. Е.	102
Гайворонський В. А. (Гайдарівський)	6
Гамаюн В. І.	65
Гаркуша П. Д.	31
Генов Н.	114
Генцлер Н.	114
Герасимов М. С.	60
Гергель В. И.	95
Герланець В. І.	8, 78–80, 107

Германов С.	83
Гінзбург О. М.	31
Глиэр Р. М.	99, 100
Глінка М. І.	21
Гнедаш В. Б.	33
Гоголь М.	82
Голиздра И.	120
Голик Л. М.	18
Гольдоні К.	82
Гольцов В. О.	16
Гончаров Є. І.	23
Гончаров М.	85
Горбань Є. Ю.	21
Горбатов Б.	29
Горбачов В. В.	28
Горовий С. Г.	24
Горшкова М. В.	120
Горягина В. Ф.	103
Горький О. М.	32
Грачев О. О.	121
Григоренко М. Г.	52
Григорович Л. А.	18
Гридасов Д. М.	64
Гринь В. К.	60
Гринь М. В.	8
Гриньов В. Г.	44
Гришко М. С.	13
Грон В. М.	45
Гросов О. Я.	42, 76, 79, 80, 90, 109
Губенко В. К.	51
Гужва В. Ф.	35
Гуляев В. Г.	26
Гуляєв М. С.	35
Гундарев П. Г.	32
Гурко Й. В.	66
Гуськов О. В.	63
Гутник Й. М.	62

Д

Давиденко С. П.	58
Давимука В.	41
Даньшин М. К.	19
Дегтярьов В. І.	47
Демінський О. Ц.	28
Джапарідзе К.	83
Дзюба І. М.	34
Димиджиева Т. О.	103

Динник О. М.	9
Дібров В. Г.	37
Дімітріу А. М. (Мармарініс)	24
Дмитриевский А. В.	103
Дніпрова Чайка (Васильківська- Березіна Л. О.).....	50
Добровольський В. М.	7
Добронравов Н. Н.	119
Догаєв В. І.	50
Докучаєв В. В.	14
Донцов Б. Н.	41
Дроздов В.	92
Дягилев С.	101

Е

Еберг Л. Ф.	82
Есіпова А. Н.	100

Є

Євдокимов Ф. І.	54
Євтушенко С. К.	20
Єрмаков В. Л.	29
Єрмаченко О. Б.	48

Ж

Жамба И.	102
Жариков Л. М.	31
Жариков М. Л.	54
Жданов А. О.	10
Жердєв М. П.	24
Жихарєв М. С.	45
Жуков В. Р.	38
Жуковський С. В.	76
Журавка Г. Ф.	8
Журавський Д. І.	63

З

Забірко В. С.	62
Заблоцький В. К.	57
Завгородній В. Н.	58
Завенягін А. П.	21
Загнетов І. В.	31
Загорська Е.	107
Заїка В. І.	20
Зайцев В. І.	23
Зайцева В. В.	51
Замковий В. П.	22
Запольський О. І.	3
Заруба А. Л.	7
Зарудний М.	112, 116
Захаров В. Г.	50

Захарченко В. І.	5
Збиковський І. І.	55
Зельдина Є.	107
Зенцов В. В.	23
Зіп'єр Н. П.	50
Зорін Б. М.	20
Зоря А. А.	55
Зоц І. О.	20, 97, 98
Зубарєв О. Г.	39
Зусін В. Я.	8

И

Иванченко Р.	109
Исаєнко А.	114

І

Іваненко А. О.	12
Іванов В. Г.	7
Іванов С. К.	49
Іванченко В. Г.	23
Івко В. М.	38
Ігнатенко П. І.	54
Ізотов М. О.	6, 9
Ілюк М.	107
Ільченко О.	112
Ільшєнко С. Л.	120
Іонов О. В.	10
Ісаєнко А. О. (В. Шахтарський)	32

К

Кабанова Н. В.	24
Казачков Є. О.	37
Калінічев С. С.	56
Каменський П. В.	68
Капустін В. І.	21
Карант В. Г.	27
Карась С. В.	24
Каргін А. О.	9
Карпенко О.	113
Карпінський О. П.	66
Карпов П. О.	67
Качалов В. П.	7
Кизим Л. Д.	36
Кириченко Л. Д.	11
Кіор В. І.	48
Кодина Л. (Прокоф'єва Л. И.)	101
Козін В.	83
Козловський А. С.	114
Козорез В.	110
Коломійєць О.	116

Комісаров І. В.	13
Кондратьєв О. В.	25
Коновалов В. К.	60
Коновалов Ю. В.	48
Кончаловський П. П.	11
Кораблев С.	107
Корешкова Л. О.	58
Косматенко А. Д.	46
Коссе С. М.	62
Костинська Г.	117
Котельников М.	87
Котляревський І.	82, 106
Котовський Л. І.	21, 82
Коцюбинський Ф. А.	12
Кошелєв М. І.	63
Кравець Д. П.	5
Кравцов В. В.	50
Кравцов П. Я.	28
Кравченко А. И.	76
Кравченко П. М.	54
Крапивін О. В.	57
Краснянський Л. Н.	42
Крахмальова Н. В.	15
Кривко О. В.	18
Криворучський О. Г.	60
Кричевская М.	77
Кузьменко Л. П.	63
Кузьмін В. С.	60
Куїнджі А. І.	9
Кукузенко Ю. М.	61
Кулага І. І.	42, 108–109
Кулинич Г. (Кулінич Г.)	102, 120
Купрін О. І.	68
Куралєх С.	80
Курилов В. І.	59
Курносєв В. Г.	45
Кучеренко Н. П.	38
Кушакова Т. А.	39

Л

Лазаренко Д.	84
Ландик В. І.	57
Ларина, поміщиця.	66
Ластовенко Б. Я.	29
Левицкий М. Ю.	94
Левіт В. В.	36
Лелюшенко Д. Д.	53
Леонов Е. В.	63

Леонтович М. Д.	7
Линдстрём Г.	119
Липківська Г.	107
Лисенко В.	88
Литвиненко Л. М.	5
Литвинов О. І.	56
Лифенко С. П.	32
Лінков А. А.	84
Ліхолобова З. Г.	45
Лобов М. І.	39
Логачов В. С.	36
Логвинова И.	80
Лопата А. П.	62
Лопатинський Я. Б.	54
Лузан А. О.	20
Лук'янченко О. О.	86
Лукашков В.	86
Лукін А. Л.	15
Лунгін С.	78
Луньова М. С.	12
Лутугін Л. І.	68
Лухманов Д.	32
Луческо М.	93
Лядов А. К.	100

М

Макарчук Д.	114
Максимович В. О.	16
Малашенкова Л.	80
Малєєв В. Б.	53
Малишко І. О.	37
Маліков В. О.	19
Мальцев В. М.	58
Манжура І. І.	53
Марченко О. Я.	35
Марягін Г. О.	64
Масс М. С.	57
Матьокін С. Г.	64
Маякова О. М.	8
Медовар Б. І.	64
Межлаук І. І.	49
Мейерхольд В.	118
Меотіс Г. (Данченко Г. І.)	43
Мещеряков Г. М.	17
Микитенко І.	82
Мироненко Є. В.	33
Митрофанова В. В.	4
Михайлова С.	90

Мишанич С. В.	37
Мілютін М. К.	82
Мільчевський В. Г.	64
Міміношвілі В. В.	46
Міняйло З.	107, 114
Мірошніченко А. К.	42
Моженко П. У.	41
Мосієнко С. І.	34
Москаленко В. З.	25
Московченко Г. С.	13
Мумров В. О.	47
Мухін В. Є.	34

Н

Намакштанська І. Є.	18
Негруц П. С.	54
Недзвідський А. В.	87
Неізнестний Е.	86
Некрасов О. І.	61
Нестеренко Д. Я.	52
Нестеров, поміщик	66
Ниссман Б.	119
Нікітін І. Г.	27
Ніколаєвський А. М.	13
Ніколін В. І.	22
Нікольський В. М.	33
Нікуліна А. С.	26
Новакова Л. О.	59
Новгородцев П. І.	27
Носов В.	92
Носуля М. В.	62

О

Олександр І.	5
Олійник М. М.	58
Омельченко М.	88
Ончуло П. Є.	63
Орджонікідзе Г. К. (Серго)	51
Орликов Є. Й.	37
Островський О.	116
Острополець С. С.	39
Ошенков О.	91

П

Пак В. М.	49
Папаїка О. О.	57
Парінов М. П.	33
Пархоменко О. Я.	63
Паршиков О. М.	34

Паустовський К.	68
Пахмутова А. Н.	119
Петрова Г. О.	26
Підлужна А.	107
Піроженко С. М.	22
Пішванова Т. Г.	87, 114, 117
Побережник Р.	107
Погодін М.	116
Полоник В.	118
Поляк А. П.	43
Поляков А.	86
Попова Н. В.	61
Порицкая К.	80
Примуш М. В.	49
Приходько І. Ф.	15, 88–90
Прокопенко В.	93
Прокоф'єв С. С. (Прокоф'єв С. С.) ...	21, 99–103, 118–120
Проценко А. Д.	10
Прядкін Л. Ф.	17
Пташинський В. О.	46
Пугачов О.	5
Пугачова Л. І.	35
Пузик О. В.	102, 121

Р

Раєвський66	66
Райніс Я.116	116
Рахліна Н. Г.4	4
Ржавський М. Х.65	65
Рибак В. В.51	51
Рибинець В. Р. (Рыбинец В. Р.) ...	75, 76
Рижков І. Є.16	16
Римський-Корсаков Н. А.99, 100	99, 100
Роганов Л. Л.40	40
Рождественский Г. Н.102	102
Романько В. І.6, 59, 90, 97	6, 59, 90, 97
Роянов В. О.37	37
Рудський Ф. А.24	24
Рудянский А. Н.103	103
Рутченко, брати66	66

С

Салинський О.117	117
Салівон Б. П.25	25
Самвелян М. Г. (Лесін)10	10
Самсоненко М. Д.33	33
Самсоненко О. О.41	41
Саравас П. Г.48	48

Саренко Є. В.18	18
Сасько Г. М.50	50
Саф'янець С. М.47	47
Сачко Й. К.65	65
Семенова М.110	110
Семенченко А. К.5	5
Серафимович О.61	61
Сердюк О.112	112
Силантьєв К. В.15	15
Симонов К.38	38
Синчалов Б. М.32	32
Синюков В. Г.52	52
Скала Н.93	93
Скафа О. І.43	43
Скобцов Ю. О.3	3
Сковорода Г.5	5
Слоновська О.107	107
Смолянинов, помещик66	66
Сомов Г.83	83
Сонцов, помещик99	99
Сосюра В.5	5
Стариков В. М.3	3
Старицький М.115	115
Стасевич В. П.17	17
Стаханов О. Г.3	3
Стебун І. І.7	7
Степкин В. П.95	95
Столяров Н.80	80
Стратон65	65
Стрельцова Л. С.45	45
Суглобов В. В.56	56
Сударев В. П.25	25
Суптель Д.112	112

Т

Талалаєнко О. М.39	39
Талашко В. Д.16	16
Тарасенко Г. Д.56	56
Татаринів В. М.61	61
Тистечок О.114	114
Титаренко Ю. Л.28	28
Титов Є. В.11	11
Титович В. В.15	15
Ткаченко В. М.11	11
Ткаченко І. П.16	16
Тобілевич І.115	115
Токар В.113	113
Торін В. (Ільевич Л. Є.)11	11

Тригуб Р. М.	25
Труфанов М. П.	56
Тулупенко В. М.	41

У

Узбек К. М.	14
------------------	----

Ф

Файнерман В. Б.	23
Файнштейн Д.	110
Федченко О. А.	44
Фіалко О. Б.	30
Філонов В. П.	11
Франко І.	115

Х

Хапланов М. В.	53
Хартахай Ф.	30
Харчевников В.	64
Харченко В. А.	35
Харченко Н. М.	50, 115–117
Хасхачих Г. Д.	54
Хасянова Є. Є.	63
Хомутов В. В.	16
Хохлов В. Н.	13
Хохлова О.	80

Ц

Цехмістр О. І.	30
Цимбал О. К.	4
Циплаков П. М.	60
Цымбал Е.	114

Ч

Черепнин Н. Н.	100
Черкашин Г. О.	49
Чернілевський Є.	86
Чечик Є.	85
Чистяков В. Ф.	55
Чімов Ю. В.	24
Чорний-Діденко Ю.	64
Чубарь В. Я.	12
Чукарін В. І.	55
Чумак О. С.	3

Ш

Шалдирван В. А.	18
Шалімов В. Ф.	44
Шапурма А. А.	8
Шевцов Д.	86
Шевцов М. Р.	22
Шевченко А.	98
Шевченко А. В.	42
Шевченко В. П.	4
Шевченко Л.	107
Шемчук Л. С.	44
Шендель В. С.	29
Шептуха В.	90, 97, 98
Шестаков М. К.	10
Шидловський, поміщик.	66
Шимов Г.	64
Ширнін І. Г.	60
Шкваркін В.	82
Шулаков В.	106
Шутов В. В.	34

Щ

Щапов Г. І.	82
Щербаков О. С.	49
Щербина М. Ф.	61
Щуров Г.	77

Ю

Юречко В. І.	44
Ютілов Ю. М.	41

Я

Яблонська Л. П.	120
Ягубкін О. Г.	22
Яковець Ю. І.	30
Яковлева Е. Б.	31
Янукович В.	86
Ярошевський С. Л.	39
Яруцький Л. Д.	56
Ясенов Е.	95

ЗМІСТ

Знаменні і пам'ятні дати у 2011 році	3
Гросов А. Я. Духовний мир писателя-земляка К 80-летию со дня рождения В. Р. Рыбинца	76
Гросов О. Я. Казковий світ дитинства Валерія Герланця До 60-річчя від дня народження В. І. Герланця	79
Бровун М. М., Пішванова Т. Г. До історії театрального приміщення донецького національного академічного українського музично- драматичного театру	82
Гросов О. Я. Скарб від майстра слова До 75-річчя від дня народження І. Ф. Приходька	89
Футбольний клуб «Шахтар» (Донецьк) До 75-річчя від дня заснування ФК «Шахтар» (м.Донецьк)	92
Зоц І. О. З рідним краєм – назавжди До 75-річчя від дня виходу першого номера газети «Донеччина»	97
Пузик О. В. Солнечный гений К 120-летию со дня рождения С. С. Прокофьева	100
Байбак О. Ю. Людина театру До 65-річчя від дня народження М. М. Бровуна	105

Гросов О. Я. Служити вітчизні До 90-річчя від дня народження І. І. Кулаги	109
Бровун М. М., Пішванова Т. Г. Лицар у житті і на сцені До 85-річчя від дня народження М. І. Бондаренка	112
Бровун М. М., Пішванова Т. Г. Сучасниця До 85-річчя від дня народження Н. М. Харченко	116
Пузик О. В. Музей С. С. Прокоф'єва в селі Красное	119
Іменний покажчик	123

Довідкове видання

**Календар знаменних і пам'ятних дат
Донецької області**

2011 РІК

Укладач:

І. В. Гайдишева

Редактор:

Т. С. Литвин

Наукові редактори:

Н. П. Авдєєнко,

Н. В. Петренко

Відповідальний за випуск:

Л. О. Новакова,

засл. працівник культури України

Комп'ютерний набір:

О. В. Потапова

Макет:

І. В. Венгрєнюк

Підп. до друку 23.12.2010. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк різнографний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 7,6

Обл.-вид. арк. 5,9. Зам. №10-122310 Наклад 120 пр.

Видавниче підприємство «Східний видавничий дім»

(Державне свідоцтво № ДК 697 від 30.11.2001)

83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45

тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80